

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Bakalářská práce

Yaroslava Staroverova

Fashion hanbok – propojení tradice a moderních trendů

Fashion hanbok – linking tradition and modern trends

Praha 2024

Vedoucí práce: Mgr. Vladislava Mazaná, Ph.D.

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomohli při vypracování této práce. Nejprve bych chtěla poděkovat mé vedoucí práce, Mgr. Vladislavě Mazané, Ph.D., za její cenné rady, trpělivost a úpravy. Dále bych ráda vyjádřila svou vděčnost paní Geum Keysook, za provedený rozhovor a cenné informace. Yi Byeongyunu za cenné informace a konzultace ohledně hanboku. Nakonec bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za jejich neustálou podporu, povzbuzení a trpělivost během mého studia.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 13. května 2024

podpis.....

Klíčová slova

Fashion hanbok, tradiční hanbok, móda, módní návrháři, Jižní Korea

Key words

Fashion hanbok, traditional hanbok, fashion, fashion designers, South Korea

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na vývoj korejského oděvu pro všední den, tzv. fashion hanbok, s důrazem na současné designéry. První část této práce se zabývá jednotlivými částmi hanboku, jako je barva, motivy a textilie pro potřebu následujícího rozboru hanboků současných návrhářů. Další část se zaměřuje na stručný popis vývoje hanboku od konce období Čosŏn přes japonskou okupaci až po současnost. Poslední část se více zaměřuje na nové a různorodé podoby hanboku, a to nejen jako oblečení pro každodenní nošení, ale také jako oblečení, který lze vidět v digitální podobě, virtuální realitě nebo také ve hrách. Kromě toho jsou projednány způsoby podpory pro šíření povědomí o hanboku. Cílem práce je popsat vývoj moderního hanboku v současnosti, zmapovat moderní podoby hanboku, a odpovědět na otázky, jak velký dopad má hanbok na současnou módu v Koreji a celkově ve světě, a zda fashion hanbok můžeme vnímat jako součást tzv. Korejské vlny.

Abstract

This bachelor thesis focuses on the development of Korean traditional clothing, called "hanbok" and puts emphasis on modern designers. The first part of this thesis goes into individual parts of the hanbok, such as color, motifs and textiles. Due to the need for later analysis of modern hanbok designs. The next part focuses on a brief description of development of hanbok from the conclusion of the Jeoson period through Japanese occupation to the present day. The final part focuses more on the new and diverse forms of hanbok, not only as everyday clothing, but also as clothing that can be seen in digital form, virtual reality or in games as well. Different ways of promoting awareness of hanbok are also discussed. The aim of this thesis is to cover and describe the journey of the hanbok to the present day and to show new forms of the hanbok. The thesis will also answer the questions of how much impact the hanbok has on contemporary fashion in Korea and over the world as well, and if we can see hanbok fashion as part of the Korean wave.

Obsah

1. Úvod	7
2. Tradiční hanbok	9
2.1. Části tradičního hanboku	9
2.1.1. Pánský hanbok	10
2.1.2. Dámský hanbok	14
2.1.3. Obuv a ponožky	15
2.1.4. Ozdoby a doplňky	17
2.2. Materiály	19
2.3. Zdobení hanboku	21
2.4. Barvy.....	27
3. Vývoj a změny hanboku od pozdního čosõnu po současnost	33
3.1. Hanbok v korejském císařství (1897-1910).....	33
3.2. Hanbok za japonské okupace (1910-1945).....	34
3.3. Obrození hanboku.....	35
3.4. Dnešní doba a fashion hanbok (패션한복)	37
3.5. Éra moderního hanboku.....	38
4. Fashion hanbok	48
4.1. Hanbok jako spojení tradice a módy.....	48
4.2. Hanbok jako část digitální módy	56
4.3. Hanbok ve hře	61
4.4. Hanbok jako inspirace pro zahraniční designéry	66
4.5. Podpora vývoje fashion hanboku ze strany státu.....	69
4.6. Propagace hanboku ze strany korejských umělců	75
5. Závěr	87
Seznam použitých zdrojů	90
Příloha	106

1. Úvod

Oblečení je od dávných dob nedílnou součástí našeho života. Lidé nosí oblečení z mnoha důvodů, počínaje ochranou proti přírodním podmínkám přes poukázání na sociální status po komfort a krásu. Historicky se oblečení stalo indikátorem politických a sociálních proměn, což platí i v současnosti. Vzhled oděvu se v průběhu staletí mění, ale i přesto zůstal jasným indikátorem každé národnosti, místa a doby.¹ Jeden z příkladů takového jevu tvoří korejský tradiční oděv, hanbok, který, ačkoli prošel mnoha změnami, zůstává významnou součástí korejské kultury, i když v menší míře než dříve. Z kdysi každodenního obleku, se v 20. století stal svátečním oblečením, převážně nošeným ženami. V posledních letech začínají být nové podoby hanboku více a více populární nejen mezi Korejci, ale také mezi zahraničními nadšenci korejské kultury.

V této práci se věnuji moderním podobám tradičního korejského obleku nejen jako oblečení, které se nosí v každodenním životě, ale i jeho moderním podobám, jako jsou virtuální móda² či výskyt ve hrách. V názvu bakalářské práce je použit pojem „trend“, který je v této práci pojat jako tendence používání populárních elementů ve své tvorbě mezi designéry.

Jak už bylo uvedeno výše, cílem je zmapovat vývoj moderního hanboku od konce Čosönu po současnost (se zaměřením na módní designéry a události posledních deseti let) a podívat se na snahu tradičního hanboku přizpůsobit se korejskému zrychlenému tzv. „*palli palli*“³ tempu života a na to, jak hanbok ovlivňuje korejskou a mezinárodní módu.

Práce je rozdělena do třech částí, první se zaměřuje na popis jednotlivých částí hanboku, barev a materiálů, používaných jak za Čosönu tak v současnosti. Další části se zmiňuje transformace a historie tradičního hanboku a počátky moderního hanboku. Třetí část je více zaměřena na současné designéry a akce, které se konají pro rozvoj moderního hanboku. Také jsou zmíněné zajímavé výskyty tradičního a moderního korejského oblečení v jiných podobách, nejen jako každodenní oblečení, ale také jako oblečení pro herní postavičky nebo obleky pro K-popové hvězdy.

Bakalářská práce je zaměřena na jihokorejský hanbok pro dospělé (pánský a dámský), od počátku modernizace korejské společnosti po dnešní dobu. Hanbok lze rozdělit na královské

¹ CONDRA, Jill, ed. *The Greenwood encyclopedia of clothing through world history. Volume 2, 1501-1800*. Westport: Greenwood Press, 2008. ISBN 978-0-313-33664-5. str. X

² Koncept virtuální módy zahrnuje do sebe vytváření a prezentaci módních produktů, které existují v digitální podobě. Trend virtuální módy se v poslední době stává stále populárnější díky rostoucímu vlivu digitálních technologií a sociálních médií.

³ 팔리 팔리. Výraz, který je používán pro popis korejského rychlého životního tempa „*palli palli*“ – „rychle rychle“.

oblečení, slavnostní oblečení a oblečení šlechty a nižších vrstev pro každodenní nošení. Všechny jsou si do určité míry podobné, ale liší se ve zdobnosti a někdy i střihu. Většina moderních designérů čerpá inspiraci zejména z každodenních variantech šlechtického hanboku, proto je tato bakalářská práce více zaměřena na tento druh hanboku a jeho moderní podoby. Nevěnuji se zde dětskému hanboku, jelikož dětský oblek pro každodenní nošení se výrazně neliší od dospělého, má jen menší rozměr. Dalším důvodem je, že většina designérů, které zmiňuji v práci, se zaměřují na oblečení pro dospělé.

V minulých letech byla kolegyní Kateřinou Marešovou napsaná bakalářská práce „Vývoj a funkce tradičního korejského ženského oděvu od začátku 19. století do současnosti“, ve které autorka podrobněji rozebrala vývoj tradičního ženského hanboku a jeho jednotlivé části. Tato práce lehce navazuje na práci kolegyně s tím, že pro lepší pochopení tématu bylo nutno stručně v první části práce popsat historii vývoje a jednotlivé části tradičního hanboku, symboliku barev, motivy a textilní materiály. Oproti práci kolegyně se tato práce více zaměřuje jak na nové podoby hanboku, tak na současné designéry.

Pro přepis korejských slov používám českou vědeckou transkripci a korejská slova, která nejsou všeobecně známá jsou uvedena v kurzívě. Tudíž se slova „hanbok“ a „Čosön“ budou objevovat bez kurzívy. Korejská jména jsou uvedena ve formátu příjmení jméno-jméno. U jmen, které mají zavedenou anglickou podobu, používám romanizovaný tvar, který může mít různé podoby, například příjmení jméno nebo příjmení jméno jméno. Používám-li označení „Korea“, odkazuji na Korejskou republiku. U názvů obrazů používám jak korejský název, tak i název v čínských znacích.

Vzhledem k tomu, že druhá část se zaměřuje na vybrané designéry a moderní podoby hanboku, převážná část informací pochází z internetových zdrojů, tedy webových stránek a sociálních sítí (Instagram) designérů/brandů nebo z hudebních videoklipů nahraných na platformu YouTube. Také používám informace, které jsem obdržela v rámci rozhovorů vedených v době mého pobytu v Korejské republice.

2. Tradiční hanbok

Hanbok (한복/韓服) je tradiční korejský oděv, sloužící jako příklad pro korejskou kulturní homogenitu, který se po dlouhou dobu, až do 20. století prakticky nezměnil. V různých dobách se lišil délkou sukně a rukávů, ale podoba zůstávala stejná. Novodobé slovo hanbok je složeninou dvou čínských znaků *han* (한/韓 – korejský) a *bok* (복/服 – oblečení) a doslova znamená korejský oděv. V období panování dynastie I v království Čosön (1392–1897) se definovala a ukotvila podoba tradičního hanboku v návaznosti na předchozí dynastie a vliv Číny.⁴ Konfucianismus do jasné míry ovlivnil oděv v období Čosönu a konfuciánská ctnost byla nejvyšším ideálem. Proto se oděv stal významným nástrojem zdvořilosti, který definoval odívání podle společenského postavení.⁵ V západních zemích se tradiční oděvy výrazně lišily podle pohlaví, ale korejský hanbok nemá tak výrazné rozdíly mezi pánským a dámským oblečením, jelikož jsou si jednotlivé části navzájem podobné a je tím docíleno vizuální harmonie. Podobnost oblečení lze spatřit i napříč sociálními vrstvami korejského společenství, i když Korejci z vyšších sociálních kruhů si mohli dovolit nosit oděvy vyrobené z kvalitnějších materiálů (bavlna a hedvábí) a více zdobné, kdežto oděvy rolníků byly převážně bílé a vyrobené z konopí.

2.1. Části tradičního hanboku

Krásu hanboku spočívá v harmonii barev a přesných, jednoduchých linií. Tradiční hanbok je rozdělen na pánský a dámský, a s dalším rozdělením podle společenského uspořádání do čtyř úrovní (královský hanbok, hanbok *jangbanů*⁶ a *čunginů*⁷, hanbok *sangminů*⁸, hanbok *nobi*⁹).

Královský hanbok, oblečení nesoucí honosné a zdobné prvky, byl vyhrazen jen pro členy královské rodiny. Hanbok *jangbanů* a *čunginů*, tedy oblečení vyšší a nižší třídy, bylo mírněji zdobené, přičemž barvy reflektovaly společenské postavení nositele. Hanbok *sangminů*, zahrnující rolníky, včetně nájemníků, řemeslníků a obchodníků, kteří platili daně a sloužili v armádě, byl často jednobarevný a zkrácený pro pohodlnější vykonávání práce. Do poslední kategorie patří hanbok nesvobodných lidí (*nobi*), včetně veřejných a soukromých otroků,

⁴ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA. *Made in Korea* [online]. V Praze: Nová vlna, 2018. ISBN 978-80-88343-20-2. str. 100

⁵ PARK, Ga-young, Yeo-kyung KIM, Su-jin SONG. *Chimseon: Korean traditional sewing. Korean craft & design resource book*. 09. First published. Seoul: Korea Craft & Design Foundation. 2016. ISBN 978-89-97252-13-8. str. 23

⁶ Název pro korejské úředníky, měli rozdělení na civilní úředníky *munban* (문반) a vojenské úředníky *muban* (무반).

⁷ Vyšší střední třída korejské společnosti v Čosönu.

⁸ Třída prostých občanů.

⁹ Nesvobodní lidé.

veřejných bavičů, šamanů, buddhistických mnichů, řezníků, hrobníků, *kisäng*¹⁰ a dalších, kteří měli nečisté povolání.¹¹ Tyto oděvy byly převážně bílé nebo šedé, s výjimkou šatů *kisäng*, které mohly být barevnější a zdobnější.

Hanboky se také lišily podle účelů, zda byly pro každodenní nošení, oficiální události (odrážely postavení nositele) nebo slavnostní příležitosti (barevnější, honosnější a skládají se z více druhů oblečení – spodničky, pásy, různé ozdoby).

Základními částmi hanboku jsou kabát – *čogori* (저고리), dále kalhoty – *padži* (바지) u mužů a dlouhá sukně – *čchima* (치마) u žen.

Ilustrace 1: Tradiční hanbok

2.1.1. Pánský hanbok

Čogori – elegantní kabát, jak pro muže, tak pro ženy, charakterizovaný dlouhými a lehce zakřivenými rukávy a uzavíraný na přední straně pomocí stuhy *korŭm* (고름), umístěné na pravé straně.¹² Oproti dámskému kabátku je pánský delší a méně zdobený. Významným prvkem je též stojatý bílý límec, který tvoří obálkový výstřih ve tvaru písmene Y. Bílý límec se dal v případě ušpinění oddělit a po vyprání přišít zpátky. Převážně byly pánské *čogori* doplněné vestou a následně delším kabátem.

¹⁰ *Kisäng* byly profesionální korejské společnosti.

¹¹ YANG SUNNY. *Hanbok: the art of Korean clothing*. 1st publ. Elizabeth, N.J.: Hollym, 1997. ISBN 1-56591-082-6. str. 54

¹² LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA. *Made in Korea*. Online. V Praze: Nová vlna, 2018. ISBN 978-80-88343-20-2. str. 103

Padži – široké kalhoty, které se zavazují u kotníků pomocí stužky *täenim* (대님). V porovnání s kalhoty západního stylu, jsou volnější, což usnadňuje pohodlné sezení na podlaze.

Ilustrace 2: Panské čogori a kalhoty - padži

Pcho (포) – delší kabát s širokými rukávy, podobný čogori výstřihem a korům. Přes a pod *pcho* se nosily oděvy s krátkými rukávy nebo i bez rukávů, což přidávalo souboru pocit krásy a vrstevnosti. Existovalo několik variant *pcho*, lišících se podle tvarů, nákrčníků, rozdílu v umístění rozparků, v délce a záhybu rukávu.¹³ Mezi tyto varianty patří například *turumagi* (두루마기) s úzkými, dlouhými rukávy a bez rozparku, *topcho* (도포) – se širokými rovnými rukávy a rozparkem na zadní části, také se zavazoval na úrovni *korüm* páskem *sečodä* (세조대)¹⁴, *sočchangŭi* (소창의) – s rovnými rukávy a rozparky po obou stranách. *Tapcho* (답호) – buď bez nebo s krátkými rukávy, který nebyl nošen samostatně, vždy přes jiné oblečení.

Ilustrace 3: turumagi

Ilustrace 4: sočchangŭi

¹³ PARK, Ga-young, Yeo-kyung KIM, Su-jin SONG. *Chimseon: Korean traditional sewing. Korean craft & design resource book. 09*. First published. Seoul: Korea Craft & Design Foundation. 2016. ISBN 978-89-97252-13-8. str. 92

¹⁴ *Sečodä* je provázkový pásek, který je zakončen třásněmi.

Ilustrace 5: Topcho

Ilustrace 6: Tapcho

Čokki (조끼) – vesta „západního“ stylu bez rukávů, která se začala více objevovat na přelomu 19. a 20. století s otevřením Koreje¹⁵. Docela rychle si našla zalíbení u korejských mužů, neboť disponovala dvěma většími kapsami po obou stranách. Na rozdíl od starších verzí korejských vest, se *čokki* zapínala na knoflíky a neměla rukávy. Jednou z předešlých podob byla

¹⁵ Po podepsání Kanhwaské smlouvy mezi Korejím a Japonskem v roce 1876, se Korejský poloostrov otevřel zahraničnímu obchodu a diplomatickým vztahům s ostatními zeměmi.

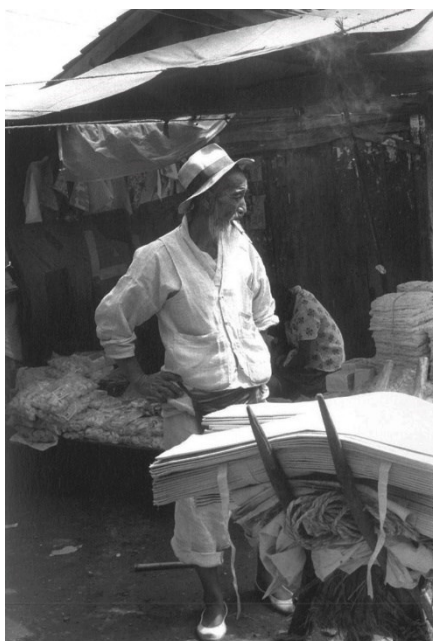
vesta - *pädža* (배자), tvořena levou a pravou klopou, jež se spojovaly podél středové linie, kde knoflíky byly někdy nahrazovány *korŭm*. Pozdní *pädža* se mohla zavazovat pomocí dvou stuh, připevněných na obou stranách. Ženské verze této vesty byly bez rukávů, zatímco mužské měly krátké rukávy. Vesty měly výstřih ve tvaru U a byly podšity kožešinou z králíka nebo ovce. Do této kategorie se řadí i vesta *magodža* (마고자), která měla rukávy a knoflíky. Všechny výše uvedené vesty se oblékali na *čogori*.

Ilustrace 7: Pädža

Ilustrace 8: Magodža

*Ilustrace 9: Pán v čokki, Korea, 1970,
fotograf Fujimoto Takumi*

Kat (갓) – mužská pokrývka hlavy, vyráběná z černých koňských žíní, která byla nezbytným doplňkem pro korejského muže. *Kat* se zavazoval pomocí mašličky pod bradou, přičemž muži z řad *jangbanů* si mohli dovolit ozdobit *kat* pomocí delšího provázku s korálky kulatého nebo oválného tvaru, tak zvaný *katkkŭn* (갓끈), který poukazoval na postavení majitele. Korálky se nejčastěji vyráběly z jantaru, korálu, křišťálu nebo achátu.¹⁶

Ilustrace 10: *Kat*

2.1.2. Dámský hanbok

Čŏgori – podobný mužskému kabátu, ale kratší a zdobnější. Z konce 17. století a po 20. století, kdysi z docela dlouhého a širokého *čŏgori* se stál těsnější a kratší dámský kabátek, zatím co se sukně prodlužovala a začala se vázat na hrudi. Nakonec se *čŏgori* zkrátil natolik, že z pod něj byla vidět ženská ňadra. Jak uvádí ruský koreanista profesor Laňkov ve své přednášce o Koreji, dokonce vládnoucí v 18. století král Jŏngdžo (영조)¹⁷ (vl. 1724–1776) byl takovým milovníkem žen, že nařídil, aby ženy v paláci nosily zkrácené *čŏgori*.¹⁸

¹⁶KANG, Sunče. *katjŭn*. Online. (bez data). In: Encyclopedia of Korean Culture.

¹⁷ 21 král dynastie I, je také znám popravením svého syna Sado-sedža (사도세자) (1735 - 1762) v bedně na rýži.

¹⁸ *Seul v 1870-1945 godah; novaâ i staraâ eda, novaâ i staraâ odežda. Část I* (Soul v letech 1870-1945; nové a staré jídlo, nové a staré oblečení. Část I). [YouTube video]. KIM Magazine. 2016.

Ilustrace 11: Dámské čögöri

Čchima – univerzální zavinovací áčková sukně, která se podle potřeby vázala v pase nebo na hrudi. Její objem byl dosahován pomocí různých druhů spodniček pod horní sukni, počet, kterých mohl být až dvanáct. Tato mnohvrstevnost dodává eleganci a plynulý pohyb, zároveň skrývala případné nedostatky ženského těla.¹⁹

Ilustrace 12: Dámská sukně

2.1.3. Obuv a ponožky

Obuv a ponožky byly nedílnou součástí hanboku. Ponožky, nazývané **pösön** (버선), a obuv se lišily podle společenského postavení nositele. Vyšší vrstva a **kisäng** (기생)²⁰ si je mohla

¹⁹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA. *Made in Korea*. Online. V Praze: Nová vlna, 2018. ISBN 978-80-88343-20-2. str. 104

²⁰ Korejské profesionální společnosti, které bavili korejskou šlechtu (*jangban*/양반/兩班) a krále. Řadili se mezi nejnižší vrstvu, ale paradoxně si mohli dovolit mít lepší a barevnější oblečení než obyčejný občan nižší vrstvy.

dovolit nosit barevné a zdobené výšivkou **unhje** (운혜), dámská obuv se od pánské lišila mírně zvednutou špičkou vpředu. Lacinější variantou obuvi, kterou si mohli odvolit i lidé z nižších vrstev byla slaměná obuv – **čipsin** (짚신), u níž se velikost mohla přizpůsobit noze majitele pomocí provázků, avšak nedostatkem byla rychlá opotřebovanost. Bílé ponožky byly převážně vyráběny z mušelínu. Šlechtici si naopak dopřávali ponožky vyrobené z bavlny, aby působily stylově. Podle jejich představ bavlněné **pōsōn**, vytvářely více estetický dojem.²¹ Měly podobnou zahnutou špičku jako **unhje** a na rozdíl od bot se nezdobily.²² I když někdy také soužily jako plátno pro malíře či básníky.

Ilustrace 13: Tradiční ponožky

Ilustrace 14: Unhje

²¹ PARK, Ga-young, Yeo-kyung KIM, Su-jin SONG. *Chimseon: Korean traditional sewing. Korean craft & design resource book. 09*. First published. Seoul: Korea Craft & Design Foundation. 2016. ISBN 978-89-97252-13-8. str. 37

²² LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA. *Made in Korea*. Online. V Praze: Nová vlna, 2018. ISBN 978-80-88343-20-2. str. 104

Ilustrace 15: Čipsin

2.1.4. Ozdoby a doplňky

Hanbok také doplňovaly různé ozdoby, které měly nejenom dekorační funkci, ale i praktickou, a mohly tak sloužit jako talismany nebo menší úložné prostory.

Vlasy žen byly zdobeny různými sponami. Pro upevnění drdolů používaly spony *pinjŏ* (비녀), které se vyráběly z různých materiálů a byly zdobeny podle postavení majitelky. Ženy z vyšších vrstev nosily *pinjŏ* vyrobené ze zlata, slonové kosti, nefritu a byly honosnější. Na konci byly ozdobeny motivy přejícím bohatství, prosperitu, dlouhověkost nebo plodnost. Ženy z nižších vrstev si mohly dovést spony vyrobené ze dřeva, rohů, parohů a kostí. Spony byly vzácným ženským atributem, který se předával jako dědictví dalším generacím.

Ilustrace 16: Pinjŏ

Pánové si zavazovali drdol zvaný *sangtchu* (상투) a aby vlasy držely pohromadě, kolem čela se zavazoval *manggön* (망건). *Manggön* měl ještě praktickou funkci, na bočních stranách nad ušima byly umístěné menší knoflíky, které měli za úkol držet na hlavě *kat*, aby náhodou nezačal sjíždět dolů.

Ilustrace 17: Manggön

Oblečení, vějíře, *hopchä* (호패)²³, či hudební nástroje byly často zdobeny přívěsky z uzlů. Takové přívěsky nebyly pouze ozdobou, ale také sloužily k poukázání sociálního statusu nositele. Zdobení přívěsek, nazývaný *norigä* (노리개), se připevňoval pomocí očka k *čogori* nebo k sukni. Byl řezaný do podoby motýlů, květin, geometrických tvarů nebo menších dýk v ozdobených pouzdrech. Vyráběly se z různých materiálů jako je zlato nebo stříbro s jedním či více polodrahokamy. *Norigä* z korálu nebo nefritu se třemi nebo pěti ornamenty se nosily pro zvláštní obřadní slavnostní příležitosti, zatímco menší přívěsky s jedním ornamentem byly vhodné pro neformální události. Kromě dekorativní funkce sloužily i jako talismany pro štěstí, bohatství nebo hojné mužské potomstvo. Věřilo se, že nošení nefritového přívěsku v horkém korejském létě pomáhá odvádět teplo z těla nositele.²⁴

Ilustrace 18: Norigä

²³ Identifikační destičky, na kterých se uváděla informace o držiteli jako jméno, místo narození a bydliště. Takové destičky mohly vlastnit jen muži starší 16 let.

²⁴ YANG, Sunny. *Hanbok: the art of Korean clothing*. Elizabeth, N.J.: Hollym, 1997. ISBN 1-56591-082-6. str. 117

Jelikož ani pánský ani dámský hanbok neměl kapsy, byly používány menší váčky zvané *čumōni* (주머니). Připevňovaly se k pasu a měly nejenom praktickou funkci, ale i dekorativní. K *čumōni* se dal připevnit i amulet. Běžně v nich nosily tabák, léky či peníze.²⁵ Pánské *čumōni* měly fialovou, nefritovou nebo šedou barvu, zatímco ženské měly tmavě červenou, růžovou nebo světle zelenou barvu.²⁶

Ilustrace 19: Čumōni

2.2. Materiály

Tributární vztahy Korejského poloostrova s Čínou měly významný vliv na korejskou kulturu, což se projevilo i v oblasti odívání. Dvorské zákony v Koreji reflektovaly čínské zákony, a tudíž se úředníci museli řídit vládními předpisy, které určovaly podobu ošacení, včetně barev, střihů, látek a ozdob. V 16. století vláda vydala nařízení, zakazující úředníkům pod 5. stupeň nosit oblečení vyrobené z hedvábí s pleteným vzorem, neboť oblečení z hedvábí bylo privilegium královské rodiny a úředníků vyšších stupňů. I přes tyto zákazy měli někteří příslušníci z nižších vrstev přístup k hedvábnému oblečení.²⁷

²⁵ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA. *Made in Korea*. Online. V Praze: Nová vlna, 2018. ISBN 978-80-88343-20-2. str. 105

²⁶ Güllimča. *Hanbok ijagi: Čosōnsidä uriot*. (Vyprávění o hanboku: Naše oblečení v době Čosōn) 6 vyd. Kjōnggido: Dosōčchulpan hječiwōn, 2021. ISBN 978-89-8379-954-8. str. 40

²⁷ KWON, Yoon-Hee. *Symbolism in Traditional Korean Silk Designs*. Online. Korea Journal. 1982(22-7), s. 18-27. ISSN 2733-9343. str. 18-19

Za Čosõnu se mezi nejvíce používané látky řadily hedvábí, ramie, bavlna a brokát. Hedvábí se převážně používalo při výrobě letního oblečení, zatímco ramie díky své odolnosti a schopnosti udržet vzhled i po mnoha vypráních získala pověst vhodného materiálu pro celoroční nošení. Brokát, s výraznými barevnými nitěmi a vizuálně podobný sametové výšivce, byl oblíben mezi mladými ženami z vyšších vrstev.²⁸

Pro výrobu zimních oděvů se používala kůže a vnitřní okraje oděvu se běžně lemovaly kožešinou.²⁹ Naopak lidé z nižších vrstev si mohli dovolit oblečení pouze z konopí. Látka byla zprvu tuhá, avšak postupem času a nošením změkne. Jednou z vlastností je dobrá trvanlivost a díky své struktuře v létě příjemně chladí.

Tradiční hanbok má poměrně jednoduchý střih, jelikož všechny jeho části jsou ušity z jednoho kusu látky. Nicméně právě správná konstrukce působí silným vizuálním dojmem, který dodává celému kostýmu eleganci. Jelikož se v Koreji všechny oděvy zavinovaly a utahovaly pomocí stuh nebo opasků, knoflíky se do 20. století v korejském obleku moc neobjevovaly, i když můžeme najít zmínky o jejich použití u vybraných částí obleku.

Změny v oblasti šití oblečení v Koreji nastaly až v 19. století, kdy byl v 90. letech do Koreje zavezen kvalitní a levný textil. Původně rozšířené anglické látky byly nahrazeny japonskými textiliemi a následně korejským vlastním průmyslem. Na začátku 20. let si Korejci ještě stále šili oblečení doma, ale už s pomocí šicího stroje. Jelikož v té době si nemohla každá rodina dovolit vlastnit šicí stoj, byl to vzácný atribut rodiny. Nově se šilo z více kusů látek s využitím textilií vyrobených průmyslovým způsobem.³⁰ V 50. letech, v době Korejské války (1950-1953) se látky do Koreje dostávaly přes černý trh, například sametová látka, která byla velice oblíbená. Také se do Koreje dostal i nylon, který zůstával populární i po válce. Řadil se mezi luxusnější látky. Jelikož byl dovážen ze zahraničí, byl považován za symbol sofistikovanosti a používali ho i na výrobu spodního prádla a ponožek.³¹

V dnešní době se mezi designéry nejčastěji používají moderní látky jako 100% polyester, taft, bavlna a 100% nylon. Tyto materiály, které nabízejí zvýšenou odolnost, životnost a lehkost v údržbě, přišly na změnu tradičním látkám, které byli Korejci zvyklí používat. Navzdory tomu

²⁸ YANG SUNNY. *Hanbok: the art of Korean clothing*. 1st publ. Elizabeth, N.J.: Hollym, 1997. ISBN 1-56591-082-6. str. 42

²⁹ PARK, Ga-young, Yeo-kyung KIM, Su-jin SONG. *Chimseon: Korean traditional sewing. Korean craft & design resource book. 09*. First published. Seoul: Korea Craft & Design Foundation. 2016. ISBN 978-89-97252-13-8. str. 25

³⁰ *Seul v 1870-1945 godah; novaâ i staraâ eda, novaâ i staraâ odežda. Část I* (Soul v letech 1870-1945; nové a staré jídlo, nové a staré oblečení. Část I). [YouTube video]. KIM Magazine. 2016

³¹ CONDRA, Jill, ed. *The Greenwood encyclopedia of clothing through world history*. Volume 3, 1801 to the present. Westport: Greenwood Press, 2008. ISBN 978-0-313-33665-2. str. 161

značka Tchai Kim nabízí vysoce kvalitní hanboky vyrobené z tradičních a moderních materiálů, jako je len, bavlna a hedvábní.

V posledních letech se rovněž zvyšuje důraz na životní prostředí a ekologii, což ovlivňuje i korejské designéry. Značka Danha je jedním z příkladů, která se zaměřuje na udržitelnost.

Danha často využívá recyklovatelné látky jako je recyklovatelný polyester nebo taft a od roku 2021 začala používat i ekologicky šetrné materiály.³² Navíc podporuje upcykling módy, což znamená, že využívá materiály z vyhozených oděvů, například svatebních šatů, a vytváří z nich nové a unikátní oblečení.³³

Tento trend k využívání ekologických materiálů a snaze minimalizovat odpad se rozšířil i na další značky, jako jsou Leesle, Zijangsa (지장사), Tchai Kim, a jiné. Značka Jilkyungyee (질경이) neboli Masak³⁴ se snaží podporovat ekologičtější způsoby barvení látek a dává přednost přírodním materiálům, přičemž se snaží spojit staré prvky s moderním estetickým konceptem.

2.3. Zdobení hanboku

Oblečení sloužilo také jako plátno, které se mohlo ozdobit. Zdobení hanboku je důležitou součástí korejského oděvního stylu, který je velmi bohatý a symbolický. Tradiční motivy a symboly se často vyšívaly na oblečení, přičemž ženské kroje byly obvykle zdobené více než mužské. Nejozdobenější části byly ženské *čogori* (častěji ozdobené výšivkou) a sukně (slavnostní *čchimu* zdobila pozlacená nebo netkaná zlatá linie podél spodního lemu).

Pro ozdobení královských obleků se hodně používaly zlaté a stříbrné nitě. Ramena, záda a přední část byla ozdobená zlatými draky. Královské svatební oblečení se zdobilo motivy **lotosů** (jsou považovány za symbol čistoty, jelikož i když se vyskytují ve stojatých a bahnitých prostředích, zachovávají si svojí čistotu a krásu), **piónů** (bohatství, štěstí), **granátových jablek** (symbol hojného potomstva), **fénixů** (symboly královny), **draků** (jako symbol královské moci, dva draky představovali královský majestát), **jeřábů** (jeden ze symbolů nesmrtelnosti a dlouhověkosti) a **motýlů** (symbol dlouhověkosti a ženské krásy) s přáním novomanželům šťastného života a hojného potomstva. Nejen královská rodina si mohla dopřát mít ozdobené šaty, ale i jiné vrstvy si mohly nechat ozdobit šaty symboly dlouhověkosti a štěstí. Zdobily se

³² Ekologické výrobky jsou navrženy tak, aby co nejméně poškozovaly životní prostředí.

³³ DANHA [online]. <https://en.danhaseoul.com/about>

³⁴ Značka používá pro korejský trh název Jilkyungyee, a pro mezinárodní trh název Masak.

hanboky jak pro dospělé, tak pro děti, a nitě, které se používaly k ozdobení se obarvovaly pomocí přírodních pigmentů.³⁵

Dalšími motivy, které se používaly pro ozdobení oblečení jsou – **švestkové květy** (vytrvalost, naděje a krása), **bambus** (posvátný strom, který se díky své odolnosti stal symbolem statnosti a věrnosti), **ryby** (přejí bohatství a moc), **tygr** (symbol odvahy), **želva** (dlouhověkost), **jelen** (symbolizoval nesmrtelnost), **slunce** (mužská síla) a **měsíc** (ženská síla). V korejské kultuře se jako i v jiných Asijských zemích vyskytuje 10 symbolů dlouhověkosti, kterými byly – **slunce, měsíc, voda, kameny, oblaka, borovice, byliny věčného života, želvy, jeřábi a jeleni**.

Čínsko-korejská vyobrazená symbolika na oblečení byla založena na základních lidských přáních – dlouhověkosti, štěstí, zdraví nebo početném potomstvu. Pro vyobrazení těchto přání mohli používat motivy zvířat, rostlin, neživé přírody nebo dokonce čínské znaky. Čínské znaky se díky rozmanitosti svých tvarů docela dobře hodí k ornamentálnímu použití. Například znak „su“ 壽 (수) – dlouhověkost, byl jedním z nejdůležitějších znaků nejen k ozdobení textilu, ale i keramiky nebo porcelánu. Dalšími, které se používaly byly znaky jako „hüi“ 囍 (희) – radost, „bok“ 福 (복) – štěstí, „bu“ 富 (부) – zdraví.³⁶

Ilustrace 20: Královský slavnostní hanbok se symboly jeřábů, draků a oblaků

³⁵ HOHLOVA, Elena. *Glavnoe v istorii iskusstva Korei* (Nejdůležitější z dějin umění Koreje). 2023. Moskva: Mann, Ivanov i Ferber. ISBN: 978-5-00195-313-5 str. 210

³⁶ KWON, Yoon-Hee. *Symbolism in Traditional Korean Silk Designs*. Online. Korea Journal. 1982(22-7), s. 18-27. ISSN 2733-9343. str. 19

Moderní designéři se také inspiřují tradičními motivy a symboly při tvorbě svých kolekcí. V dílech designérů lze najít odkazy nejenom k tradičnímu korejskému zdobení, ale také ke korejské kultuře.

Pro vytvoření svého jedinečného stylu pro několik svých kolekcí se zakladatelka značky Danha nechala inspiřovat tapetami ze 40-50. let 20 století z paláců Unjŏn (운현궁) a Čangdŏk (창덕궁)³⁷. Převzatý tapetový vzor a barvy lehce upravila podle svého stylu. Na některých z jejích děl můžeme spatřit i čínské znaky, například stylizovaný znak „su“ 壽. Anebo pro jinou kolekci se inspiřovala *bonghwang muninmunbo* (fénixové *muninmunbo* /봉황문 인문보). *Muninmunbo* je kus hedvábné ozdobené látky, který sloužil pro zabalování obětních darů nebo i pro domácí účely. Takové látky byly hojně zdobené a barevné. Převzaté hojné zdobené, barevnost a čínské znaky byly zajímavě transformovány a dostaly nový život v podobě sukni či šatů.

Ilustrace 21: Čŏgori od Danha, inspiřované tapetami z královského paláce

Ilustrace 22: Vlevo – originální vzor tapety, vpravo – upravený vzor Danhy

³⁷ Poslední slabika *kung* (궁) (palác), se z důvodu opakování nepřepisuje.

담청색

옥색

연지색

Ilustrace 23: Sukně od Danha inspirované bonghwang muninmunbo

Ilustrace 24: Bonghwang muninmunbo

V dílech od Leesle lze najít různé korejské vzory. Například fénixové motivy na rukávech mikin, šaty a trička ozdobené královskými dračími vzory na rukávech a hrudi. Anebo použití vzoru z kabátu, který byl nošen úředníky za dynastie Čosŏn. Originální vzor se skládá ze stylizovaného čínského znaku – „su“ 壽, který v sobě nese symboliku dlouhého a šťastného života, a pěti netopýru. Leesle vzor lehce pozměnila a doplnila vlastním logem.

Ilustrace 25: Originální vzor s netopýry

Ilustrace 26: Vzor od Leesle

Podobně jako designérka Danha, i Leesle se nechala inspirovat vzorem kachliček z portrétu krále Tchädžo (태조) (1335 - 1408). Lehce upravený vzor lze pozorovat na šatech, sukních, halenkách a menší kabelce - čumõni.

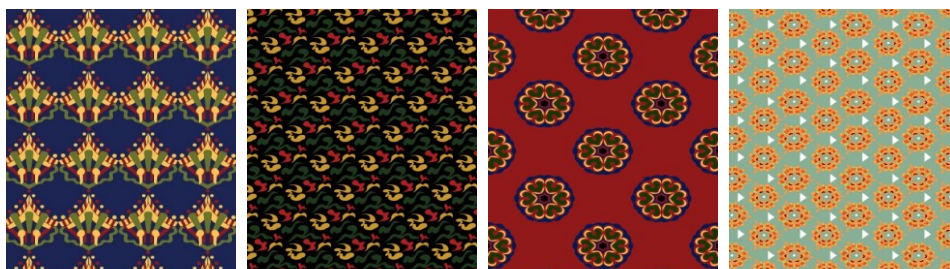

Ilustrace 27: Ukázka originálního vzoru

Ilustrace 28: Sukně a halenka se vzorem od Leesle

Značka Ouwr se pro zdobení svých designérských děl inspirovuje napříč korejskou kulturou od architektury po malířství a textilní ozdoby. Veškeré vzory, které používá ve svých dílech, jsou přepracované do jedinečného stylu a konceptu Ouwr. První kolekce z roku 2021 vycházela z „prvků, které lze spatřit jen když se pozorně podíváme na vnitřek tradice“³⁸ s použitím čtyř vzorů – čchõma (첨아, spodní část tradiční korejské střechy), kurümmunüi (구름무늬, oblačné pozadí v korejské kultuře), kurümmkot (구름꽃, barevné květinové vzory, které zdobily korejské střechy), jõnhwa (연화, lotosový vzor). Druhá kolekce byla ozdobená vzorem inspirovaným korejskou kamennou zdí – toldam (돌담). Zatím poslední kolekce z roku 2024 byla zdobena vzorem z různých přívěsků norigä.

Ilustrace 29: Vzory zleva doprava od Ouwr – čchõma, kurümmunüi, kurümmkot, jõnhwa

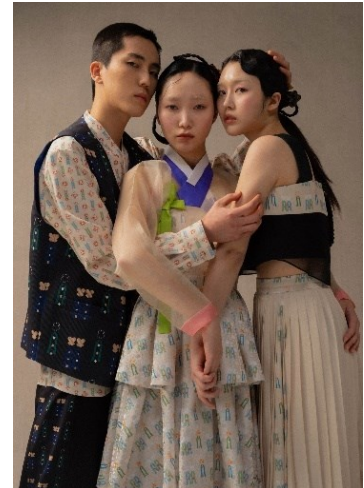
³⁸ Ouwr. Scene Stealer. Online. (bez data). In: Ouwr

Ilustrace 30: Vzorek toldam od Ouwr

Ilustrace 31: Vzorek norigä od Ouwr

Ilustrace 32: Hanboky se vzorem norigä od Ouwr

Jiným příkladem moderního zdobení oblečení je různé používání *norigä*, nejenom jako přívěsku, ale například také jako *norigä*-náplecníky. Takové náplecníky lze spatřit na kostýmech navržené Danha pro hudební video k písni dívčí skupiny Blackpink „How You Like That“. Nebo *norigä* jako přívěsek na zipu ve videu o městě Gangneung ze série „Feel the rythm of Korea“.

Zdobení hanboku v sobě nese nejenom estetický prvek, ale také symbolický, odrážející kulturní identitu korejské tradice. Moderní designéři si toho jsou stále vědomi a snaží se zachovat důležitost tradičních ozdob, zatímco je zároveň povznášejí do nových podob a kontextů. Tímto způsobem se spojuje minulost s přítomností, a vytváří se tak unikátní a inspirativní módní styl, který odráží dědictví a modernitu současně.

Ilustrace 33: Norigä jako náplecníky. Hudební video – How you like that (Blackpink)

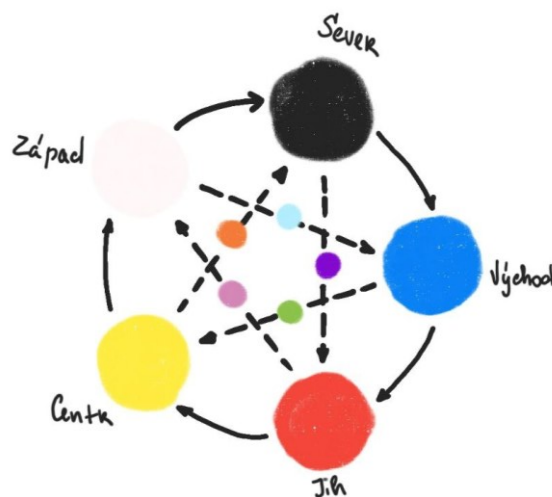
2.4. Barvy

Období Čosŏn bylo hierarchickou třídní společností, která upravovala životní styl, předměty denní potřeby a dekorace podle formálních norem.

Čínské vztahy s Korejským poloostrovem ovlivnily vnímání barev Korejci. Od svých sousedů si spolu s konfucianstvím převzali i taoistický koncept filozofického pohledu na vesmír – jin a jang. Teorie jin a jang předpokládá, že protiklady musí být vždy v bilanci, a tím se dosáhne rovnováha. V případě porušení harmonie ve světě začínají války a další krizové situace. Podstata spočívá v dualismu jakýchkoli jevů, které jsou rozdělené do dvou kategorií.³⁹ Kategorie jin – tmavé elementy, země, temnota, ženský počátek apod., ke kategorii jang se řadí – světlejší elementy, nebe, světlo, mužský počátek apod. Tento koncept se dá vyzorovat i v barvách, kd se hlavních pět barev řadí mezi jang, a pět vedlejších barev do kategorie jin. Přijetí konceptu pěti stran a pěti elementů se zakládalo na víře Korejců v to, že když jejich život bude odpovídat teorii jing a jang a konceptu barev *ŭmjangohäng* (음양오행), bude jejich život příznivý, dlouhověký a stát bude prosperovat. Podle konceptu *ŭmjangohäng*, každá barva nebyla vnímána jen jako samostatná barva, ale byla spjata se světovou stanou, prvkem, ročním obdobím, planetou, číslem, zvířetem, chutí, zvukem, a dokonce i orgánem.

Černá	Červená	Bílá	Modrá	Žlutá
Sever	Jih	Západ	Východ	Centr
Voda	Oheň	Kov	dřevo	Země
Zima	Léto	Podzim	Jaro	Babí léto
Merkur	Mars	Venuše	Jupiter	Saturn
6	7	9	8	5
Prase	Ovce	Kůň	Kohout	Kráva
Slaná	Hořká	Pálivá	Kyselá	Sladká
Sténání	Smích	Pláč	Křik	Zpěv
Ledviny	Srdce	Plíce	Játra	Slezina

³⁹ DASHEYEVA, Vera V. a Viktoria V. KHANDARKHAYEVA. *Yin yang 阴阳 system of philosophy in the chinese cultural tradition*. Online. Vestnik Burátskogo gosudarstvennogo universiteta filosofii. 2022(2), 17-24 ISSN 1994-0866. str. 18

Ilustrace 34: Prolínání pěti základních barev se světovými stranami a tvoření 5 sekundárních barev

10 hlavních barev se dělí na 5 primárních barev, tak zvaných - *Obangsäk* (오방색), mezi které se řadily barvy - černá⁴⁰, červená⁴¹, bílá⁴², modrá⁴³, žlutá⁴⁴; a 5 sekundárních barev - *ogansäk* (오간색), mezi které patřila – zelená, světlé modrá, růžová, okrová a fialová. Zelená existuje mezi modrou na východě a žlutou v centru, světle modrá je mezi modrou na východě a bílou barvou na západě, růžová se nachází mezi červenou na jihu a bílou na západě, okrová barva leží mezi černou na severu a žlutou v centru, a fialová je mezi černou na severu a červenou na jihu.⁴⁵

Konfucianství v Koreji striktně regulovalo postavení každého člověka, proto Korejci dbaly na symboliku barev, která reflektovala postavení člověka ve společnosti, finanční situaci či věk. Stát také reguloval pravidla oblékání, například lidé by si neměli oblékat příliš barevné oblečení, kdy výjimkou mohla být jedině svatba. Vyšší vrstva si mohla dovolit nosit barevnější oblečení oproti nižší třídě, která si mohla dovolit jedině neobarvené, bílé či šedé oblečení.

Žlutá barva byla častěji volena pro *čogori*, která se nosila s indigově modrou hedvábnou sukní s příznivými motivy čínských znaků štěstí, dlouhého života a květin s vinnou révou. Tato

⁴⁰ Sever, řídí lidskou moudrost. Černá barva v korejské kultuře na rozdíl od jiných, nikdy neměla negativní význam. Naopak měla význam plodnosti a silného mužského začátku.

⁴¹ Jih, představuje strast, tvůrčí stránku, oddanost a agresi, a také slunce, oheň a krev. Tuto barvu používali také v boji se zlými duchy.

⁴² Západ, čistota, život a spravedlivost. Bílá barva je jednou z nejčastěji používanějších barev. Většina korejského národa, kvůli svému postavení nosila bílé hanboky, a za okupace Japonskem se bílý hanbok stal symbolem boje za svobodu a nezávislost Koreje. V dnešní době nosí bílé šaty nevěsty na svatbě.

⁴³ Východ, představuje východ slunce a jaro. Jelikož na jaře ožívá všechno živé, symbolizuje nový život.

⁴⁴ Je centrem vesmíru a harmonie, a poroto byla považována za nejctnostnější barvu, která byla vhodná jen pro krále. Vzniklo to díky podobě se zlatem, jelikož symbolizovalo slunce. Dlouhou dobu mohli v Koreji nosit oblečení zlaté barvy jen příslušníci královské dynastie.

⁴⁵ CHUNG, Si-wha. *A Study on the Color Consciousness of Koreans*. Online. Korea Journal. 1983(23-8), str. 6-7

kombinace byla považována za vhodnou pro důstojnou vdanou dámu z vyšší třídy. Naopak žluté *čōgori* s karmínově červenou *čchimou* byly určeny pro svobodné mladé ženy a jasně zelené *čōgori* s karmínově červenou *čchimou* pro novomanželky.⁴⁶ Po svatbě mohlo ženské oblečení také reflektovat postavení manžela. Naopak pánské oblečení reflektovalo postavení muže. Čím vyšší hodnost měl muž, tím více se v oblečení objevovala červená a fialová barva, a naopak čím byl muž postavený níže, tím více bylo v oblečení modré a bílé barvy.⁴⁷

Koncept barev jin a jang dbal na to, aby horní část oblečení byla v pozitivních barvách, tedy primárních (jang) a nižší část obleku měla obsahovat negativní barvy, tudíž sekundární (jing). Koncept se dá spatřit na obrazech vyobrazují *kisāng*. *Kisāng*, což byly ženy, které se neřadily mezi ženy vyšší vrstvy společnosti, mohly být vyobrazeny na obrazech, protože nebyly považovány za společensky nedotknutelné. Malíři mohli zobrazovat *kisāng* v různých situacích, aniž by se obávali, že to bude vnímáno jako nedůstojné nebo nevhodné. Příkladem nám můžou posloužit obrazy malíře Sin Jun-bok (신윤복/申潤福)⁴⁸ (také známý přezdívkou Hyewon). Na obraze *čujučchōngkang* (주유청강/舟遊淸江) jsou vyobrazené *jangbanové* ve společnosti krásných *kisāng*. Slečny mají na sobě světlé modré sukně a *čōgori* bílé barvy. Nebo *kisāng* z obrazu Portrét krásky (*miindo*/미인도/美人圖), od téhož malíře, která je oblečená do žlutého, krátkého *čōgori* a světlé modré sukně, zavázané na poprsí. Na obraze *tanopchungčōng* (단오풍정/端午風情), můžeme spatřit houpající se slečnu ve žlutém kabátku s červenou sukni. Také zde můžeme spatřit i už docela krátký dámský vrchní kabátek s *čchimou*, která je vázaná skoro na poprsí.

⁴⁶ YANG, Sunny. *Hanbok: the art of Korean clothing*. Elizabeth, N.J.: Hollym, 1997. ISBN 1-56591-082-6. str. 59

⁴⁷ MUSHAEV, Vladimír N. a Zhanna A. MUKABENOVA. *Color in the culture of the Korean people*. Online. The Journal of Direction and Development of Korean Studies in Russia. 2021, vol. 2(2), 89–93. ISSN 2713-3249. str. 92

⁴⁸ Dědičný dvorský malíř. V dějinách zůstal nejvíce jako malíř žánrového umění, díky zachovanému albu a obrazy obsahující volnočasové scénérie *jangbanů* s *kisāng*.

*Ilustrace 35: Obraz čujučchōngkang,
autor Sin Jun-bok. Kansong Art Museum*

*Ilustrace 36: Obraz Portrét krásky,
autor Sin Jun-bok. Gansong Art Museum*

Ilustrace 37: Obraz tanopchungčöng,
autor Sin Jun-bok. Kansong Art Museum

V tradičním odívání můžeme také narazit na barevné pruhované vzory (bílá, modrá, zelená, žlutá a červená), zvané *säktong* (색동), které vychází z konceptu jin a jang. Barevné pruhy se docela často vyskytují jako ozdoba širokých rukávů *čögori*. Barevná kombinace se může interpretovat jako symbol dobrých zážitků, svatosti a čarodějnictví.⁴⁹

Ilustrace 38: Säktong

Barvy a barevné kombinace Korejci nevnímali jako promítání svých osobních pocitů a smyslů. Pro správné používání barev měli zákony a koncepty, jako je i jin a jang. Proto barevné kombinace hrály symbolickou roli v hlavních obřadech životního cyklu člověka, včetně dospívání, svatby, pohřbu a obřadů předků. Koncept jin a jang ve spojení s barvami, lze spatřit nejenom v hanboku, ale i v korejském jídle nebo i architektuře.

⁴⁹ MIN, Seoha. *Korean Fashion Designers' Use of Cultural Expression and Its Influence on Their Design*. Online. Fashion Practice. 2015, 7(2), s. 219-239. ISSN 1756-9370. str. 226

Nicméně v dnešní době se tento tradiční koncept postupně vytrácí ze života Korejců, a to zejména v oblasti módy. Seoha Min pro napsání své studie „Korean Fashion Designers' Use of Cultural Expression and Its Influence on Their Design“ vedla rozhovory s několika korejskými designéry, které poté ve své studii uvedla. Z rozhovorů je patrné, že někteří designéři volí spíše neutrální barvy, jako jsou černá a bílá. Z jedné strany, protože je považují za klasické a moderní a z druhé strany podle designérů neutrální barvy odpovídají estetice jejich značek a mohou oslovit větší spektrum spotřebitelů. Nicméně existují i designéři, kteří se snaží zachovat spojení s tradiční korejskou kulturou a používají barvy jako odkaz ke své tradici.

3. Vývoj a změny hanboku od pozdního Čosönu po současnost.

3.1. Hanbok v Korejském císařství (1897-1910)

V roce 1864 na trůn nastoupil mladý král Kodžong⁵⁰ (kor. 고종, vl. 1864-1907), kterému bylo pouhých dvanáct let, a proto se trůnu ujal jeho otec, princ-regent Täwöngun (대원군). Täwöngun se snažil udržet Koreji izolovanou od styků s jinými zeměmi a uchovat korejské hodnoty. Po deseti letech vlády Täwönguna se král Kodžong nakonec chopil moci. Naklonění krále k reformám a otevření Koreje pro styky s jinými zeměmi mělo dopad na styl oblečení Korejců.

První Korejci, kteří se začali oblékat do západního oblečení byli obvykle účastníci delegací vyslaných do zahraničí, vzdělanci nebo studenti, kteří měli příležitost studovat v zahraničí. Během svého pobytu v cizině byli ovlivněni západní módou, kterou přinesli s sebou zpět do Koreje. Jak uvádí koreanista profesor Laňkov, první Korejkou, která se převlékla do západních šatů byla Jun Go-ra (윤고라), která v přechodu z tradičního na západní oblečení následovala svého manžela, zastávce reform, Jun Čhi-o (윤치오)⁵¹.

V roce 1894 král Kodžong schválil změny týkající se oblékání Korejců. Bylo provedeno zjednodušení tradičního obleku pro posílení užitečnosti a zrušení diskriminace v oblékání. Král začal propagovat krátké účesy u mužů jako symbol modernizace, což znamenalo odstřížení tradičního drdolu *sangtchu*. Sám král šel příkladem svému národu a jako první 15. listopadu roku 1895 nechal odstříhnout drdol sobě a svému synovi. Poté co bylo Korejské císařství prohlášeno za nezávislý stát v roce 1897, byla zavedena vojenská uniforma a dvorské šaty podle západního stylu.⁵² Podle vládního nařízení z roku 1899 byli korejští muži nuceni přijmout západní oděv po vzoru diplomatů.⁵³ V těchto velkých změnách krále podpořila i jeho druhá manželka, osobním jménem Ŏm Son-jöng (엄선영) (1854–1911).

Změny v oblečení neprobíhaly jenom na královském dvoře, ale i mezi prostým lidem. Od roku 1905 se ženská organizace snažila provádět různé změny v hanboku pro jeho povolnější a praktičtější nošení. Například prodloužení až moc krátkého *čögori* nebo výměnou zavínovací

⁵⁰ Byl posledním králem dynastie Čosön, a prvním císařem Korejského císařství.

⁵¹ *Seul v 1870-1945 godah; novaâ i staraâ eda, novaâ i staraâ odežda. Část I* (Soul v letech 1870-1945; nové a staré jídlo, nové a staré oblečení. Část I). [YouTube video]. KIM Magazine. 2016

⁵² LEE, Min-Jung a Min-Ja KIM. *Dress and Ideology during the late 19th and early 20th centuries Korea, 1976-1945*. Online. International Journal of Costume and Fashion. 2011, (Vol. 11, No. 1). s. 15-33. ISSN:2288-7490. str. 22-24

⁵³ CONDRA, Jill, ed. *The Greenwood encyclopedia of clothing through world history*. Volume 3, 1801 to the present. Westport: Greenwood Press, 2008. ISBN 978-0-313-33665-2. str. 94

sukně na jednoduchou bežešvou sukni. Paní Walternová, učitelka na dívčí škole Ewha, dodala sukni pohodlnější ramínka, aby změnila nepohodlné upevnění sukně pod poprsím, které mělo být pevně zavázáno, aby sukně držela a nepadla.⁵⁴ Ale i přes všechny změny ve společnosti, většina lidí, kteří spadali do kategorie nižší společenské vrstvy, nosili tradiční oblek do konce 50. let. 20. století.⁵⁵

Za zmínku stojí, že začátkem 20. století přicházejí o trochu dražší, ale pořád cenově dostupné gumové lodičky – *komusin* (고무신) z Japonska, které nahradily korejské *čipsin*. Ve městech si novou obuv oblíbili docela rychle, jelikož byla nepromokavá a neopotřebovávala se tak rychle oproti jiné obuvi.⁵⁶ Další změnou byly výše zmíněné vesty *čokki*, které si oblíbili korejští muži díky praktickým kapsám.

3.2. Hanbok za japonské okupace (1910-1945)

Během japonské okupace Korejského poloostrova byl tradiční hanbok více na ústupu. Japonská asimilační politika se zakládala na smazání korejské identity a kultury a přijetí japonské, což se také odrazilo na každodenním oblečení Korejců.

Japonizace oblečení zahrnovala uniformy japonského stylu pro různé profesní skupiny, jako policisty, hasiče, vojáky, vězeňskou stráž a pracovníky pošty. Tyto uniformy sloužily jako symbol japonské vládnoucí moci a měly podpořit proces asimilace.⁵⁷

Nicméně během této doby začal počet nespokojených Korejců s japonskou okupací stoupat. Jako způsob vyjádření nesouhlasu s okupací a touhu po získání nezávislosti se stalo přednostní nošení tradičního bílého hanboku před oblečením západního stylu. "Bílý hanbok" se stal symbolem odporu proti japonské agresi a touze po obnovení korejské identity a nezávislosti. Nicméně nošení bílého hanboku zůstalo pouze jako symbol tohoto odporu.⁵⁸

⁵⁴ *Hanbok: timeless fashion tradition*. Online. Seoul, Korea: Seoul Selection, 2013. Korea essentials, Number 16. ISBN 978-1-62412-056-5 str. 76

⁵⁵ *Seul v 1870-1945 godah; novaâ i staraâ eda, novaâ i staraâ odežda. Část I* (Soul v letech 1870-1945; nové a staré jídlo, nové a staré oblečení. Část I). [YouTube video]. KIM Magazine. 2016

⁵⁶ *Seul v 1870-1945 godah; novaâ i staraâ eda, novaâ i staraâ odežda. Část I* (Soul v letech 1870-1945; nové a staré jídlo, nové a staré oblečení. Část I). [YouTube video]. KIM Magazine. 2016

⁵⁷ LEE, Min-Jung a Min-Ja KIM. *Dress and Ideology during the late 19th and early 20th centuries Korea, 1976-1945*. Online. International Journal of Costume and Fashion. 2011, (Vol. 11, No. 1). s. 15-33. ISSN:2288-7490. str. 27

⁵⁸ LEE, Min-Jung a Min-Ja KIM. *Dress and Ideology during the late 19th and early 20th centuries Korea, 1976-1945*. Online. International Journal of Costume and Fashion. 2011, (Vol. 11, No. 1). s. 15-33. ISSN:2288-7490. str. 30

3.3. Obrození hanboku

Korejská industrializace začala rapidním ekonomickým rozvojem od poloviny 60. let 20. století, tudíž korejská společnost prošla sociálními, politickými, ekonomickými a kulturními změnami, které měly vliv i na korejskou kulturu oblékání. Korejci si začali více oblékat pohodlnější západní oblečení a z tradičního hanboku se stal oblek jen pro významné svátky a slavnostní příležitosti jako jsou svatba⁵⁹, *sollal* (설날)⁶⁰, *Tolčančchi* (돌잔치)⁶¹, *Hwangap* (환갑)⁶².⁶³

V 60. letech byl hanbok reformován použitím praktických materiálů a také usnadněním oblékání oděvů.⁶⁴ První modifikace tradičního hanboku se nazývá *kärjang hanbok* (개량 한복), což byl tradiční hanbok, ale lehce modernizovaný pro komfortní nošení; sukně, rukávy a stužka byly zkrácené.

Ke konci 80. let nošení hanboku jako každodenního oblečení se vytratilo ze životů Korejců. Tehdy korejská vláda zahájila program „obrození hanboku“, který byl součástí širšího hnutí na obnovení a upevnění korejské identity a kultury. Cílem programu bylo podporovat zájem o nošení hanboku jak v běžném životě, tak při slavnostních příležitostech. Tímto způsobem se hanbok začal postupně reintegrovat do každodenního života Korejců, avšak spíše jako oděv pro slavnostní příležitosti než jako běžné každodenní oblečení.⁶⁵

Ministerstvo kultury, sportu a cestovního ruchu vyhlásilo v roce 1996 „hanbok o sobotách“ a předpokládalo se, že se aspoň první sobotu v měsíci bude nosit tradiční oblek.⁶⁶ Vláda chtěla povzbudit lidi, aby nosili hanbok nejen při zvláštních příležitostech a svátcích, ale

⁵⁹ Na svatební ceremonii většinou jsou do hanboku oblečené příbuzné ženy (maminky, sestry, babičky) ze strany ženicha a nevěsty. Ženy ze strany nevěsty mají růžovou nebo oranžovou barvu hanboku, kdyžto ze strany ženicha mají zelenou, salátovou nebo modrou.

⁶⁰ Korejský lunární nový rok, nejvýznamnější tradiční svátek v Koreji.

⁶¹ Oslava prvních narozenin dítěte.

⁶² Oslava 60. narozenin.

⁶³ YOU, Soon-Lye, Sun-Young JIN, Kyung-Sook SONG a Hyun-Joo PARK. *A Study of the Hanbok Industry through Its Survey Research*. Online. International Journal of Costume and Fashion. 2004(4), s. 113-130. ISSN:2288-7490. str. 115

⁶⁴ KWON, Yoo Jin a Yhe-Young LEE. *Traditional Aesthetic Characteristics Traced in South Korean Contemporary Fashion Practice*. Online. Fashion Practice. 2015, 7(2), s. 153-174. ISSN 1756-9370. str. 155

⁶⁵ „Obmančivaâ hrupkost' Asadal'“. *Nacional'nyj koctüm hanbok i prekrasnye devuški v âpkih narâdah*. (Klamná křehkost Asadal. Nacionální oblek hanbok a krásné dívky v zářivých šatech) [YouTube video] The State Hermitage Museum, 2020.

⁶⁶ *21 segi hanbok, 2016 hanbok kâbal pchürödžektchüi*. (Hanbok 21. století, projekt vývoje hanboku 2016) 2016. Hanbok Advancement center. ISBN 978-89-97252-66-4. str. 13

i v běžném životě. Bohužel kvůli rostoucí popularitě západního oblečení tento program nebyl moc úspěšný.

V 90. letech rapidně začíná nabírat popularitu *sänghwal hanbok* (생활한복)⁶⁷, nová podoba hanboku, která kladla větší důraz na komfort než na krásu a estetiku.⁶⁸ Profesorka Korean National Open University Kwin Yoo Jin a profesorka Korean University Lee Yhe Young ve své práci „Traditional Aesthetic Characteristics Traced in South Korean Contemporary Fashion Practice“ zmínily, že po vzniku *sänghwalhanbok* byl tento styl hanboku převážně přijímán lidmi středního a staršího věku pro své pohodlí nebo jako způsob vyjádření své korejské identity. V současné době je jedním z reprezentativních příkladů *sänghwal hanbok* značka ZIJANGSA, která se také specializuje na vytváření obleků *sünbok* (승복)⁶⁹ pro mnichy v moderně-tradičním stylu.

Ilustrace 39: Pánský *sänghwalhanbok* od Zijangsa

Ilustrace 40: Dámský *sänghwalhanbok* od Zijangsa

Ilustrace 41: *Sänghwalhanbok* od Zijangsa

V roce 2013 hanbok prošel opět změnami nejen co se týče vzhledu, ale i v názvu, začal se nazývat *sinhanbok* (신한복). *Sinhanbok* začal klást důraz nejen na pohodlnost nošení, ale také na estetiku a vizuální přitažlivost. Nicméně nový název vyvolal kontroverzi mezi designéry, jelikož doslovný překlad „nový hanbok“ mohl implikovat, že předchozí verze hanboku byly automaticky považovány za zastaralé.⁷⁰ Z toho důvodu byl Hanbok Design Project⁷¹ konaný v roce 2016 pojmenován jako „21st Century Hanbok“, aby naznačil, že zde nejde o dělení hanboku na nový a starý, ale o jeho neustálý vývoj. Posledním termínem, který popisuje

⁶⁷ Každodenní hanbok.

⁶⁸ Interview s Geum Keysook, módní návrhářka, Soul 7.5.2023.

⁶⁹ Mnišské roucho.

⁷⁰ Interview s Geum Keysook, módní návrhářka, Soul 7.5.2023.

⁷¹ Projekt, jehož cílem bylo povznést nové podoby hanboku, zahrnoval účast 9 designérů. Ti měli možnost vybírat ze tří kategorií hanboku: formální oděv, business oděv a každodenní oblečení. Oblečení v každé kategorii mělo reflektovat moderní vkus současných lidí a zároveň zachovat původní krásu a tradici hanboku.

moderní hanbok, je „fashion hanbok“, což odkazuje na krásu, pohodlí a jeho postupné začlenění do mezinárodní módy.⁷²

3.4. Dnešní doba a fashion hanbok (패션 한복)

V době 21. století získává hanbok pro každodenní nošení, známý jako tzv. fashion hanbok, stále větší popularitu. Tradiční hanbok, ačkoli je jednoduchý a pohodlný, je zároveň mohutný a docela složitý při oblékání kvůli mnoha uzlům, které mají nejenom praktickou funkci, ale i dekorativní. Což pro lidi v dnešní době není praktické pro každodenní nošení. Fashion hanbok nejen odpovídá moderní době – je menší, mobilnější a pohodlný na nošení, navíc je přizpůsobený k lehčí údržbě díky použitým materiálům. Místo drahého hedvábí se začala používat především bavlna, která je také praktičtější při údržbě a praní. Pro zlepšení komfortu byly do nového hanboku přidány zipy, knoflíky a kapsy. Probíhají i vzhledové změny fashion hanboku – rukávy se zužují, sukně se zkracuje podle potřeby nositelky, a někdy i ubírá na objemu. Kalhoty mají podobný střih, ale nyní jsou doplněné o kapsy a elastický pás nahrazuje tradiční stuhy v pase a na kotnících.

Další výhodou každodenního hanboku je, že se na rozdíl od dřívějších dob stal mezinárodním. V současné době si hanbok může pořídit kdokoli, ať už to je Korejec nebo Evropan, bez ohledu na pohlaví, věk a rasu. Také je větší svoboda při výběru materiálu a potisku, nicméně za kvalitnější materiály a zajímavější provedení si bude muset člověk něco málo připlatit. Setření hranic mezi společenskými vrstvami umožňuje lidem pořídit si šaty nebo *čōgori* s královským ozdobením. Díky modernizaci a šíření dostupnosti hanboku se tyto tradiční prvky stávají více přístupnými pro širokou veřejnost.

V poslední době se také stírají hranice mezi pánským a dámským oblečením a z hanboku se také stává unisex oděv. Například během procházky v okolí paláce Kjōngbok (경복궁)⁷³, lze vidět slečny oblečené do pánského tradičního hanboku. Dalším příkladem jsou moderně zpracované *padži*, které můžou nosit nejenom muži, ale i ženy. Prolínání mužského a ženského hanboku bylo zřejmé i na módní přehlídce od designérky Karolíny Herrery Ready-to-Wear v roce 2011, kde modelky nosily na hlavě mužskou pokrývku hlavy – *kat*. S modernizací se mění nejenom vzhled ale i funkce jednotlivých částí oblečení. *Čōgori* už nemusí být striktně

⁷² Interview s Geum Keysook, módní návrhářka, Soul 7.5.2023.

⁷³ Královský palác, postavený za dynastie I v období Čosōnu v roce 1395. Je největším z Pěti velkých paláců.

zavázané, může se nosit i ležerně rozepnuté. Vizuální podobu tradičního *čǒgori* lze nalézt ve svetru, halence, topu nebo anoraku. Vzhledově se podobá tradičnímu saku, ale často nemá tak široké rukávy pro pohodlné nošení a také je doplněno kapsami. Návrháři často přebírají vizuální podobu tradiční sukně *čchima* a aplikují ji na moderní typ sukně. Sukně tak může mít podobu sukně s vysokým pasem nebo šatů značně podobným sarafánu či šatům bez ramínek. *Norigä* je též mnohdy používán jako ozdoba k doplnění celkového vzhledu.

Ilustrace 42: Carolina Herrera. Spring 2011 ready-to-wear

Ilustrace 43: Slečny oblečené v panský hanbok. Kim Jesŭil a Simčijŏn

3.5. Éra moderního hanboku

Během 18. a 19. století, kdy Evropané začali projevovat zájem o Japonsko a Čínu, začali módní návrháři čerpat inspiraci z jedinečných asijských motivů. V té době však o Koreji bylo málo známo. První příklad oblečení inspirovaného tradičním korejským hanbokem se objevilo v roce 1959 na Oh Hyun-joo (오현주) během soutěže krásy Miss Universe v Kalifornii. Oh Hyun-joo byla první Korejkou, která se zúčastnila mezinárodní soutěže krásy poté, co vyhrála Miss Korea. Červeno-běžové šaty a modro-bílé šaty byly navrženy první korejskou módní návrhářkou Nora No (노라노) a byly pojmenovány jako „Arirang Dress“.⁷⁴

⁷⁴ KIM, Hong Ki. *K-Fashion: Wearing a New Future*. Korean Culture No.7. Online. Korean Culture and Information Service Ministry of Culture, Sports and Tourism. 2012. ISBN 978-89-7375-566-0. str. 35-36

Ilustrace 44: Nora No.
„Arirang Dress“ modrá verze

Ilustrace 45: Oh Hyun-joo (vpravo)
v šatech od Nora No

Ke konci 20. století se korejský hanbok začíná pomalu objevovat i na mezinárodní módní scéně zejména díky úsilí několika významným designérů, mezi které patří I Ri-dža (이리자), Lee Young Hee (이영희), Lie Sangbong (이상봉), Jin Tae-ok (진태옥), nebo Sul Yoon-hyung (설윤형).

Podle dostupných zdrojů se **I Ri-dža** stala první Korejkou, která začala zaměřovat svou pozornost na praktické využití hanboku. Šití se naučila od své matky a v roce 1966 si pronajala koutek v krejčovské dílně svého bratrance, kde začala vyrábět hanboky pod názvem „Idea House“ (아이디어 하우스). V roce 1970 vyvinula vlastní střih „I Ri-dža hanbok pätchön“ (이리자식 한복 패턴/ I Ri-dža střih pro hanbok) a zavedla šití hanboku podle střihu. Také zavedla spodničku, která zachovávala tvar nadýchané sukně. V roce 1976 se stala první návrhářkou hanboku v Koreji, která uspořádala osobní výstavu hanboku v hotelu The Westin Josun Seoul a začala používat titul "návrhář hanboku"⁷⁵. Tento krok přispěl k profesionalizaci oboru a povýšení návrhářů hanboku na úroveň profesionálních designérů. Za svou celou návrhářskou kariéru měla I Ri-dža nespočet módních přehlídek nejen v Koreji, ale i v zahraničí,

⁷⁵ Hanbok dičainö (한복 디자이너).

a také navrhla šaty pro některé manželky bývalých korejských prezidentů, zejména pro Lee Soon-ja (이순자)⁷⁶, Lee Hee-ho (이희호)⁷⁷, Kwon Yang-sook (권양숙)⁷⁸.⁷⁹

I Ri-dža byla známá svými zručnými rukama a ráda vyšivala, proto je většina jejích děl zdobena různými výšivkami, včetně jeřábů, motýlů, květin a čínských znaků prosperity. Tím zavedla různé dekorativní techniky, včetně malování, strojové výšivky, barvení, a kromě tradičních dekorativních technik vyšívání i aplikaci plátkového zlata. Jako přední současná návrhářka hanboku přispěla k rozšíření designu hanboku do oblasti kreativity.⁸⁰

Ilustrace 46: Durumagi s vzorem z jeřábů a oblak od I Ri-dža

Ilustrace 47: Dámský hanbok vytvořený z odkrojek

Je zajímavé, že jméno I Ri-dža se zřídka objevuje v anglických pramenech. Většina dostupných zdrojů obvykle začíná uznáním Lee Young Hee jako první korejské designérky hanboku. Je pravda, že Lee Young Hee je pravděpodobně více známá na mezinárodní módní scéně, avšak historicky byla první korejskou designérkou hanboku právě I Ri-dža.

Lze považovat, že návrhářka **Lee Young Hee** byla mezi prvními designéry, kterým se povedlo představit hanboky na mezinárodních módních přehlídkách. V roce 1993 ukázala světu svou kolekci na Prêt-à-porter⁸¹ v Paříži inspirovanou korejskou tradiční sukní. Na módním mole byly představeny šaty zvané „Clothes of the Wind” (*paramüi ot* /바람의 옷), také známe

⁷⁶ Manželka prezidenta Čon Tu-hwan (전두환) (vl. 1980–1988).

⁷⁷ Manželka prezidenta Kim Tã-džung (김대중) (vl. 1998–2003).

⁷⁸ Manželka prezidenta Ro Mu-hjon (노무현) (vl. 2003–2008).

⁷⁹ Korea Hanbok Promotion Institute. <Hanbok činhũngsentcho 5wõl sosikči> Hanbogũl mannada: 1 sedã hanbok tičainõũi jusan (<Korea Hanbok Promotion Institute May Newsletter> Seznamte se s hanbokem: Dědictví první generace návrhářů hanboku.) Online. In: Naver Blog, 5.13.2020

⁸⁰ KWŎN, Hje-čin. *I Ri-dža*. Online. In: Encyclopedia of Korean Culture.

⁸¹ (V překladu: připraveno na nošení). Francouzský mezinárodně používaný termín, označuje oblečení, které se vytváří v mnoha sériích přímo pro prodej a nošení.

pod jiným názvem „costume de vent“, který dal francouzský novinář večerním šatům bez ramínek. Večerní šaty představují jenom korejskou sukni *čchima*, která se uvázala na poprsí, aniž by byla doplněna *čogori*.⁸² Jak uvedla Lee pro Korea Journal: „Většina lidí v Paříži nikdy neviděla tradiční hanbok, proto nevěděli, že jde o dvoudílný oděv se sukni sahající až na zem (*čchima*) a topem. Přesto, že moje kousky nebyly v tradičním stylu, lidé je přijali jako krásné večerní róby, protože neměli žádné stereotypy o tradičních korejských oděvech.“⁸³ Tento velký krok v oblasti módy pro korejský hanbok nebyl však korejskými tradicionalisty přijat pozitivně. Po návratu do Koreje se Lee setkala s kritikou ohledně svých šatů, jelikož byly vnímány jako zničení tradice, nikoli jako inovace pro tradiční oděv. I přes negativní ohlasy pokračovala ve vlastní cestě modernizace a šíření povědomí o hanboku. Své nové a jedinečné podoby tradičních šatů představovala na mnoha dalších světových módních přehlídkách V roce 2010 byla první Hanbok designérkou, která se účastnila Paris Haute Couture Fashion Week. Navíc se stala také inspirací pro díla celosvětově známých designérů jako jsou Dior, Karl Lagerfeld, nebo Carolina Herrera.⁸⁴

Ilustrace 48: „Clothes of the Wind“ od Lee Young Hee

⁸² KWON, Yoo Jin a Yhe-Young LEE. *Traditional Aesthetic Characteristics Traced in South Korean Contemporary Fashion Practice*. Online. Fashion Practice. 2015, 7(2), s. 153-174. ISSN 1756-9370 str. 167

⁸³ KIM, Hyeon-tae. *Hanbok Designer Lee Young-hee*. Online. KOREA. Park Young-goog, Korean Culture and Information Service: 2015, July 2015, s. 14-15. Publication Registration No.: 11-1110073-000016-06. str. 15

⁸⁴ KIM, Hyeon-tae. *Hanbok Designer Lee Young-hee*. Online. KOREA. Park Young-goog, Korean Culture and Information Service: 2015, July 2015, s. 14-15. Publication Registration No.: 11-1110073-000016-06. str. 15

Jin Tae-ok, návrhářka, která vynikla v 90. letech 20. století svými kolekcemi prezentovanými v Paříži. Její kolekce zdůrazňovaly korejské linie, prostory a vrstvení.⁸⁵ Kolekce 1997 Spring/Summer byla věnována amerikanizaci Orientu. Korejské šaty byly vytvořeny z tradičních korejských materiálů, jako je látka z konopí a hedvábí. Plisovaná sukně byla potištěná malbami korejského umělce Sin Jun-boka, které odrážely korejskou estetiku a je doplněná *sečodä*. V kolekci 1999 Spring/Summer kombinovala západní šaty s korejskou tradiční výšivkou a vícevrstevné obleky v odstínech béžové barvy, doplněné menšími korejskými mašličkami – *korúm*.

*Ilustrace 49: 1997 Spring/Summer.
Šaty s malbou Sin Jun-boka
od Jin Tae-ok*

*Ilustrace 50: 1999 Spring/Summer.
Šaty s korejskou výšivkou
od Jin Tae-ok*

Světově uznávaný návrhář **Lie Sangbong** (이상봉) zahájil svojí designérskou kariéru v roce 1975. I když většina jeho prací je navržena podle západních motivů, v některých jeho kolekcích lze najít odkazy ke korejské kultuře. Byl mezi prvními, kdo začal používat korejské písmo – hangul (한글)⁸⁶ jako dekorativní prvek. V kolekci na přehlídce Paris Fashion Week - Autumn/Winter 2006 Ready to Wear, konané na počest výročí navázání diplomatických vztahů mezi Francií a Koreou bylo oblečení ozdobeno právě korejským písmem. Nebo v kolekci Ready To Wear Spring/Summer 2012 v Paříži představil ženské oděvy inspirované tradiční korejskou

⁸⁵ KIM, Hong Ki. *K-Fashion: Wearing a New Future*. Korean Culture No.7. Online. Korean Culture and Information Service Ministry of Culture, Sports and Tourism. 2012. ISBN 978-89-7375-566-0. str. 49

⁸⁶ Korejské písmo.

architekturou *tančchöng* (단청)⁸⁷. Lie přeměnil *tančchöng* do moderních vzorů a potisků s hravou a živou paletou barev.

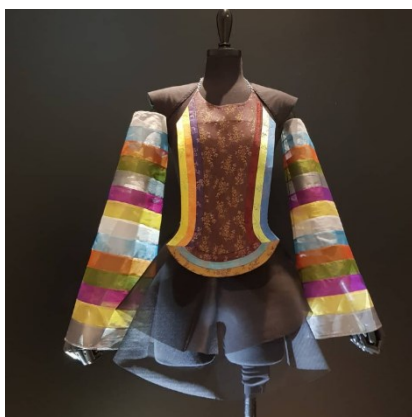

Ilustrace 51: Ready To Wear Spring/Summer 2012. Šaty s potiskem dančchöng od Lie Sangbong

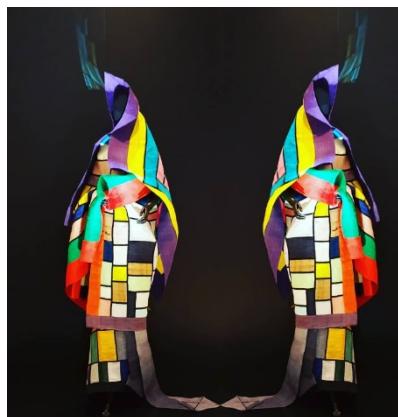

Ilustrace 52: Paris Fashion Week – Autumn/Winter 2006. Kolekce s potiskem hangul od Lie Sangbong

Sul Yoon-hyung se zaměřuje na modernizaci tradičních korejských barev a vzorů, ale i v jejích kolekcích najdeme odkazy ke korejským tradičním liniím. Její kolekce se vyznačují pestrou paletou korejských barev se zajímavými vzory. V roce 2019 se konala v rámci 2020 Spring/Summer Seoul Fashion Week výstava, kde představila velké množství designů, které navrhla za svojí návrhářskou kariéru. Ve svých dílech Sul hojně používá korejskou barevnou paletou, proto její designy působí pestře a zajímavě. Lze to vidět v použití barevných lehce zakřivených rukávů halenky nebo v inspiraci barevné *podžagi* (보자기)⁸⁸ pro šaty.

Ilustrace 53: Halenka s rukávy säktong od Sul Yoon-hyung

Ilustrace 54: Barevné šaty od Sul Yoon-hyung

⁸⁷ Je dekorativní zbarvení na dřevěných korejských budovách. Barvy vychází z principu jing a jang o pěti základních barvách.

⁸⁸ Je tradiční korejská látka, která sloužila pro balící účely. Měla mnohostranné využití, mimo jiné pro balení svatebních nebo obřadních dáreků. Látka je obvykle čtvercová a vyrobená buď z hedvábní nebo ramie.

Za zmínku stojí i značky, které se na korejském trhu rovněž objevily a byly jedny z prvních svého druhu. Tyto značky prošly cestou od návrhů tradičních až po moderní hanboky. První značka **Jilkyungyee** se od svého založení v roce 1984 až po dnešní dobu celkově zaměřují na *sänghwal hanbok* ale později se začali zaměřovat i na modernější svatební šaty ve stylu hanbok. Od svého vzniku se Jilkyungyee účastní různých módních přehlídek a výstav a snaží se o vytváření nových alternativ ke korejskému tradičnímu oblečení, které se od začátku modernizace snaží přežít v konkurenci západních módních trendů. V nabídce Jilkyungyee lze najít nejenom hanbok pro dospělé, ale také dětský a různé tradiční doplňky v moderním provedení.⁸⁹

Ilustrace 55: Červený dámský čogori od Jilkyungyee

Ilustrace 56: Svatební šaty od Jilkyungyee

Kumdanje (금단제) je značkou, která se zaměřuje na nové podoby tradičního hanboku od roku 1993. Kolekce jsou spíše elegantní a určené pro slavnostní příležitosti, jako jsou svatby nebo oslavy než pro každodenní nošení. Jak uvádí stránky Kumdanje, jejich hanboky lze spatřit ve velkém počtu korejských seriálů, například v seriálu *Zimní sonáta* (Winter sonata/2002), který přispěl k rychlému nárůstu zájmu o korejské telenovely. Anebo se tradiční hanboky od Kumdanje objevily ve filmech *Čtenář tváří* (관상/2013) či *Sado* (사도/2015). Modernější podoby hanboku lze najít na instagramových stránkách značky. Najdeme zde zajímavou kombinaci tmavě modrých dámských šatů složených jen ze sukně *čchima*, pod kterou jsou vidět pánské kalhoty a vrchní část je doplněná vestou *pädža*.

⁸⁹ Masak. *Company history*. Online. In: Masak. (bez data)

Ilustrace 57: Svatební šaty od Kumdanje

Ilustrace 58: Moderní hanbok od Kumdanje

Ilustrace 59: Hanbok od Kumdanje ve filmu Sado

Dolsilnai (돌실나이), značka, která byla založena Kim Nam Hee (김남희) v roce 1993 a zaměřuje se na pohodlnější hanbok pro každodenní nošení. Malou designérskou dílnu Kim Nam Hee založila spíše ze vřelé vůle a s přáním podporovat tradiční oblečení než vytvářet oblečení pro přepychovou západní vysokou módu.⁹⁰ Tato značka je zajímavá z hlediska sledování vývoje hanboku. Od samého začátku se zaměřovala více na *sānghwal hanbok* jak pro dospělé, tak i pro děti. Ale zhruba od roku 2011 se značka začíná pomalu zaměřovat i na modernější podoby a v roce 2015 zakládá značku Ccomaque (꼬마크), která se vyloženě zaměřuje jen na MZ generaci (mileniály a generaci Z), kteří chtějí nosit stylový hanbok odpovídající současné době. V nabídce jsou k dispozici pánské a dámské obleky složené z modernějšího *čogori* a *padži*. Dále je k dispozici černá sportovnější lehká bunda – *čogori*, která má několik charakteristických rysů, včetně stojatého límce a překrývajícího se zapínání

⁹⁰ Dolsilnai. CEO. *Insamal (proslov)*. Online. In: Dolsilnai. (bez data)

na pravé straně. Pro zvýšení pohodlí je *korŭm* nahrazená zipem. V sekci pánských košil je k dispozici model s klasickým zapínáním, přičemž korejský stojatý límeček je přizpůsoben tak, že je prodloužen na pravou stranu. Podobně jako u *čogori*, na místě, kde by se měla tradičně zavázat *korŭm*, se dá popřípadě pomocí knoflíků připevnit stuha či *norigä*.

Ilustrace 60: Hanbokový dámský oblek od Dolsilnai

Ilustrace 61: Sportovní bunda čogori od Dolsilnai

Ilustrace 62: Páska košile od Dolsilnai

Podle webových stránek se společnost účastnila různých marketingově-propagačních akcí spojených s pozvednutím zájmu o hanbok, například skrze muzikály „Jump“ (점프), „Pchilmuk“ (필묵) nebo soulský balet „Milmul“ (밀물), kde herci vystupovali v oblečení od Dolsilnai. V roce 2006 spolupracovala se světovou federací taekwondo (WTF) a navrhla nové uniformy pro taekwondo, které zachovaly svoji praktičnost, ale z druhé strany odkazovaly ke korejské kultuře, díky použití korejského Y límečku a stužky *korŭm* na pravé straně.⁹¹

Ilustrace 63: Taekwondo uniformy od Dolsilnai

⁹¹ Dolsilnai. *Ccomaque*. Online. In: Dolsilnai. (bez data)

Po roce 2000 a zejména v poslední době lze pozorovat velký nárůst korejských designérů, kteří čerpají inspiraci z vlastní tradice a snaží se ji pozdvihnout na mezinárodní úroveň. A jak uvidíme dále, stejně tak se objevuje i zájem o hanbok mezi některými zahraničními designéry.

Je patrné, že se hanbok začal zkracovat jak objemově, tak i délkou sukně a rukávů. Tato úprava byla pravděpodobně motivována snahou o větší pohodlí a pohyblivost při nošení hanboku v moderním prostředí.

Hanbok se začal aktivně přizpůsobovat novému korejskému životnímu stylu po japonské okupaci, první pokusy o modernizaci hanboku více kladly důraz na pohodlí nežli na estetiku, proto se nejprve začal aktivně zkracovat. Postupem času docházelo k postupné modernizaci, která zahrnovala úpravy vzhledu s cílem dosáhnout lepšího vzhledu a zapadnutí do moderní módy. Aktivní zapojení hanboku v 90. letech 20. století bylo zvláště podporováno korejskými designéry, kteří demonstrovali, že pro zachování tradice není vždy nutné přesně dodržovat původní formu. Hanbok pronikl nejen do módní sféry, ale také do sportovního prostředí jako uniforma anebo kulturního prostředí jako oblečení pro korejské seriály a divadelní představení.

4. Fashion hanbok

V důsledku celosvětové globalizace, kdy rozsáhlé propojení, zjednodušení kulturních identit a snaha přivést společnost k jedné a podobné kultuře postupně stírá mnohé tradiční prvky jednotlivých vyspělých zemí. Tradiční prvky těchto zemí se postupně stávají jen součástí historie a začínají pomalu mizet z každodenního života lidí. Mezi takové země můžeme přiřadit i Koreu. Ale i přesto Korea si snaží zachovat svojí jedinečnou tradici a rozšířit jí přes moderní směry, ke kterým můžeme přiřadit populární hudbu, tanec, kinematografii, a také kulturní dědictví v dílech řemeslníků a designérů. Korejský tradiční oděv – hanbok, není výjimkou. Aby mohl i nadále být součástí moderní korejské společnosti, musí se přizpůsobit novým potřebám Korejců a moderní době. V opačném případě se z něj stane, jako u mnoha jiných národů, jen přezitek minulosti, který lze vidět v muzeích nebo na výstavách.

Ve 20. století se móda obrátila pro inspiraci k tradičním nacionálním (i k orientálním) tendencím, které začaly zadávat nová kritéria v módním prostředí. Čínské a japonské vlivy na evropskou kulturu jsou vidět od 18.-19. století, kdežto Korea se začala aktivně angažovat v mezinárodním prostředí až teprve od 90. let 20. století, a nejenom v rámci představení korejské tradice ale i obecně.⁹² První módní designéři, kteří spojili korejskou tradici s modernitou byli I Ri-dža, Lee Young Hee, Lie Sangbong, Jin Tae-ok a Sul Yoon-hyung.

V posledních 10.-20. letech lze pozorovat nárůst korejských designérů, kteří se zajímají o obrození tradičního hanboku, a to jak profesionálních, tak amatérských. Někteří designéři se snaží zachovat maximální vizuální podobu hanboku, zatímco jiní používají jen některé jeho prvky k odkázání na korejskou tradici a kulturu. Mezi tyto prvky patří – linie (široké rukávy, vysoká linie pasu, linie-V límečku, nadýchaná sukně, volnější kalhoty), atributy hanboku (stuha *korúm*, přívešky *norigä*), barva (tradiční kombinace barev) a textura (látka a potisky).

V dnešní době existuje mnoho designérů a značek, které se aktivně podílejí na vývoji moderního hanboku. Z důvodu omezeného rozsahu práce se zaměřuji pouze na vybrané designéry a značky, které jsou považovány za nejzajímavější pro svůj odlišný styl a jedinečný přístup k modernizaci tradičního oblečení.

4.1. Hanbok jako spojení tradice a módy

Svět módy se řídí podle takzvaných módních trendů, které jsou v nějakou dobu aktuální, potom ztrácí popularitu a za nějakou dobu jí zase získávají. Jak se říká, vše nové je dobře

⁹² YOU, Soon-Lye, Sun-Young JIN, Kyung-Sook SONG a Hyun-Joo PARK. *A Study of the Hanbok Industry through Its Survey Research*. Online. International Journal of Costume and Fashion. 2004(4), s. 113-130. ISSN:2288-7490. str. 114

zapomenuté staré. Korejští návrháři nejsou v tomto ohledu výjimkou. Umí zajímavě a dobře skombinovat novost, pohodlnost a tradici. Níže představím několik zajímavých designů od korejských návrhářů, z nichž většina má za sebou nespočet módních přehlídek jak v Koreji, tak i v zahraničí.

Kim Danha (김 단하), návrhářka, která založila v roce 2018 vlastní stejnojmennou značku Danha, vytváří unikátní zajímavé oblečení inspirované tradičními vzory, látkami a styly. Přes své designy se snaží předat krásu Koreje, spojit tradici a modernost.⁹³

Zajímavým propojením korejské mytologie a moderního světa je reklamní kampaň sodžu, kde je hlavní postava devíticásá liška – *kumiho* (구미호)⁹⁴ ztělesněním uvedeného nápoje sodžu. Mužská a ženská postava *kumiho* je oblečená do světle zeleného hanboku, který má také i verzi reálného oděvu. Tato reklamní integrace byla zajímavá z hlediska symboliky, neboť *kumiho* v legendách sváděla mladé muže a následně si vychutnávala jejich játra, podobně jako nadměrná konzumace alkoholu může poškodit játra. Bohužel není zřejmé, zda příslušný marketingový tah byl pečlivě promyšlený, či pouze výsledkem náhody.

Ilustrace 64: Postava devíticásá liška – *kumiho* v hanboku od Danha, reklama sodžu

Ilustrace 65: Reálná podoba obleku *kumiho*

Na módní přehlídce Fashion Week 2024 F/W v Miláně zvolila designérka Danha *korŭm* jako hlavní prvek své kolekce, který se objevil ve všech jejích dílech. Jedním z výrazných prvků byla růžová průhledná halenka zdobená větším množstvím *korŭm*. Mezi další modely patřil elegantní formální kostým v modrých odstínech, složený ze saka zdobeného třemi stužkami *korŭm* a sukně s typickým vzorem pro značku Danha. Zavinovací sukně měla jednu stranu v podobě skladné modré sukně, druhá byla ozdobena Danha vzorem a celkový vzhled doplňovaly menší stužky.

⁹³ DANHA . *About*. In: Danha. Online. (bez data)

⁹⁴ *Kumiho* je postava z korejské mytologie a folkloru, známá jako „devíticásá liška“. Je často předmětem korejských legend. *Kumiho* umí změnit svůj vzhled na krásnou ženu.

Ilustrace 66: Růžová halenka s korům od Danha

Ilustrace 67: Modrý dámský oblek od Danha

Značka **Leesle** založená designérkou Leesle Hwang (황이슬) v roce 2011, se zaměřuje na kombinaci aktuálních prvků s tradičními korejskými oděvy. Ve svých dílech se snaží odkázat na korejské tradice jako je přidání menšího oka na šatech pro ozdoby *norigā* či *čumōni*.

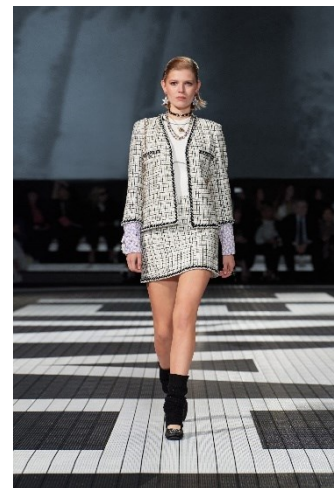
Nedávno designérka Leesle představila světu tvídobý kabátek typu *čōgori*, vizuálně připomínající tvídobé sako od Chanel, který je v poslední době velice populární mezi Korejkami. Nabízí ho ve dvou verzích, pro studenější počasí s dlouhými rukávy a pro teplejší počasí s krátkými.

Ilustrace 68: Tvídobý kabátek od Leesle

Ilustrace 69: Tvídobý kabátek od Leesle

Ilustrace 70: Kabátek od Chanel, cruise 2023/24

Na studenější počasí lze v nabídce Leesle najít i zajímavě vázaný *čōgori* – kardigan či šaty. Kardigan má jak mužskou, tak i ženskou verzi. Tyto ukázky demonstrují, jak se lze moderní trendy v oblečení propojit s tradicí. Jiným zajímavým odkazem ke korejské historii je také docela krátký *čōgori* v podobě vázaného topu anebo černý kožený korzet s *korům*.

Ilustrace 71: Vázaný kardigan od Leesle

Ilustrace 72: Vázaný top od Leesle

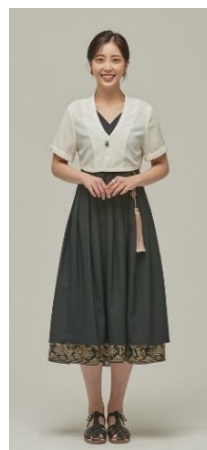
Ilustrace 73: Korzet od Leesle

Promyšlená je také džínová bunda, která na první pohled nenaznačuje, že by v sobě nesla korejské prvky. Při bližším pohledu na límec, však uvidíme odkaz na stojatý límec, a namísto tradičního *korŭm* je na pravé straně zavěšen přívěsek džínové stuh, který se dá lehce odpojit a zavěsit i za jiné knoflíky.

V nabídce jsou k dispozici lehčí vesty *magodža*. Dále jsou také k dispozici šaty, kde lze přední sukni pomocí menších stuh pozvednout, čímž se zvýší objem a zároveň je zde dochází k propojení s historickými a kulturními kořeny. Tento design připomíná způsob, jakým si ženy v minulosti pozvedaly přední části sukni pro pohodlnější chůzi a vykonávání práce.

Ilustrace 74: Džínová bunda od Leesle

Ilustrace 75: Lehčí vesta magodža od Leesle

Ilustrace 76: Šaty od Leesle

C ZANN E, korejská značka, která působí na módní scéně od roku 2016. Konceptem značky je spojit minimalismus s korejskou krásou jednoduchosti a čistých linií. Je to značka, která má sídlo v Soulu a New Yorku a představuje dvě samostatné linie C-ZANN E (se zaměřením na oblečení pro módní kolekce) a CIE-Z E (se zaměřením na casual styl). Poslední dobou je populární oblečení vyrobené z látek například s efektem pomačkanosti. Značka má

v nabídce kalhoty, topy, *čogori* s podobným efektem. Anebo obleky s efektem průhlednosti, kdy je sako doplněno o *norigä* a stuhy, které zdobí ramena.⁹⁵

Ilustrace 77: Čogori, top a kalhoty s efektem pomačkanosti od C ZANN E

Ilustrace 78: Oblek z průhledného textilu od C ZANN E

Návrhářka Kim Yoong Jin (김영진), známá více jako **Tchai Kim**, také částečně upravuje typický tvar a střih hanboku tím, že pracuje se zahraničními látkami a používá krajky. Odevy jsou navrženy tak, aby vybočovaly z mezí tradice, byly jedinečné a kombinovaly se s off-the-rack oblečením.⁹⁶ Obleky Tchai Kim představují moderní interpretace tradičních vzorů, ke kterým byla přidána modernita pro praktické a pohodlné nošení.

Na webových stránkách návrhářky lze nalézt zajímavé šaty z kolekce roku 2020. Kolekce kromě moderních verzí šatů podobné šatům *mudang* (무당)⁹⁷ se zajímavými pokrývkami hlavy obsahuje také šaty v něžných pastelových barvách. Tyto šaty připomínají obrazy francouzského malíře Claude Moneta (1840-1926), přesněji obraz *Woman with a Parasol, facing left*⁹⁸. Zelená sukně s květinovým vzorem je doplněna přední nadýchanou světle zelenou sukni připomínající *čchimu*. Západní kabátek žluté barvy s květinovými vzory je ozdobený krajkovým límečkem a zavázaný několika menšími stužkami *korŭm*. Kabátek má úzké rukávy a celkový vzhled je doplněn slaměným kloboučkem. Další šaty v podobném stylu mají růžový kabátek, který má přední část přilehlou a kratší než volnější zadní část (střihem podobný fraku). Kabátek je rovněž zavázaný několika menšími *korŭm* a má korejský tradiční překrývající se límeček. K celkovému vzhledu přispívá nadýchaná zelená *čchima* a slaměný klobouček zavázaný stužkami. Díla z této kolekce představují harmonickou kombinaci tradičního hanboku a evropské módy 19. století.

⁹⁵ C ZANN E. *About us*. Online. In: C ZANN E. (bez data)

⁹⁶ Výraz pro oblečení, které bylo vyrobeno ve standardní velikosti a není vyrobeno speciálně na míru konkrétní osobě.

⁹⁷ Korejský výraz pro šamana v korejském šamanismu.

⁹⁸ 1886. Olejomalba.

Ilustrace 79: Šaty od Tchaj Kim

Ilustrace 80: Šaty od Tchaj Kim

Ilustrace 81: Woman with a Parasol, facing left

Guiroe nabízí obleky odpovídající formálnímu dress codu. V nabídce jsou zavínovací jednoduché pánské košile a elegantní dámské halenky západního stylu s korejským stojatým límečkem a s knoflíkem na pravé straně namísto *korŭm*, saka či jednoduché svatební šaty. Nicméně z instagramové stránky Guiroe lze vyčíst, že značka není omezena pouze na klasické obleky, ale prezentuje i avantgardní varianty. Pozornost přitahují také vintage designy hanboků představené v roce 2011 v rámci kolekce inspirované šaty Chanel z 20.-30. let 20. století. Tématem byla tanečnice Choi Seung-hee (최승희).⁹⁹ Hanboky mají charakteristický volnější přímý střih bez záhybů a u některých šatů je délka zkrácena těsně pod kolena. Nedílnou součástí těchto hanboků je kabátek *čögori*, který dotváří celkový vzhled. Tyto hanboky jsou dále doplňovány dobovými účesy a módními doplňky, čímž evokují atmosféru dané éry a zachycují autenticitu a styl dané módní éry.

Západní styl kabátů je také oblíbený mezi Korejci. Značkou **Eunbin** byl navržen módní korejsko-západní kabát pro ty, kteří mají rádi tradice a chtějí nosit hanbok i v chladnějších podzimních dnech. Tyto kabáty, přestože na první pohled nevybočují z běžných střihů, odkazují na tradici vázání na levou stranu pásku jako *korŭm* a vhrnuté límečky odkazují na *čögori*.

⁹⁹ Guiroe.[@Guiroe_SSGGYB]. Online. In: X. 26.10.2021

Ilustrace 82: Svatební šaty od Guioe

Ilustrace 83: Vintage šaty od Guioe

Ilustrace 84: Kabát od Eunbin

Sheen:Seoul (신:서울) vydal kolekci oblečení a tenisek, ve které hojně používá elementy z tradičního malířství, zejména z korejských paravánů. Designéřsky upravené obrazy paravánů z královských paláců zdobí rukávy pánských košil, dámských blůz, unisex kravat, vějířů, a dokonce i limitovanou sérii tenisek Nike. Na zimní počasí se najde i unisex kabát inspirovaný vojenskou uniformou, který se dá rozepnout na bočních stranách. A tím bude vzhledově připomínat kabát *sočchangŭi* s otevřeným bočním švem. V zapnuté podobě odkazuje na kabát *turumagi*. Spolu s kabátem byly navrženy i specifické doplňky jako je mini taška inspirovaná toulcem na šipy nebo pásek, na který se dá připevnit *norigā* nebo mini taška. Značka rovněž vytvořila zajímavý design lehčí bundy, která je navržena tak, aby zabránila krádežím. Jako inspirace pro tento design posloužily korejské tradiční pánské kabáty s dlouhými rukávy, u kterých muži kvůli absenci kapes začali používat pravý rukáv pro nošení mincí. Po lepší pohodlí je v těchto bundách kapsa schovaná v rukávu z vnější strany, a ne uvnitř rukávu jako za starých časů. Na první pohled se kapsa na rukávu nedá spatřit, a zip je umístěn tak, aby se otevíral zevnitř ven. Vzhledově široké rukávy, výstřih a bílý lemovaný límec odkazují na kabát *topcho*.¹⁰⁰

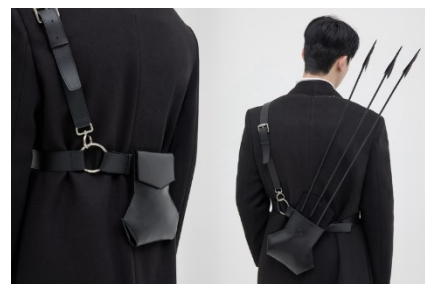
¹⁰⁰ Sheen:Seoul [3.1 og | *somäčhigi bangčŭi*] *sinbaghan topcho čäkchit, ilsangdo jöhāng downbjökhŭi*. ([3,1 mil. Ochrana proti kapesním krádežím. Nová a originální topcho bunda, ideální pro každodenní nošení i cestování.) Online. In: Wadiz. (bez data)

Ilustrace 85: Boty Nike, kravata a blůza s potiskem od Sheen:Seoul

Ilustrace 86: Kabát od Sheen:Seoul

Ilustrace 87: Mini taška od Sheen:Seoul

Ilustrace 88: Bunda s kapsou v rukávu od Sheen:Seoul

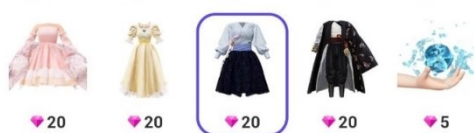
Ilustrace 89: Bunda s kapsou v rukávu od Sheen:Seoul

Po prostudování širokého spektra děl různých designérů a značek lze stanovit několik klíčových tendencí v oblasti modernizace hanboku. Nejvíce používaným prvkem je překrývající se límeček a stuha *korŭm*, která může být buď tradičně připevněna na pravé straně, nebo se může objevit jako samostatný element, který lze připevnit na libovolnou část obleku. Další častou tendencí je používání pánského typu dlouhého *čŏgori*, který je navrhován jak pro muže, tak pro ženy a někdy se objevuje i jako kratší ženská varianta například ve formě topu. Co se týče barev, designéři často preferují neutrální tóny pro každodenní nošení, přestože některé značky, jako například Danha nebo Lessle, prezentují i barevnější díla. Na fashion show je pak častěji možné spatřit více barevné a extravagantní designy. Tyto trendy odrážejí snahu designérů přizpůsobit tradiční hanbok současným módním preferencím a potřebám zákazníků a zároveň zachovat jeho autenticitu a krásu.

4.2. Hanbok jako část digitální módy

V 21. století svět módy více obrátil pozornost na Generaci Z¹⁰¹, která tráví více času ve virtuálním světě a na internetu. Díky inovacím ve sféře technologií se do popředí dostala konzumace kulturního, uměleckého či módního obsahu přes digitální prostředí. Digitální móda je nový trend, který využívá avatarů či filtrů k vytvoření virtuálního oblečení a doplňků. Zakoupené filtry, které rozšiřují a obohacují realitu pak uživatelé vkládají do svých fotek a videí, což uživatelům umožňuje vyjádřit svůj styl novými způsoby. S módou v digitální podobě se můžeme setkat ve formě filtrů na sociálních platformách jako jsou Instagram, TikTok, nebo v aplikacích – Zepeto, Zóna AR apod. To se projevuje také v tom, že má čím dál, tím víc lidí sklon utrácet peníze za skin (oblečení) pro svého avatara nebo herní postavku. Patrný je i rozsah vizualizace obsahu, což lze vidět v rychlém rozvoji jihokorejské platformy Zepeto, která je platformou otevřeného virtuálního světa z roku 2018. Aplikace umožňuje vytvářet vlastní avatary a virtuálně komunikovat s jinými uživateli.

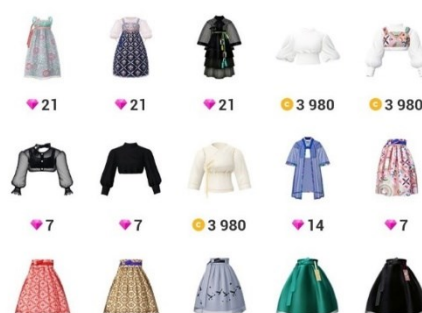
Korejští designéři si nenechali ujít tuto příležitost a také začali spolupracovat s aplikacemi apod. Například kolaborace Danha a **Zepeto** v roce 2021 umožnila uživatelům objevit kolekci fashion hanboku přímo v aplikaci. Tato kolekce zahrnuje šaty, kabátky, sukně, a dokonce i hanboky, které nosily členky dívčí skupiny Blackpink. Dále jsou například ve složce oblečení z dramatu Alchymie duše (2022) (환혼) hanbokové šaty z dramatu, složené z kabátku a sukně, doplněné *norigä*.

Ilustrace 90: Obleky v Zepeto z dramatu Alchymie duše

Ilustrace 92: Obleky Blackpink v Zepeto od Danha

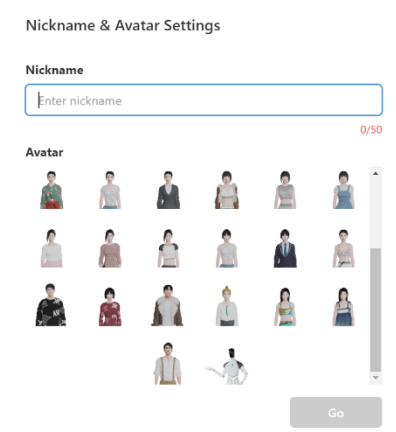
Ilustrace 91: Hanboky od Danha v Zepeto

¹⁰¹ Generace Z, je označována jako „digitální generace“. Generace, která vyrůstala v době rychlého rozvoje digitálních technologií. Do této skupiny se řadí lidé narození mezi roky 1995 a 2010 (roky se liší dle různých zdrojů).

Another town je nový jihokorejský startup, který představuje virtuální platformu pro komunikaci, kde interakce probíhá v online "místnostech" známých jako chatroomy. Tato platforma poskytuje uživatelům možnost vytvářet a sdílet obsah ve formě textu, obrázků, videí a dalších médií. Jednou z inovativních funkcí Another town je možnost volby avatara, který může být oblečen do různých stylů včetně hanboku. V rámci spolupráci s Danha byl vytvořena „Danha chatroom“, kde jsou vystavené hanboky designérky a uživatelé si můžou i „obléct“ vybraný hanbok.

Ze spolupráce značek Danha a Seodamhwa s jihokorejskou platformou **Vmod** vznikl koncept virtuálního hanboku. Na začátku roku 2023 platforma byla zaměřena na digitální módu, která uživatelům umožňovala vyzkoušet si různé oblečení prostřednictvím digitálních filtrů. Uživatelé si mohli prostřednictvím svých mobilních telefonů s kamerou vyzkoušet hanbok a zakoupit si oblíbené kousky přímo na platformě. Avšak v roce 2024 došlo k mírné změně konceptu platformy, která se nyní více zaměřuje na produkci digitálního oblečení a nenabízí možnost přímého nákupu a používání digitálních filtrů.

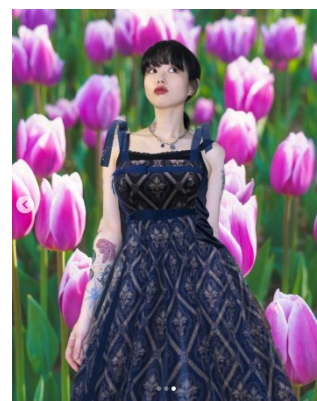
Přestože se změnila orientace platformy, na webových stránkách Seodamhwa a na Instagramových stránkách původního konceptu Vmod je stále možné nalézt digitální hanboky. Například v rámci této spolupráce vznikly šaty od značky Danha s vysokým pasem a ramínky-*korům*. Naopak šaty od značky Seodamhwa se více inspiřují tradičním oblečením, zejména výraznou podobou vrchní části *čōgori* a sukní s vysokým pasem.

Ilustrace 93: Ukázka výběru hanboku v Another town

Ilustrace 94: Digitální hanbok od Seodamhwa na platformě Vmod

Ilustrace 95: Digitální hanbok od Danha na platformě Vmod. Soma

Na jiné americké platformě nazvané **dressx**, která se také specializuje na digitální módu, můžeme nalézt hanboky z kolekce nazvané Yeoubi od designérky Maroulee3D. Tato kolekce je inspiřována devíticásou liškou *kumiho* a obsahuje ležerní soupravu skládající se z *čōgori* a

kalhot – *padži*. Také zahrnuje dlouhou stupňovitou sukni *čchima* s geometrickými vzory a šesti ocasy připevněnými k zadní části sukni, což odkazuje na motivy spojené s *kumiho*.

Ilustrace 96: Digitální hanbok od Maroulee3D na platformě dressx

Ilustrace 97: Digitální hanbok od Maroulee3D na platformě dressx

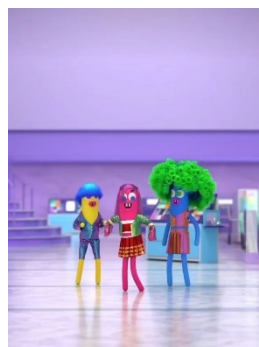
Do virtuální módy by se dala zařadit i kolaborace mezi korejskou společností LOTTE Duty Free a brazilským umělcem Kaelem Cabralem, kteří představili v hlavním obchodě LOTTE Duty Free v Soulské čtvrti na Myeongdong výstavu zvanou „EVERYBODY SOGONG 1st AVE“ konanou od 11. července do 31. října roku 2023. Tato výstava byla první výstavou umělce, kde byla jeho postava **Nobody Sausage** představena mimo internetové prostředí. A jak uvedl Noh Jae-seung (노재승), vedoucí marketingového oddělení: „*Jedná se o první off-line spolupráci na světě s virtuálním influencerem, který je populární po celém světě.*“¹⁰²

Postavička Nobody Sausage se objevuje v krátkých videích na sociálních platformách jako jsou Instagram, Tik-Tok nebo YouTube. Poměrně rychle si získala oblibu u generace Z po celém světě. Video k výstavě popisuje příběh korejské princezny, která se po cestě časem z minulosti do současnosti znovuzrodila jako postava moderní princezny. Oblečení hrdinky a jejích přátel ve videu se postupně mění z tradičního hanboku na moderní oděv, což symbolizuje transformaci módy a kultury.

¹⁰² Lotte duty free. *Lottemjōn, 3 čchōnman bōčhuōl inpūlluōnsō nobadi sosidžiwa kchollaboreisjōn čōnsi činhān* (Lotte duty free, pořádá společnou výstavu s 30ti milionovým virtuálním influencerem Nobody Sausage). Online. (11.07.2023). In: Lotte duty free

Ilustrace 98: Nobody Sausage
v tradičním hanboku

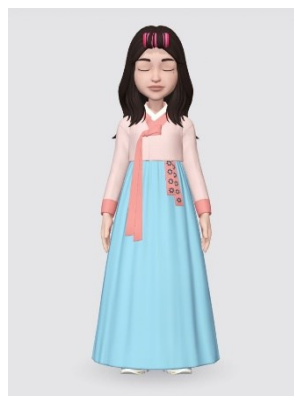
Ilustrace 99: Nobody Sausage
v moderní době

Hanbok se dá najít také v aplikacích mobilních zařízení jako je Zóna AR pro Samsung nebo Memoji pro Apple. **Zóna AR** nabízí tři dámské varianty hanboku a dvě pánské, které se liší podle designu a stylu. Všechny obleky by se daly rozdělit podle vzhledu na tradiční hanbok (tedy odkazující na hanbok šlechty) a odkazující ke královskému hanboku. Tyto virtuální hanboky mají většinou designové prvky inspirované tradičním hanbokem, avšak jsou více stylizované a modernizované. Například tak oproti tradičnímu hanboku mají až moc úzké a rovné rukávy, sukně nejsou moc objemné a „slavnostní“ se liší jen ozdobením. Poslední, třetí hanbok, lze říct je zcela designérský, protože, když si ženy podobným způsobem podvázali sukni, pro pohodlnější vykonávání práce, z pod sukně byly vidět dámské kalhoty (které byly nošeny jako spodní prádlo). Mužské hanboky by se také daly popsat jako tradiční a „slavnostní“ a i když jsou si navzájem podobné, kdežto u královského máme zlatou výšivku na rukávech, límečku a hrudi. Zde se tedy zřejmě jedná o tradiční hanbok s inspirací a nádechem královského.

V rámci aplikace Zóna AR je možné také oblékat slaměné *čipsin*, které jsou doplněné o černé moderní ponožky a pánský *kat*. Tyto prvky jsou dostupný jak pro mužské, tak pro ženské postavy.

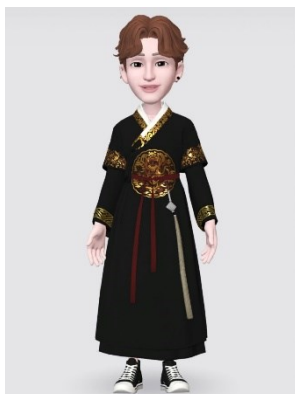
Ilustrace 100: Pánský hanbok v
Zóna AR

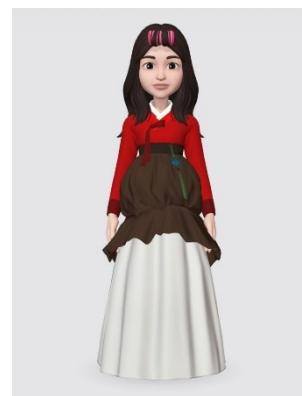
Ilustrace 101: Dámský hanbok v
Zóna AR

Ilustrace 102: Slavnostní hanbok v Zóna AR

Ilustrace 103: Slavnostní hanbok v Zóna AR

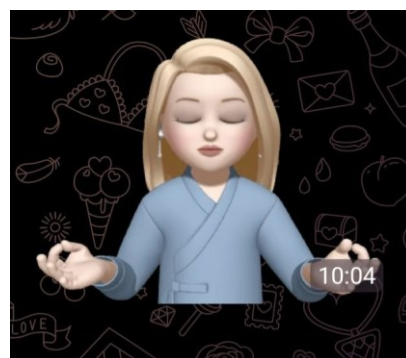

Ilustrace 104: Designérský hanbok v Zóna AR

Naopak aplikace **Memoji** nabízí jednodušší verze hanboku, především v podobě delšího *čogori*, který je zdobený Y výstřihem a mašlí na levé straně a kratšího *čogori* v kombinaci se sukní. Tyto digitální verze odrážejí trendy v digitální módní kultuře a umožňují uživatelům vyjádřit svůj styl prostřednictvím svých virtuálních postaviček.

Ilustrace 105: Hanbok v Memoji

Ilustrace 106: Hanbok v Memoji

Ilustrátorka **Wooh Nayoung** (후요석), která je známa zejména díky svému talentu spojenému s digitálním uměním, se může pochlubit sérií pohádkových obrázků. Hlavní pohádkové postavy byly nově interpretovány tak, jako by se děj odehrával v Koreji. Zajímavé jsou také podoby hrdinů od Marvel (Spider-Man), postavy od Disney (Cruella, Micky Mouse) a Pixar (Ember¹⁰³) anebo dokonce i postavu Wednesday ze stejnojmenného seriálu z roku 2022.

Ze série obrazů se superhrdiny je jeden zvláště zajímavý. Tento obraz je inspirován dílem „tanopchungčong“ malíře Sin Jun-boka. Namísto korejských žen v tradičních hanbocích zde vidíme dva Spidermanky, kteří v hanbocích perou své pavoučí obleky. Dále je zde vyobrazena houpající se dívka v spider-hanboku, zatímco druhá slečna za ní si rozčesává vlasy.

¹⁰³ Z animovaného filmu *Mezi živly* (Elemental). Film z roku 2023 produkován Walt Disney Pictures a Pixar Animation Studios.

Korejská Sněhurka je vyobrazená sedící mezi lesními zvířaty a oblečená do modro-žlutého hanboku, který je zdoben červeným *korŭm* a *norigä*.

Ilustrace 107: Sněhurka
v hanboku od Wooh Nayoung

Ilustrace 108: Obraz Wooh
Nayoung

Výskyt korejského oblečení ve všech aplikacích s virtuální módou je spíše výjimkou než pravidlem. Například v aplikacích Zóna AR nebo Memoji, které umožňují uživatelům zkusit si virtuální oblečení pomocí rozšířené reality, se objevují nejen korejské tradiční oblečení, ale také oblečení z jiných zemí, včetně Ruska, Japonska, Číny, Indie a jiných. Výskyt korejských tradičních oděvů je více vnímán spíše jako doplněk, který se postupně objevuje v nabídce aplikací s módní tematikou. Tento trend naznačuje rostoucí zájem o korejskou módu a kulturu, ačkoli korejské tradiční oděvy zůstávají spíše jako část širšího spektra možností, které tyto aplikace nabízejí.

4.3. Hanbok ve hře

Modernita v Koreji se projevuje od rychlého internetu přes výrobu elektroniky až po vývoj počítačových her, což z ní dělá nejdigitalizovanější zemi na celé planetě. V dnešní době je pro nás vývoj počítačových her samozřejmostí a hry se staly pro generaci Z ve značné míře velkou částí života. S vývojem her se začala rozvíjet i kreativní sféra, ve které působí jak odborníci, tak i amatéři, a tudíž každý bez omezení může vytvářet nové věci anebo herní skiny¹⁰⁴ a sdílet je s ostatními. Tyto vlivy jen přispěly k tomu, aby se móda stala digitální. I když hanbok není běžné oblečení, které se dá najít ve hrách, některé hry tuto možnost hráčům nabízejí.

¹⁰⁴ Skin – „oblečení“ herní postavy, nebo doplňky oblečení, které slouží k vizuální změně herní postavy, zbraně, či dalšího vybavení.

V počítačové hře **League of Legends**¹⁰⁵, která je populární mezi mladými Korejci, byl od roku 2011 nabízen herní skin „Dynasty Ahri“, který byl navržený pro herní postavičku Ahri. Tato postava představuje devíticocasou lišku oblečenou do bílo-růžového hanboku a *pinjŏ* ve vlasech. Společnost Riot Games, která stojí za vývojem této hry, již několik let podporuje projekty na ochranu a podporu korejského kulturního dědictví. V roce 2020 společnost Riot Games spolu s Vogue Korea a korejskými designéry oživila herní hanbok Ahri, což bylo vnímáno jako další krok ve směru podpory korejské kultury a tradic.¹⁰⁶

Ilustrace 109: Skin „Dynasty Ahri

*Ilustrace 110: Skin „Dynasty Ahri“
v reálné podobě*

V jihokorejské hře **Black Desert**, která sdílí podobný koncept se hrou League of Legends, se objevují postavy dvou sester Maegu a Woosa. Maegu je oblečená do bílého *čŏgori* s dlouhými a širokými rukávy a modro-bílou sukni. Naopak, postava Woosa je vyobrazena v kontrastnějších tmavě modrých tónech, včetně tmavě modrého *čŏgori* s odpovídající sukni. Tato odlišná stylizace postav zrcadlí různé charakteristiky a vlastnosti sester v rámci herního světa. Maegu se specializuje na lukostřelbu a boji z dálky, kdežto Woosa je více zaměřená na boj zblízka se schopností efektivně provádět rychlé a silné útoky proti svým nepřátelům.

Ilustrace 111: Maegu

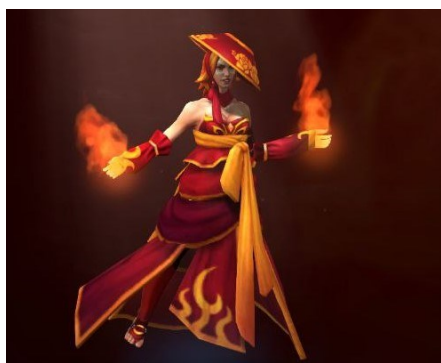

Ilustrace 112: Woosa

¹⁰⁵ League of Legends nebo zkráceně LOL, je online počítačová hra ze žánru multiplayer. Riot Games je hlavním vývojářem i hlavním distributorem hry se sídlem v Los Angeles, Kalifornie, USA.

¹⁰⁶ “Ari”*ttun uri hanbokčŏn | takchjimentchŏri jŏngsang – rikŭ obŭ rečŏndŭ* (“Ari”(krásný) náš hanbok | Dokumentární video - League of Legends). [YouTube video]. League of Legends. 21. 10. 2020

Ve hře **DOTA 2**¹⁰⁷ byl v roce 2014 představen hráčům skin „Jini the Bright Moon Set“, který byl vytvořen pro ženskou herní postavu Lina. Tento skin představoval oblečení podobné tomu, které nosily *kisāng*. Červené šaty s pozlacenými ornamenty symbolizujícími plameny ohně, které zdůrazňují schopnost Lininy postavy ovládat oheň. Celý vzhled je doplněn kloboukem *čönmo* (전모), který byl populární mezi *kisāng*. V téže době ve hře debutoval skin s názvem „Bobusang's Traveling Necessities Set“. *Pobusang* (보부상) byl korejský podomní obchodník, který zprostředkoval výměnu zboží mezi zemědělskými výrobci, domácími řemeslníky, obchodníky na trhu a spotřebiteli. Skin je vybaven tmavě modrým kabátkem, mečem a pro *pobusang* typickým slaměným kloboukem *pchärāngi modža* (패랭이 모자).

Ilustrace 113: Jini the Bright Moon Set

Ilustrace 114: Bobusang's Traveling Necessities Set.

Ilustrace 115: Woman with a Red Hat. 1800. Sin Jun-bok

Ilustrace 116: Pobusang

Tvůrci americké hry **The Sims™ 4** společně s content creatorkou Jazzy Cho spolupracovali na vytvoření mini doplňení ke hře – „Incheon Arrivals Kit“, které je dostupné od roku 2021. Tento doplněk obsahuje západní oblečení s korejskými prvky včetně tepláků, mikin, dámského dlouhého kabátu, ale také oblečení s odkazem na korejskou kulturu jako je třeba *turumagi*

¹⁰⁷ Strategická počítačová hra, ve které se více hráčů utká na online areně. Vývojáři sídlí ve Spojených státech amerických.

transformovaný v moderní verzi dlouhého kabátu.¹⁰⁸ Pro ženské postavy ve složce „šaty“ si hráč najde oblek složený z *čogori* zavázanou na pravou stranu *korŭm* a kalhoty doplněné *korŭm* v pase. Mužské postavičky lze obléknout do dlouhého *čogori* doplněného kapsami a nahoru staženými rukávy a kalhoty *padži*. Kromě toho v roce 2022 na oslavu korejského lunárního nového roku se do hry přidaly podoby tradičního oblečení. Pro ženy tradiční hanbok složený z *čchimy* a *čogori* a pro muže tmavě modrý kabátek typu *pcho* s pokrývkou hlavy – *sagjusam* (사규삼). *Sagjusam* byl nošen chlapci dokud neprošli obřadem dospívání – *kwanrje* (관례).

Ilustrace 117:
Moderní dámský
hanbok ve hře
The Sims 4

Ilustrace 118:
Moderní pánský
hanbok ve hře *The
Sims 4*

Ilustrace 119:
Tradiční dámský hanbok
ve hře *The Sims 4*

Ilustrace 120:
Tradiční pánský hanbok
ve hře

Ve hře **TRAHA (TRANscend HUMAN Ability)**¹⁰⁹, měli uživatelé v roce 2022 možnost oblékat své postavy do hanboků navržených Danha. Pánský hanbok byl inspirovaný tradičním oblečením *tapcho*, které nosili bojovníci a byl doplněn vojenskou pokrývkou hlavy – *čöllip* (전립) zdobenou korálky a pavími pery. Dámský design, který znázorňoval ideální proporce ženské postavy, měl krásný růžový odstín šatů a temně modrý odstín kabátku s charakteristickými vzory pro Danha. Bohužel dané skiny nejsou momentálně dostupné, jelikož v roce 2023 vývojáři trvale vypli servery hry.

¹⁰⁸ The Sims. *Milovníci módy, nachystejte si cestovní pasy. Příští destinace: Soul, Jižní Korea*. Online. In: The Sims. (bez data)

¹⁰⁹ Traha Global je RvR hra, vytvořená jihokorejskou společností MOAI Games. Ve hře je rozsáhlý otevřený svět, kde se hlavní děj točí kolem konfrontací dvou hlavních frakcí. Každý hráč si může vytvořit vlastní postavu. Hra byla ukončena v roce 2023.

V rámci „The Lunar Festival“ v roce 2023 **Brawl Stars**¹¹⁰, byl do hry přidán nový časově omezený skin „Hanbok Mandy“. Dívka byla oblečena do růžové sukně, bílého *čōgori* s květinovým vzorem a ozdobeným *norigä*, žlutá stuha *korŭm* byla umístěna na hrudi, namísto tradičního umístění na pravé straně. Také hlavu Mandy zdobila tradiční ženská slavnostní korunka *čokturi* (족두리).¹¹¹

Ilustrace 121: Skin hanbok od Danha ve hře Traha

Ilustrace 122: Skin „Hanbok Mandy“ (vlevo) ve hře Brawl Stars

Týmová střílečká hra **Overwatch**, která je zasazená do optimistické budoucnosti také v nedávné době představila herní skin zvaný Seolbim (설빔). Tento skin zobrazuje postavu v kabátu *tangŭi* (당의)¹¹² s vyšívanými draky na hrudi a rukávech, doplněným tradičním límečkem s *korŭm* a zlatým dračím *pinjŏ* ve vlasech.

Do počítačové a mobilní hry **Brawlhalla**¹¹³ byla nejprve přidána postavička korejského žoldáka Jaeyun a potom hanbok skin pod názvem „Hanbok Jaeyun“. Jaeyun je oblečený do kratšího modrého *tapcho*, červených kalhot a černého *kat*. Hra umožňuje hráčům volbu barev skinu.

V jiné korejské hře **Lost Ark**¹¹⁴ je ve třídě „specialist“ postava dívky Aeromancer.¹¹⁵ Dívka je oblečena do bílého trička s mini šortkami s modrým páskem doplněným přívěskem podobným *norigä* a růžovým kabátem – *turumagi* s úzkými rukávy.

¹¹⁰ Hra Brawl Stars je vývojářsky a vydavatelsky řízena společností Supercell, sídlící v Helsinkách, Finsko.

¹¹¹ Brawl Stars.[@BrawlStars] *The Lunar Festival event starts starts now!*. Online. In:X. 26.9.2023

¹¹² Druh ženského dvorního *čōgori*, který se nosil při slavnostních příležitostech v paláci.

¹¹³ Vyvinutá společností Blue Mammoth Games, sídlí v Atlantě, Georgie, USA.

¹¹⁴ Akční hra na hrdiny z roku 2019, vyvinutá při spolupráci Tripod Studio a Smilegate.

¹¹⁵ Aeromancer – postava která využívá mystické iluze k manipulaci s počasím nebo k likvidaci nepřátel pouhým pohybem deštníku.

Ilustrace 123: Skin zvaný Seolbim ve hře Overwatch

Ilustrace 124: Skin „Hanbok Jaeyun“ ve hře Brawlhalla

Ilustrace 125: Aeromancer ze hry Lost Ark

Mezi hráči různých her je běžné užívání cheat kódů, které byly vytvořeny jinými hráči pro různé vylepšení a doplnění hry, včetně „oblečení“ pro herní postavičky. Těchto cheat kódů je nespočet pro různé hry. Ve hrách jako Minecraft, The Sims 2/3/4, Roblox a dalších lze najít „doplňky“ s oblečením. Kromě toho existuje mnoho online her s korejskou tematikou, kde se setkáváme s hanbokem.

Předpokládám, že zájem korejských hráčů stojí za výskytem korejského oblečení ve hrách. Všechny zmíněné hry jsou buď populární v korejském prostředí anebo se na nich dokonce podíleli korejská vývojáři¹¹⁶. Motivace k potěšení hráčů a přidání autentických prvků do her může být různá. Jedním z faktorů může být poskytnutí hráčům autentického kulturního zážitku a zvýšení jejich pocitu sounáležitosti s danou kulturou. Dalším motivem může být zvýšení prodeje her prostřednictvím nabídky unikátních autentických skinů k zakoupení.

4.4. Hanbok jako inspirace pro zahraniční designéry

Současná móda jako celek je inspirována různými prvky, včetně přírody, zvířat, lidí a kultur různých zemí. Korejský tradiční oděv, hanbok, není výjimkou a jeho krása a elegance začíná více pronikat za hranice Korejského poloostrova, stávající se tak inspirací pro zahraniční módní návrháře. Zahraniční návrháři, oproti korejským, mají jiný přístup k vytváření designů. Na rozdíl od korejských návrhářů se nezaměřují na přímé přetvoření tradičního hanboku do moderní podoby, ale spíše se inspiřují jeho estetikou a prvky.

V roce 2011 na módní přehlídce Haute Couture Spring/Summer 2011, **John Galliano**, který v tu dobu pracoval pro módní společnost Christian Dior, představil kolekci plnou extravagantních večerních šatů. Mezi nimi se objevily hnědo-žluté nadýchané šaty, které konceptem připomínaly šaty od Lee Young Hee, jednodílné šaty bez kabátku. Inspiraci

¹¹⁶ Např. Black Desert, Lost Ark.

hanbokem můžeme vidět v nadýchanosti šatů, jejich objemu a také v použití prvků jako je *korům* na poprsí.

Další známou návrhářkou, která se nechala inspirovat krásou korejského tradičního oblečení byla již zmíněná **Carolina Herrera**. Na módní přehlídce Spring 2011 Ready-to-Wear představila dámské obleky západního stylu, které byly doplněny o stuhu *korům*, červený pásek podobný *sečodä*, či o korejský stojatý límeček a celkový dojem dotvářely mužské pokrývky hlavy *kut*.

Šaty, které na sobě měla známá americká zpěvačka Rihanna na Grammy Awards v roce 2015 byly navrženy **Giambattistou Valli** a představeny světu v rámci kolekce Haute Couture Spring/Summer 2015. Objemné pastelově růžové šaty s vysokým pasem, zakončené růžovým páskem, odkazují k nadýchané korejské sukni.

*Ilustrace 126: Haute Couture
Spring/Summer 2011,
John Galliano*

*Ilustrace 127: Spring 2011
Ready-to-Wear,
Carolina Herrera*

*Ilustrace 128: Rihanna na
Grammy Awards 2015 v šatech
od Giambattistou Valli*

Na přehlídce Chanel Resort 2016 konané v Soulu, **Karel Lagerfeld** představil kolekci inspirovanou korejskými barvami a liniemi. V kolekci se objevily různé varianty saka, šatů, halenek v pestrých barvách a vzorem připomínající *podžagi*, halenka s rukávy ve stylu *säktong*, černé jednodílné šaty ve stylu Lee Young Hee s květinovým vzorem, které jsou doplněné stuhou *korům* a kyticí podobné *pätssi* (뱃씨)¹¹⁷, nebo růžové šaty, kde černý pásek zakončený mašličkou spojuje sukni a vrchní část – *čögori*.

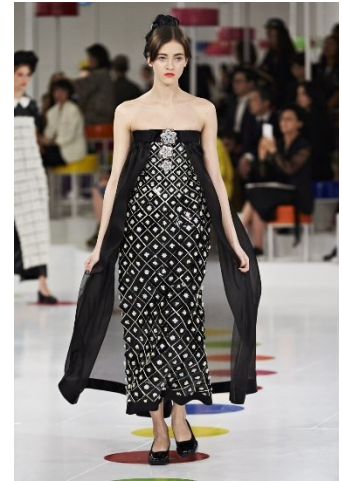
¹¹⁷ *Pätssi* je korejská tradiční dívčí čelenka, nejčastěji má kyticíkový vzor.

Ilustrace 129: Chanel Resort 2016, šaty ve stylu podžagi od Karla Lagerfelda

Ilustrace 130: Chanel Resort 2016, halenka s rukávy saktong od Karla Lagerfelda

Ilustrace 131: Chanel Resort 2016, černé šaty od Karla Lagerfelda

Další inspiraci hanbokem můžeme vidět na módní přehlídce **Gucci Cruise 24**, konané opět v Soulu v roce 2024. Přehlídka probíhala v prostorách paláce Kjōngbok (경복궁), kde se propojila modernita a tradice. Přehlídka měla vyjádřit aktuální směs křiklavosti K-popu, generace Z a milánské vysoké módy. Některé kusy oblečení jako kabáty, halenky, šaty zdobily větší stužky *korŭm*.

Ilustrace 132: Gucci Cruise 24 v paláci Kjōngbok

Fashion hanbok se dá spatřit i ve filmech, příkladem je korejský film **Okja** (옥자/2017) režiséra Bong Joon-ho (봉준호). Blíže ke konci filmu se herečka Tilda Swinton objevila na plátně oblečená do fashion hanboku. Zajímavé je, že jako inspirace pro šaty posloužily šaty z výše zmíněné kolekce Karla Lagerfelda. Jak sama herečka zmínila, po přečtení scénáře hned viděla svoji postavu jako obdivovatelku Chanel. Tilda Swinton nabídla režiséru, že by se pro její postavu, ve scéně, kde předává cenu, skvěle hodily šaty-hanbok. Šaty by tím poukázaly na

touhu vzdát hold Koreji jako vítězné zemi. Jako inspiraci pro šaty si vybrala právě růžové hanbokové šaty z módní přehlídky v Soulu, které se také účastnila.¹¹⁸ Není to však první objevení Tildy Swinton v hanboku, v roce 2015 se účastnila foto-kampaně pro Vogue, kde byla focena v zajímavých kombinacích západního a korejského oblečení. Například kombinace černého tvídového saka od Chanel a vyšíváné bílé *čōgori* od Tchai Kim.

Ilustrace 133: Tilda Swinton ve filmu *Okja*

Ilustrace 134: Chanel Resort 2016, růžové šaty od Karela Lagerfelda

Ilustrace 135: Tilda Swinton, foto kampaň pro Vogue, 2015

Mezi zahraničními designéry je stuha *korŭm* často používaným prvkem, který mnohdy slouží spíše jako dekorace než funkční prvek oděvu. Zdá se, že zahraniční designéři se častěji zaměřují na prvky z dámského hanboku, jako jsou linie korejské *čchimy*, než na prvky pánského hanboku. Tento fenomén ukazuje, jak korejská kultura a tradiční oděvní styl získávají uznání a přijetí na globální módní scéně. Hanbok se stal symbolem spojení mezi tradičními kořeny a moderními trendy v módním průmyslu a jeho vliv lze pozorovat po celém světě.

4.5. Podpora vývoje fashion hanboku ze strany státu

Korejská vláda v čele s ministerstvem kultury, sportu a cestovního ruchu projevuje zájem o zlepšení korejského vzhledu a šíření povědomí o korejské kultuře jak v rámci Koreje, tak za hranicemi poloostrova.

Jak bylo uvedeno výše, v 90. letech byl určen „den nošení hanboku o sobotách“ což mělo pozvednout popularitu nošení hanboku mezi občany země. Avšak toto opatření se ukázalo jako málo úspěšné, protože západní oblečení bylo považováno za praktičtější pro moderní korejskou společnost. V roce 1996 byl zaveden **Den Hanboku** (한복의 날), který se slaví 21. října. Měsíc říjen byl vybrán záměrně, jelikož je to podle Korejců nejlepší měsíc pro nošení hanboku díky

¹¹⁸ KIM, Monica. *Exclusive: A Look at Chanel's Star Turn in Okja, the Surprise Cannes Hit*. Online. In: Vogue. 22.5.2017

chladnému vánku a hezkému počasí. Postupem času se malý svátek rozrostl do „**Hanbok week**“ (od roku 2018), jehož cílem je propagovat hanbok jak v samotné Koreji, tak i v zahraničí. V rámci Hanbok week se konají různé módní přehlídky a další různé doprovodné akce spojené s hanbokem, jako jsou výstavy, dílny nebo i možnost vyzkoušet si hanbok.

V roce 2007 ministerstvo kultury, sportu a turizmu oznámilo spuštění „Komplexního plánu propagace stylu Han“, také známý pod názvem **Han Style**, který byl realizován od roku 2007 do roku 2011 s cílem vytvořit renesanci a globalizaci korejské kultury. Bylo vybráno 6 klíčových oblastí se symbolickou a reprezentativní hodnotou v korejské kultuře – písmo, jídlo, oblečení, bydlení, papír a hudba. Jedním z cílů v oblasti oblečení bylo do roku 2011 zvýšit image národní značky na 8. místo ve světě (oproti 10. místu v roce 2006), což mělo položit základ pro další rozvoj korejské kultury.¹¹⁹

Od roku 2017 je pořádán za podpory Korean Craft and Design Foundation a Ministerstva kultury, sportu a turizmu – **Hanbok Expo** (*hanboksangčŏm*, 한복상점), každoroční veletrh. Akce si klade za cíl propagovat trendy a povznášet krásu tradičního korejského oděvu. Veletrhu se účastí s každým rokem více a více návrhářů, jak profesionálních a známých, tak i amatérských, což je skvělá příležitost pro menší podniky a návrháře získat si větší ohlas. Každý účastník má své místo, kde může představit svá jedinečná díla. Hosté mají možnost v rámci veletrhu účastnit se dílniček, kde si můžou vytvořit přívěsky *norigä*, vyzkoušet hanbok či se dozvědět, jak by se měl správně oblékat. Také lze koupit či objednat hanbok u zalíbené značky/designéra. V rámci této akce se konají různé designérské soutěže, jak mezi už známými návrháři, tak i mezi studenty. Například v roce 2022 v rámci Hanbok designér soutěže Čcha Je-čín (차예진), studentka Changwon National University (창원대학교), představila zajímavé designy bund ve stylu *čŏgori*. První byla vesta se zapínáním na pravé straně menšími stužkami, další byla delší bunda podobná fraku zapínající se na zip a poslední byla krátká bundička podobná ženskému *čŏgori*. Všechny bundy jsou v některých částech ozdobené květinovým vzorem. I Jun-hjŏng (이윤형), student Kookmin University (국민대학교), představil jiný zajímavý design péřové bundy, který je doplněný červeným páskem *sečodä* (viz. Ilustrace 137. pravá bunda).

¹¹⁹ HWANG, Oak Soh, *On promotion of wearing hanbok for the modernization of traditional costumes*. Online. International Journal of Costume, Vol.8, No.1, June 2008. str. 76

Ilustrace 136: Bundy od Čcha Je-č'in

Ilustrace 137: Bundy od I Jun-hjōng

Moderní verze hanboku se vyskytují nejenom v módní sféře, ale i v pracovním a školním prostředí. V korejských školách je nošení školní uniformy povinné. S cílem podpořit povědomí o tradiční kultuře mezi studenty středních škol a přispět k proniknutí moderního hanboku do každodenního života korejské mládeže podepsalo Ministerstvo kultury, sportu a cestovního ruchu a Ministerstvo školství v roce 2019 dohodu o zavedení uniformem s prvky hanboku nazvaných *hanbok kjobok* (한복 교복). Bylo vytvořeno celkem 130 návrhů školních uniformem, aby si studenti a školy mohly vybrat z široké nabídky různých vzorů. Každá škola si mohla sama určit jaká varianta školní uniformy by byla zavedena.¹²⁰ Proces výběru uniformy se lišil v závislosti na škole. Někde se průzkumy prováděly online hlasováním jak studentů, tak jejich rodičů a vyučujících, někde konzultací s týmem speciálně vytvořeným pro tuto příležitost, který vyslechl požadavky na vzhled budoucích hanbok uniformem a potom vyrobil uniformy na míru. Všechny navržené uniformy se snaží odpovídat požadavkům studentů, například pohodlností, či odolnými látkami, které pohlcují pot a zajišťují dobré větrání a také se nebojí častého praní. Také se dbalo na délku různých dílů, aby nebyly příliš krátké a studenti se necítili nepohodlně. Dala se také volnost ve výběru spodní části uniformy, kdy si slečny mohly vybrat mezi sukní, šaty nebo kalhoty. Například střední škola Imgok (임곡중학교) zvolila pro pánské a dámské uniformy kalhoty.¹²¹ Jedním z významných návrhářů školních uniformem byla značka Dolsinai. Jejich designy zdůrazňovaly tradiční prvky hanboku, jako jsou Y výstřihy a límce. Tímto způsobem jsou tradiční prvky spojovány s moderním prostředím školního života, což by mělo přispět k upevnění povědomí o korejské kultuře mezi mladou generací.

¹²⁰ Ministry of Culture, Sports and Tourism. *Hanbokül doibhal čung kodünghakkjo 12 gäjo gongmo* (Soutěž pro 12 středních a vysokých škol o zavedení školních uniformem hanbok). Online. 20.4.2022. Tisková zpráva. str. 1-2

¹²¹ Ministry of Culture, Sports and Tourism. *Hanbokkjobok ibko düngkjo sičaghanda. 16 gä čung kodünghakjo 2,308 mjōng čhagjong, jōhaksäng hanbok bači kjobokdo sōnbojō* (Žáci začínají chodit do školy v uniformách hanbok. 2 308 žáků ze 16 středních škol. Byly také zavedeny hanbokové kalhoty pro dívky). Online. 20.11.2020. Tisková zpráva. str. 2

Ministerstvo kultury, sportu a cestovního ruchu neomezilo své úsilí pouze na propojení školních uniforem s tradičními prvky, ale rozhodlo se také vyhlásit nový plán na vytvoření pracovních hanboků – *hanbok kŭnmubok* (한복 근무복) pro oblast cestovního ruchu a pohostinství. Tento plán cílil na pracovníky v turistických odvětvích a dopravních organizacích spojených s turismem, stejně jako na personál v hotelích a kuchyních, které ministerstvo považuje za klíčové pro propagaci korejské identity jak doma, tak i v zahraničí.

Na návrzích pracovních hanboků se podílelo pět designérů – Kwŏn Hje-čin (권혜진) (Hyeon), Kim Nam Hee (김남희) (Dolsilnai), Bäk Da-hami (백다ahami) (Daham Hanbok), Sin Sang-hwa (신상화) (Oua Hanbok) a Hwang Sŏn-tchä (황선태) (Hanbok moon). Designéři si při navrhování pracovních hanboků kladli za cíl navrhnout pracovní oděv tak, aby byl pohodlný při práci a zároveň prezentoval krásu korejského tradičního oděvu.¹²² Navržené pracovní oblečení má korejský límeček zakončený na pravé straně a někdy má i *korŭm*. Pár exemplářů těchto pracovních oděvů a školních uniforem bylo k vidění na výstavě Hanbok Expo konané v roce 2022.

Ilustrace 138: Hanbok kjobok – hanbok uniforma

Ilustrace 139: Hanbok kŭnmubok – hanbokové pracovní oblečení

V roce 2020, za podpory ministerstva kultury, sportu a cestovního ruchu a Korea Craft & Design Foundation, vznikl projekt – **Hanbok wave**, jehož cílem je podporovat domácí designéry pro výrobu hanboků, které by mohly vstoupit na globální trh a zároveň by vytvářely nové hodnoty pro Korejskou vlnu. Každý rok od založení projektu se vybírají designéři, kteří budou vládou finančně podporováni. V roce 2023 projekt podporoval vybraných 6 korejských designérů – Songhwa (송화), OUWR (오우르), Hanbokmoon (한복문), Tchai Kim, 71to96 Yunyunhwa Hanbok (유현화 한복), Happly (하플리), kteří vytvořili celkem 60 designů

¹²² Ministry of Culture, Sports and Tourism. „Hanbok ibko, hakkoro iltchŏ“, *hanbokkŭnmubokkwa hanbokkobok mannabosejo* („Obleč si hanbok do školy a do práce“, seznamte se s pracovní a školní uniformou hanbok).Online. 9.2.2022. Tisková zpráva. str. 1

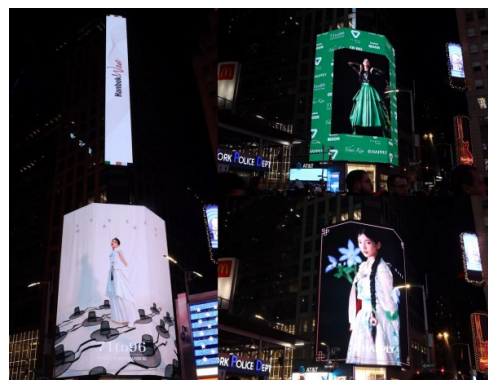
moderních a jedinečných hanboků. Při tvorbě hanboků se designéři snažili zachovat tradiční podstatu a styl oděvu, zároveň jej však přizpůsobit moderním trendům a preferencím korejské herečky Suzy (배수지), která se stala ambasadorem pro rok 2023. Propagační akce zahrnovaly také prezentaci sérií fotografií se Suzy v hanboku prostřednictvím billboardové reklamy na Times Square v New Yorku. Suzy se také objevila na přední straně lednového vydání roku 2024 magazínu Elle Korea. V rozhovoru pro Elle Korea Suzy uvedla, že je to poprvé od založení magazínu v roce 1992, kdy se hanbok objevil na titulní straně tohoto módního periodika.

Ilustrace 140: Suzy v hanboku pro Elle od Hanbok Moon

Ilustrace 141: Suzy na přední straně Elle

Ilustrace 142: Promítání fotografií se Suzy na Times Square v New Yorku

Pro pozvednutí zájmu o vybraná turistická místa Korejské republiky, Korejská turistická organizace vytvořila marketingovou kampaň „**Feel the Rhythm of KOREA**“, která se skládala z devatenácti krátkých muzikálních videí. Ve videích se setkáme s kombinací tradičních a moderních prvků korejské kultury, které se projevují v hudbě a tanci. Tradiční lidové písně se objevují v moderní úpravě, zatímco známé osobnosti, zpěváci či tanečníci objevují na malebných místech. Moderní hanbok se stal nedílnou součástí některých videí z roku 2021, zejména prezentujících města Jeonju, Seoul, Gyeongju, Andong a Gangneung, Incheon a také video o Soulu z roku 2022.

Ilustrace 143: Feel the Rhythm of KOREA, město Jeonju

Významným prvkem kampaně byl fakt, že v některých videích hráli hlavní role cizinci, kteří nosili hanbok. Například ve videu o městě Jeonju se cizinci objevovali v prostředí paláců oblečení v hanboku od Guioe a Hyeon. Tato kombinace západních a korejských prvků v oblečení i v celkovém vizuálu videí posiluje propojení mezi tradicí a modernitou, západem a korejskou kulturou. Napříč všemi zmíněnými videi se objevují elementy hanboku, kostýmy obsahují části hanboku (kabát *pcho*, *čögori*) anebo jednotlivé elementy (barevné rukávy ve stylu - *säktong*, *kat*, *čokturi* (족두리)¹²³ na hlavě, nebo *norigä*). Ve videu o Incheon se nejedná jen o rukávy ve stylu *säktong*, ale o celé bundy v tomto barevném stylu.

V propagaci hanboku, nejenom přes módní přehlídky nebo jiné akce s tím spojené, korejská vláda také nezapomíná podporovat samotné návrháře. Ze zmiňované studie profesorky Seoha Min se můžeme dozvědět i o podpoře moderních korejských designérů. Jeden z účastníků uvedl, že více než 50 % korejských módních návrhářů je finančně podporováno ze strany orgánů vlády pro představení svých značek během týdnů módy v Soulu nebo v rámci akcí konaných na různých mezinárodních módních přehlídkách. Jelikož korejská vláda věří, že image korejských značek může působit pozitivně, když bude odvedena dobrá práce na globálním trhu.¹²⁴

Seoul Fashion Week, pořádaný dvakrát ročně (na jaře a na podzim) Soulskou metropolitní vládou, poskytuje další příležitost pro korejské designéry, aby prezentovali své kolekce a získali mezinárodní uznání. Seoul Fashion week je jednou z největších módních obchodních akcí v Koreji a klade si za cíl stát se jedním z nejvýznamnějších týdnů módy na světě a být na úrovni světově známých týdnů v New Yorku, Paříži, Londýně a Miláně.¹²⁵

Zajímavé je i to, že ne všechny projekty jsou podporovány státem, tudíž si návrháři musí najít jiné způsoby, jak si zajistit finanční podporu. Při hledání informací pro danou práci jsem narazila na crowdfunding webové platformy **Tumblbug** a **Wadiz**, které poskytují alternativní možnost financování pro návrháře, kteří hledají podporu pro své projekty. Tyto platformy umožňují návrhářům sdílet své nápady a představit je veřejnosti, která má možnost přispět finančními prostředky na jejich realizaci. Je pozoruhodné, že i uznávané značky jako Danha, Sheen:Seoul a jiné využívají crowdfunding k podpoře svých projektů. To ukazuje, že crowdfunding není jen pro začínající designéry, ale může být úspěšným nástrojem i pro známé značky při financování konkrétních projektů nebo nových kolekcí.

¹²³ Tradiční korejská ženská korunka, která byla nošena při zvláštních příležitostech, například na svatbu.

¹²⁴ MIN, Seoha. *Korean Fashion Designers' Use of Cultural Expression and Its Influence on Their Design*. Online. Fashion Practice. 2015, 7(2), s. 219-239. ISSN 1756-9370. str. 234

¹²⁵ Seoul Fashion Week. *About*. Online. (bez data). In: Seoul Fashion Week

4.6. Propagace hanboku ze strany korejských umělců

Nedílnou částí korejské kultury a společnosti je i K-POP nebo Korejská vlna – Hallyu, jelikož mnozí zahraniční nadšenci se dostanou k zájmu o Koreu právě přes poslech písní korejských interpretů nebo sledování dramát. Jak ukazují statistiky za rok 2018, jen popularita skupiny *bangtchansonjõndan* (방탄소년단/dále jen BTS), přináší do ekonomiky Koreje ročně přibližně \$3,6 mil.¹²⁶ Což ukazuje, že K-pop může být vnímán jako nástroj pro propagaci korejské kultury mimo Korejský poloostrov do zahraničí.

K-pop nejenže oslovuje miliony fanoušků po celém světě, ale také ovlivňuje módní trend. Jak je známo, celosvětově většinu trendů udávají celebrity a podobně je tomu i v korejském prostředí. Příkladem toho mohou být v poslední době časté kolaborace mezi hanbok designéry a korejskými skupinami, jako Leesle a Kim Sok-čín (김석진) z BTS, Zijangsa a Jeon Jung Kook (전정국) z BTS, nebo Danha a dívčí skupina Blackpink. Oblečení, které je často vidět na koncertech a v hudebních videích, se stává módním trendem, který fanoušci následují.

V roce 2021 byla v Dongdaemun Design Plaza (DDP) uspořádána výstava „**K-pop X Hanbok**“, která poskytla fascinující pohled na spojení mezi korejskou vlnou a tradičním hanbokem. V rámci výstavy byly představeny kostýmy inspirované hanbokem, které měli korejští umělci na sobě při vystoupeních nebo při natáčení hudebních videí. Byly představeny pastelové šaty, některé z nich jsou doplněné elegantními krajkovými límci od Hyeon pro dívčí skupinu Momoland. Kostýmy navržené C-ZANN E pro chlapeckou skupinu ATEEZ v bílých a tmavě modrých odstínech ve stylu oblečení *čchonggũimbok* (청금복)¹²⁷ s hojným použitím provázků a ozdob (*norigã*). Od návrhářky Leesle bylo představeno dokonce několik kostýmů. První byl kostým navržený pro Jimina, člena skupiny BTS, z jeho vystoupení na Mellon Music Awards 2018. Jiné červeno-černé kostýmy byly navržené v rámci spolupráci s K-pop skupinou – KARD. Pro vytvoření designů jako inspirace posloužily oděvy králů, generálů a dvořanů. Vzorově pestřejší hanboky byly od Danha pro skupinu Oh My Girl, která vystoupila na 35.

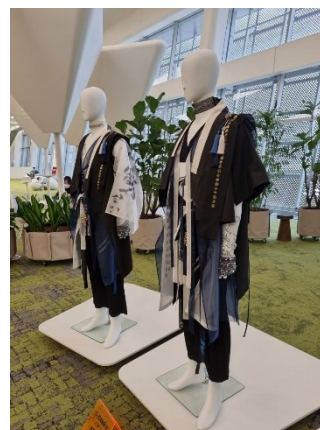
¹²⁶ AFP. *K-pop's BTS 'worth \$3.6 billion a year' to South Korea*. Online. In: The Korea Herald. 18.12.2018

¹²⁷ Dlouhý modrý kabát bez rukávů, který se oblíkal všechny vrstvy oblečení. Kabát byl nošen učenci ze *songgjungwan* (성균관). V případě kostýmu ATEEZ, *čchonggũimbok* je oblečen pod kabátem.

ročníků Golden Disc Award 2021 s písní „Nonstop“. A nakonec barevně klidnější obleky Golden Child od Guioe vycházely z korejské módní estetiky.

Ilustrace 144: K-pop X Hanbok v DDP,
hanboky od Danha pro Oh My Girl

Ilustrace 145: K-pop X Hanbok v DDP,
hanboky od C-ZANN E pro ATEEZ

Je patrné, že se v poslední době více začíná objevovat hanbokový kostým ve vystoupeních či hudebních videích korejských umělců. Na základě analýzy níže uvedených videí bylo možné identifikovat dva hlavní typy hanbok kostýmů v kontextu K-popu. Do první skupiny patří kostýmy s náznakem hanboku, přičemž bylo patrné, které části kostýmu byly inspirovány tradičním korejským oblečením, s tím, že u podobných videí je tendence zahrnovat krátké záběry kostýmů, které se objevily buď na začátku videa nebo jen na krátkou chvíli během jeho průběhu (například ve videu CLC - „ME(美)“). Alternativně se kostýmy mohly objevit na konci videa, kde sloužily jako prvek vizuálního závěru (například v případě videa Blackpink - „How You Like That“).

Podrobný rozbor následuje pod seznamem videí.

- ATEEZ - Deja Vu+The Real – vystoupení
 - Oblečení – převážně černé, případně zdobené zlatými ornamenty – pánské *čōgori*, *tapcho*, *turumagi*.
- BDC - SHOOT THE MOON (K-Culture) – vystoupení
 - Černé *tapcho* ozdobené zlatým potiskem (límeček a *korūm*) a stylizovaným drakem na hrudi s červenou *sečodä* a bílou *čōgori* se zdobeným zlatým potiskem na okrajové části rukávu.
- Blackpink - "How You Like That – hudební video
 - Černé *čōgori* s průhlednými rukávy zdobený zlatou výšivkou, černé *čōgori* s volnějšími rukávy, zlatou výšivkou a *norigä*, růžové vzorované *čōgori*, průhledné delší černé *čōgori* se širokými rukávy a výšivkou. (vzory na *čōgori* –

čínské znaky, kytky), top s ornamenty a čínskými znaky, delší tmavší top se zlatým proužkem a *korŭm*.

- BOCA - Dreamcatcher (K-Culture) – vystoupení
 - Hanboky skládající se z *čŏgori* a *čchimy* v tmavších barvách jako jsou modrá, zelená a červená, přičemž jedna *čchima* je kostkovaná a druhá je zdobená potiskem prolínající se bílé a modré barvy, zatímco ostatní *čchimy* mají květinové vzory.
- BTOB - Missing You (Theatre Ver.) – vystoupení
 - Tmavě modré kostýmy, jeden je složen z panského *čŏgori* s vestou zapínající se na pravé straně, jiný delší kabát se smaragdově zeleným límečkem a manžetami a také širším pasem doplněný o *sečodä*. Třetí kabát byl doplněný *sečodä*. Ve všech kostýmech jsou patrné linie korejských bílých límečků, obleky jsou doplněné bílými *norigä*.
- BVNDIT - JUNGLE (K-Culture) – vystoupení
 - Tmavé hanbokové šaty, vrchní část se skládá z černého průhledného *čŏgori* spodní z *čchimy* s rozparkem.
- Cignature - Arisong (K-Culture) – vystoupení
 - Hanboky podobné korejské uniformě, krátké tmavé sukňe se světle modrým tričkem ve stylu *čŏgori* a šaty složené z tmavého vrchu *čŏgori* a proužkované sukňe ve stylu *säktong*.
- CIX - Jungle (K-Culture) – vystoupení
 - Vzorované tmavě modré *turumagi* s černěnými *sečodä*.
- CLC - “ME(美)” – hudební video
 - Bílé západní šaty jsou doplněny světlým krátkým *čŏgori* s květinovou výšivkou. Krátké černé *čŏgori* s červenou *korŭm* a bílým límečkem, pásek se zlatými vzory fénixe a oblak.
- ENOi - W.A.Y (Where Are You) (K-Culture) – vystoupení
 - Černé *tapcho* s ornamentem štěstí z čínských znaků a černé *čŏgori*.
- MCND - Spring (K-Culture) – vystoupení
 - *Tapcho* v bílých a modrých barvách s tričkem s dlouhými rukávy.
- REDSQUARE - Colorfull (K-Culture) – vystoupení
 - Barevné jednoduché šaty hanboky s vrchní částí ve stylu *čŏgori*, některé dívky mají přes šaty ještě průhledné sukňe typu *čchimy* doplněné *norigä*.

- Stray Kids - Back Door – hudební video
 - Hanboky jsou v černé a červené barvě, některé jsou doplněné zlatou výšivkou. Převládají ležérně rozepnuté kabáty *turumagi* a pánské *čogori*. Z pod kabátů jsou vidět moderní trička.
- TOO - Count 1, 2 (K-Culture) – vystoupení
 - Světle modré *tapcho* a *turumagi* oblečené na moderní trička.

*(K-Culture) – vystoupení v rámci projektu K-Culture na YouTube kanálu Piki Pictures

Ilustrace 146: ATEEZ - *Deja Vu+The Real* – vystoupení

Ilustrace 147: BDC - *SHOOT THE MOON* (K-Culture) – vystoupení

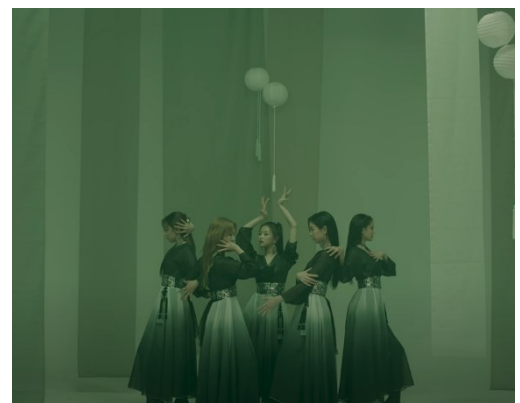
Ilustrace 148: Blackpink - "*How You Like That*" – video

Ilustrace 149: BOCA - *Dreamcatcher* (K-Culture) – vystoupení

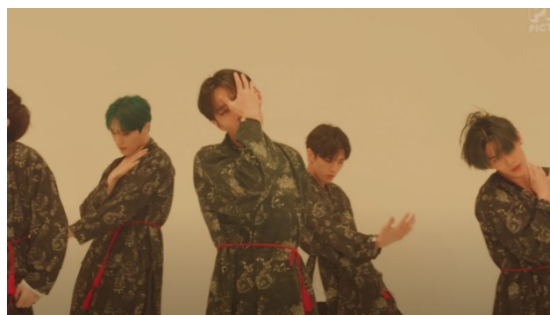
Ilustrace 150: BTOB - *Missing You (Theatre Ver.)* – vystoupení

Ilustrace 151: BVNDIT - *JUNGLE* (K-Culture) – vystoupení

Ilustrace 152: Cignature - Arisong (K-Culture) – vystoupení

Ilustrace 153: CIX - Jungle (K-Culture) – vystoupení

Ilustrace 154: CLC - "ME(美)" – video

Ilustrace 155: CLC - "ME(美)" – video

Ilustrace 156: ENOi - W.A.Y (Where Are You) (K-Culture) – vystoupení

Ilustrace 157: MCND - Spring (K-Culture) – vystoupení

Ilustrace 158: REDSQUARE - Colorfull (K-Culture) – vystoupení

Ilustrace 159: Stray Kids - Back Door – video

Ilustrace 160: TOO - Count 1, 2

(K-Culture) – vystoupení

V druhé skupině videí se kostýmy-hanboky objevují opakovaně během průběhu videa, což naznačuje výraznější zapojení tradičních prvků do vizuální prezentace. Tato prezentace je často doprovázena dalšími prvky, které odkazují na korejskou tradici a kulturu. Mezi tyto prvky patří architektura, která může zahrnovat makety tradičních korejských domů a paláců, čímž se vytváří atmosféra spojená s historickým a kulturním dědictvím země. Hudba může také hrát klíčovou roli v prezentaci, ať už jde o použití tradičních motivů v hudbě nebo použití tradičních hudebních nástrojů, které dodávají videu autentičnost. Dalším důležitým prvkem jsou dekorace, které mohou zahrnovat korejský nábytek, paravány, královské trůny a další symboly spojené s historií a kulturou země. Tyto prvky jsou často použity k vytvoření autentického prostředí, které přenáší diváky do prostředí spojeného s korejskými tradicemi. Při živých vystoupeních mohou být tradiční motivy zvýrazněny prostřednictvím tanečních choreografií nebo dalších vizuálních efektů.

Podrobný rozbor následuje pod seznamem videí.

- A.C.E - Favorite Boys – hudební video
 - o Oblečení – bílé ležérně rozepnuté *turumagi* doplněné *norigä*, červený *turumagi*, moderní bílé kostýmy doplněné o *norigä*, v některých záběrech má jeden ze zpěváků i *manggön* či *kat* ozdobený hroty a stuhami, architektura – paraván, tradiční styl oken.
- Agust D - Daechwita – hudební video
 - o Oblečení – černé *sočchangüi* s černým *čögori* zdobený zlatými draky na hrudi a ramenou, *manggön* a *sangtchu*, dekorace – královský trůn, architektura – korejská vesnice, královský palác, hudba – tradiční prvky v hudbě.
- BTS - Idol – hudební video
 - o Oblečení – ležérně oblečené *sočchangüi* a *tapcho*, architektura – scéna s korejskou střechou.

- BTS - Intro + Fake Love + IDOL (Melon Music Awards 2018) – vystoupení
 - Oblečení – ležérně rozepnuté *sočchangüi* v tmavších barvách s různými potisky (čínské znaky, květiny, ornamenty), dekorace – korejské tradiční bubny (삼고무북), tanečníci v maskách a tanečníci *pchungmulpchä* (풍물패), hudba - tradiční prvky v hudbě.
- Kai - Peaches – hudební video
 - Oblečení – bílá stylizovaná vesta *čokki* a bílé *padži*, modré *čögori* a černé *padži* s moderním stylem bot podobné korejským ponožkám s lehce zakřivenou špičkou, šedé *čögori* a šedý *kat* vyplněný ve stylu teplákové soupravy, (tanečníci jsou také oblečené do *čögori*), dekorace – korejská střecha, korejská příroda – hory, stromy.
- KARD - Dumb Litty (Korean Traditional REMIX) – vystoupení
 - Oblečení – obleky jsou převážně černé a bílé barvy (*čögori*, *turumagi*, *norigä*), dekorace – stylizovaný královský paraván, tradiční prvky v hudbě.
- MAMAMOO - Maria + AYA (2020 KBS Song Festival) – vystoupení
 - Oblečení – všechny oblečení (*čögori*, *turumagi*, a sukně) jsou v červeno-černé paletě barev doplněné zlatými ornamenty, dekorace – ornamenty na pozadí (čínské znaky, květiny).
- Oh MY Girl - nonstop (oriental. Ver.) – vystoupení
 - Oblečení – barevné hanboky navržené Danha složené ze šatů, *čögori*, sukni a *turumagi* s barevnými vzory *bonghwang muninmunbo*, dekorace – korejská krajina na pozadí, ornamenty, korejská architektura, hudba – tradiční prvky v hudbě.
- Oneus - Lit – hudební video
 - Oblečení – černé, tmavě modré a bílé moderní obleky s rysy hanboku (stojatý obálkový límeček, zavázání stuhou *korüm*), bílé *čögori*, *norigä*, architektura – korejský dům, hudba – tradiční prvky v hudbě, dekorace – velký korejský buben, královský trůn, korejské malby.
- Oneus - luna – hudební video
 - Oblečení – býlí hanbok na zip, černé *sočchangüi* ozdobené stříbrnými potisky plamenů se *sečodä*, architektura – korejský dům, hudba – tradiční prvky v hudbě, tanec – tanečníci v maskách.

- Stray Kids - Thunderous – hudební video
 - o Oblečení – černé a bílé *čōgori* zdobené zlatými ornamenty a draky, architektura – korejská vesnice a korejský palác, hudba – korejské motivy v hudbě, tanec – korejšťí baviči.
- Super M - Tiger Inside – hudební video
 - o Oblečení – převážné černé, bílé a modré kostýmy s elementy hanbok (obálkový výstřih, *korŭm*) zdobené zlatou květinovou výšivkou, architektura – korejská střecha.
- VIXX - Shangri-la – hudební video
 - o Oblečení – bílá saka jsou zavázaná na pravé straně stuhou doplněnou *norigä*, moderní tmavě modré sako je zavázalo *korŭm*, bílé *sočchangi*, hudba – korejské motivy v hudbě, korejská architektura – zeď, rostliny.
- VIXX - Shangri-La (Remix ver) – vystoupení
 - o Oblečení – černé *sočchangŭi* s bílým květinovým potiskem na spodních částech, černé *čōgori*, dekorace – korejský dům.
- ZICO x KANG DANIEL - Refresh – hudební video
 - o Oblečení – *turumagi*, architektura – korejská zeď, brána, dekorace – korejský styl oken, tradiční krajinomalba na pozadí, čínské znaky, hangul, tanec – tanečníci *pchungmulpchä*.

Ilustrace 161: A.C.E - Favorite Boys – video

Ilustrace 162: A.C.E - Favorite Boys – video

Ilustrace 163: Agust D - Daechwita – video

Ilustrace 164: BTS - Idol – video

*Ilustrace 165: BTS - Intro + Fake Love + IDOL
(Melon Music Awards 2018)*

Ilustrace 166: Kai - Peaches – video

Ilustrace 167: Kai - Peaches – video

*Ilustrace 168: KARD - Dumb Litty
(Korean Traditional REMIX) – vystoupení*

*Ilustrace 169: MAMAMOO - Maria + AYA
(2020 KBS Song Festival) – vystoupení*

*Ilustrace 170: Oh MY Girl - nonstop (oriental. Ver.) –
vystoupení*

Ilustrace 171: Oneus - Lit – video

Ilustrace 172: Oneus - luna – video

Ilustrace 173: Stray Kids - Thunderous – video

Ilustrace 174: Super M - Tiger Inside – video

Ilustrace 175: VIXX - Shangri-la – video

Ilustrace 176: VIXX - Shangri-la – video

Ilustrace 177: VIXX - Shangri-la – vystoupení

Ilustrace 178: ZICO x KANG DANIEL - Refresh – video

Došla jsem k závěru, že existuje pozitivní korelace mezi trváním přítomnosti hanboku ve videích a zastoupením korejských prvků v rámci daného videa či vystoupení. Tato korelace se projevuje skrze různé aspekty korejské kultury, jako je korejská architektura (přítomností dekorací, naznačujících tradiční korejské domy či občas i větší struktury, jako jsou paláce či vesnice), korejské hudební prvky (včetně tradičních hudebních nástrojů a lidových motivů), dekorace (zahrnující palácový nábytek, obrazy a ornamenty apod.) a dokonce i prvky korejských tradičních tanců. Příkladem pro propojení všech elementů je videoklip od Stray Kids – Thunderous.

Naopak ve videích, kde se hanbok objevil pouze na konci videa nebo je zobrazen jen párkrát během celého průběhu, zpravidla chybí výrazná přítomnost korejských prvků. To je patrné například ve videoklipu od skupiny CLC s názvem "ME(美)".

Dále lze videoklipy rozdělit podle kritéria, zda je hanbokový kostým součástí původního konceptu videa, nebo jestli byl použit v rámci živého vystoupení. Například v rámci projektu K-Culture, prezentovaném na YouTube kanálu Piki Pictures (피키피처스), který se zaměřoval na propagaci korejské kultury, umělci byli při vystoupení v hanbocích. Tato iniciativa poukazuje na snahu o podporu korejské kultury a tradic v uměleckém prostředí. Zajímavým pozorováním je, že ve videoklipu skladby „Arisong“ od korejské dívčí hudební skupiny Cignature se členky skupiny objevují v oděvech, jejichž design výrazně připomíná tradiční korejskou hanbokovou uniformu. Je možné předpokládat, že tento výběr hanbokové uniformy byl motivován skutečností, že v původním hudebním videu jsou členky skupiny vyobrazeny ve školním prostředí.

Je pozoruhodné, že v chlapeckých videoklipech je často zaznamenána přítomnost *topcha*, *turumagi* a *sočchangi*, které jsou často prezentovány v uvolněném, ležérním stylu. Naopak dívčí hanboky se většinou skládají z *čōgori*, *čchimi* nebo šortek/kalhot a jsou prezentovány buď v rámci tradičního hanboku (*čōgori* + *čchima*) nebo v kombinaci se západním oblečením (*čōgori* + šortky/krátká sukně, kalhoty západního stylu), i když se občas může na slečnách objevit pánské *topcho*, *turumagi* či *sočchangi*. Zajímavé je také, že i u chlapeckých skupin můžeme vidět kombinaci tradičního oblečení se západním, například nošení tradičního mužského kabátu přes západní, moderní oblek, moderní tričko nebo mikinu.

Napříč všemi uvedenými videi se objevovaly nejvíce následující tmavé barvy, jako černá, tmavě modrá nebo světlé barvy jako sytě červená, bílá, světle modrá, růžová. U chlapeckých skupin se pak většinou vyskytují tmavší odstíny a u dívčích převážně převládají světlejší odstíny.

Z pohledu symbolů nejvíce převažují květinové vzory nebo vzory z královských hanboků, jako drak (umístěný na hrudi či na ramenou), fénix, květiny, oblaka, čínské znaky (znázorňující štěstí). Zpravidla jsou tyto vzory vyšity zlatými nitěmi anebo namalovány na obleku zlatou barvou.

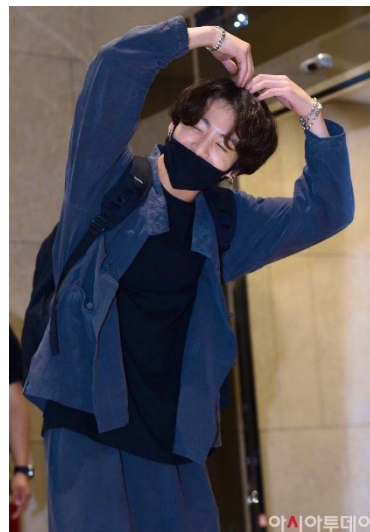
Dále bych chtěla zdůraznit, že nejenom K-popové hvězdy, ale i další známé mediální osobnosti, jako jsou Jee Seok-jin (지석진), Ha Dong-hoon (하동훈) a Yoo Jae-suk (유재석), se objevily oblečené do hanboku v rámci televizní show „Running man“, kde prezentovali

hanboky navržené Leesle. Taktéž Jeon Jung Kook byl pozorován, jak nosí hanbok od Zijangsa ve svém každodenním životě.

Příklady prostého a jednoduchého hanboku od Guioe se objevily v cestovatelském pořadu *Dopojarak: Story of Homme the K-Wanderer* (도포자락 휘날리며). Cílem tohoto pořadu bylo, aby účastníci, označovaní jako „poslové Hallyu“, kteří vynikají v různých oblastech, jako je K-pop, drama, móda a sport, propagovali Koreu v zahraničí.

Ilustrace 179: Dopojarak: Story of Homme the K-Wanderer

Ilustrace 180: Jeon Jung Kook v hanboku od Zijangsa

V posledních letech je patrné, že stále více k-popových zpěváků volí moderní hanbok pro svá vystoupení nebo natáčení hudebních videoklipů. Tato tendence souvisí s rostoucí popularitou k-popu a přispívá k šíření povědomí o hanboku i za hranice Koreje. Nicméně nejsou to pouze k-popoví zpěváci, kteří se objevují v hanbocích; některé mediální osobnosti se také přidávají k tomuto trendu.

Analýza obsahu videí naznačuje, že tato tendence je následná; čím více se hanbok objevuje ve videích, tím častěji se v nich vyskytují i další prvky korejské tradice.

5. Závěr

Oblečení je nedílnou součástí kultury každého národa. Pro Korejce je to hanbok, jenž po celou dobu své existence prochází různými změnami.

Propojení tradice a módy lze pozorovat ve vývoji moderního hanboku. Designéři často čerpají inspiraci právě z kulturních prvků a zároveň je reinterpetují a přizpůsobují současným trendům a vkusům. Trendy odrážejí proměny společnosti a kultury a nevynechaly stranou ani korejský hanbok.

V tradičním korejském odívání bylo důležité zachovávat harmonii mezi jin a jang, což se projevovalo volbou barev v různých částech oblečení. Horní část oblečení byla obvykle v jang barvách, zatímco dolní část obsahovala jin barvy. Barevné kombinace měly symbolizovat různé aspekty života, jako například postavení, věk, manželský status a další.

Tradice a význam jednotlivých prvků hanboku se mění. Například u fashion hanboku dle potřeby současných Korejců se lehce mění forma obleku pro pohodlnější nošení, používají se praktičtější látky, oproti tradičním, které nejsou náročné na údržbu. Už se neklade tak velký důraz na význam barev, z tohoto důvodu většina designérů volí klidnější barvy, ale i přesto lze vidět inspiraci korejskou barevnou paletou, například v používání barevných rukávů – *säktong* nebo vzorů z látek jako je *podžagi*.

V současné době je zřejmá tendence designérů inspirovat se liniemi a volit více neutrální barevné palety pro svá díla. Nejvíce se v moderním hanboku objevují prvky jako stuha *korüm*, stojatý límeček a oblakovitý výstřih, které jsou často používány jako odkaz ke korejské kultuře. Jednotlivé části hanboku se také stále častěji objevují samostatně nebo jako součást kombinace se západním oblečením, což přináší zajímavé spojení mezi korejskou tradicí, modernitou a západní kulturou.

Pozoruhodné je i to, jak se mění význam jednotlivých částí tradičního hanboku v dnešní době. Například dětský chlapecký sváteční a smuteční hanbok *sagjusam* se v hře The Sims 4 transformoval do mužského, dospělého slavnostního obleku. Anebo nošení ženami tradičních pánských kabátů či kalhot – *padži*. Tyto změny v adaptaci tradičního hanboku, mohou poukázat na to, jak se tradiční prvky prostřednictvím změny mohou přizpůsobit moderním trendům a vlivům.

Tradiční doplňky jako *čumōni*, *norigä* či *pinjō* můžeme pozorovat v nabídce u mnoha designérů. Zejména z *čumōni* se stává spíše samostatná ženská kabelka, nikoli tradiční měšec, který by se dá připevnit k pánskému nebo dámskému *čōgori*.

Mužské doplňky jako klobouk *kat*, drdol *sangtchu* či *manggōn* se objevují spíše zřídka a převážně u mužů, ačkoli se někdy mohou objevit i na ženách, jako například na přehlídce Caroliny Herrery nebo ve virtuálním prostředí Zóny AR.

Tradiční obuv se v moderních reinterpretacích hanboku téměř neobjevuje. Korejci a k-popové hvězdy častěji preferují pohodlnější moderní obuv, jako jsou kozačky, tenisky, nebo polobotky. Tudíž hlavními prvky hanboku, které prochází modernizací se stávají části horního a dolního tradičního hanboku (*čōgori*, *čchima*, *padži* a kabáty jako *turumagi*, *topcho sočchangūi*, *tapcho* apod.), a také dámské a pánské doplňky, včetně *kat*, *norigä*, *čumōni* a *pinjō*.

Tradiční hanbok, byť se skoro vytratil z každodenního života Korejců, přesto zůstává objektem inspirace nejen pro korejské, ale i pro zahraniční návrháře. Na rozdíl od korejských designérů, zahraniční módní tvůrci se často používají pouze určité prvky tradičního hanboku, které následně kombinují se západním oblečením.

Přestože vliv hanboku na celosvětovou módní scénu nelze považovat za výrazný, je přítomen. O tom může svědčit i to, že moderní korejské návrháře lze čím dál častěji spatřit na mezinárodních módních přehlídkách mimo Koreu, jako je například v Miláně nebo Paříži. Také na to může poukázat fakt, že tyto designéry mají své webové stránky dostupné minimálně ve dvou jazycích, a to korejštině a angličtině.

Zájem o hanbok ze strany designérů a jejich tvorbu inspirovanou hanbokem podpořilo šíření jejich kolekcí mezi zájemci díky používání internetu. Potvrzuje to rychlý rozvoj počítačových her a výskyt korejských herních skinů v nich. Pandemie také ovlivnila a urychlila přechod z reálného života do života virtuálního. To se projevuje i v módním světě a umožňuje další propojení tradiční a digitální módy. Příkladem může posloužit platforma Anothertown. Platforma, která je vyvinutá pro online schůzky, a umožňuje oblečení avatara do hanboku.

Korejská vláda přikládá velké úsilí k propagaci a vývoji moderního hanboku, ať již prostřednictvím různých akcí, jako jsou – Hanbok Expo či Hanbok wave, anebo projekty, jako hanboková uniforma do školy či práce. Hanbok lze spatřit také na slavnostních zahájeních Olympijských her konaných v Koreji. Na prvních Olympijských hrách v roce 1988 byly vidět tradiční hanboky, kdež to v roce 2018 se objevil také i avantgardní hanbok navržený v podobě siluety tradičního hanboku z metalických nití od designérky Geum Keysook.

Jak lze vidět i Hallyu má viditelný vliv na vývoj moderního hanboku. Korejská vlna je čím dále, tím více populární a je jedním z nejrychlejších způsobů, jak se setkat s korejskou kulturou. Projevuje se to v tendenci častějšího volení hanbokových kostýmů pro tvorbu hudebního videa nebo pro vystoupení. Některé kostýmy se přenáší i do virtuálního světa v podobě oblečení pro avatary, například hanbokové kostýmy od Danha navržené pro Blackpink, lze najít v aplikaci Zepeto. Tato symbióza mezi K-popem a módním průmyslem přispívá k dalšímu šíření korejské kultury a módního vlivu po celém světě. Navíc umožňuje fanouškům osobní propojení s jejich oblíbenými umělci a posiluje jejich spojení s korejskou kulturou.

Z důvodu kapacity práce a velkého množství moderních designérů nebylo možné zahrnout všechny v dané práci. Z tohoto důvodu byla vytvořena příloha obsahující webové a Instagramové stránky doporučených designérů. Také jsou tam uvedeny názvy hudebních videí korejských zpěváků spolu s odkazy na konkrétní videa, na která bylo v práci odkazováno.

Závěrem bych chtěla říct, že vše doufám, že hanbok se bude i nadále vyvíjet. V opačném případě se z něj stane přežitek minulosti, který bude lze vidět jen v muzeích či na výstavách.

Seznam použitých zdrojů

Zdroje v angličtině

Knižní publikace

CONDRA, Jill, ed. *The Greenwood encyclopedia of clothing through world history. Volume 2, 1501-1800*. Westport: Greenwood Press, 2008. ISBN 978-0-313-33664-5.

[citováno 2023-07-15]

CONDRA, Jill, ed. *The Greenwood encyclopedia of clothing through world history. Volume 3, 1801 to the present*. Westport: Greenwood Press, 2008. ISBN 978-0-313-33665-2.

[citováno 2023-07-15]

KIM, Hong Ki. *K-Fashion: Wearing a New Future*. Korean Culture No.7. Online. Korean Culture and Information Service Ministry of Culture, Sports and Tourism. 2012. ISBN 978-89-7375-566-0. [citováno 2023-10-07]

PARK, Ga-young, Yeo-kyung KIM, Su-jin SONG. *Chimseon: Korean traditional sewing. Korean craft & design resource book. 09*. First published. Seoul: Korea Craft & Design Foundation. 2016. ISBN 978-89-97252-13-8. [citováno 2023-12-10]

YANG, Sunny. *Hanbok: the art of Korean clothing*. Elizabeth, N.J.: Hollym, 1997. ISBN 1-56591-082-6. [citováno 2023-08-03]

Odborné články a studie

CHUNG, Si-wha. *A Study on the Color Consciousness of Koreans*. Online. Korea Journal. 1983(23-8), s. 4-15. Dostupné z: <https://www.aks.ac.kr/cop/bbs/selectBoardList.do>

[citováno 2023-09-11]

KWON, Yoo Jin a Yhe-Young LEE. *Traditional Aesthetic Characteristics Traced in South Korean Contemporary Fashion Practice*. Online. Fashion Practice. 2015, 7(2), s. 153-174. ISSN 1756-9370. Dostupné z: doi:10.1080/17569370.2015.1045348 [citováno 2023-08-18]

KWON, Yoon-Hee, *Symbolism in Traditional Korean Silk Designs, 1982*. Online. Korea Journal. 1982(22-7), s. 18-27 ISSN 2733-9343. Dostupné z:

<https://www.aks.ac.kr/cop/bbs/selectBoardList.do> [citováno 2024-03-12].

LEE, Min-Jung a Min-Ja KIM. *Dress and Ideology during the late 19th and early 20th centuries Korea, 1976-1945*. Online. International Journal of Costume and Fashion. 2011, (Vol. 11, No. 1). s. 15-33. ISSN:2288-7490. Dostupné z:

<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001958620> [citováno 2023-07-07]

MIN, Seoha. *Korean Fashion Designers' Use of Cultural Expression and Its Influence on Their Design*. Online. Fashion Practice. 2015, 7(2), s. 219-239. ISSN 1756-9370. Dostupné z: doi:10.1080/17569370.2015.1045352 [citováno 2023-12-17]

YOU, Soon-Lye, Sun-Young JIN, Kyung-Sook SONG a Hyun-Joo PARK. *A Study of the Hanbok Industry through Its Survey Research*. Online. International Journal of Costume and Fashion. 2004(4), s. 113-130. ISSN:2288-7490. Dostupné z:

<https://kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001972709> [citováno 2023-08-03]

HWANG, Oak Soh, *On promotion of wearing hanbok for the modernization of traditional costumes*. Online. International Journal of Costume, Vol.8, No.1, June 2008, str- 75-84. Dostupné z: <https://koreascience.kr/article/JAKO200806942468274.page> [citováno 2024-04-26].

Časopisy

Hanbok: timeless fashion tradition. Online. Seoul, Korea: Seoul Selection, 2013. Korea essentials, Number 16. ISBN 978-1-62412-056-5. Dostupné z:

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/natl-ebooks/detail.action?docID=4872430>. [citováno 2023-12-13].

K-Fashion: wearing a New Future. Korean Culture No.7. Online. Korean Culture and Information Service, Ministry of Culture, Sports and Tourism. 2012. Dostupné z:

<https://www.korea.net/Resources/Publications/About-Korea/view?articleId=3434> [citováno 2023-11-09]

Články v časopisech

KIM, Hyeon-tae. *Hanbok Designer Lee Young-hee*. Online. *KOREA*. Park Young-goog, Korean Culture and Information Service: 2015, July 2015, s. 14-15. Publication Registration No.: 11-1110073-000016-06. Dostupné z: <https://russian.korea.net/Resources/Publications/KOREA-Magazines/view?articleId=6661&pageIndex=1#> [citováno 2023-08-03]

Příspěvky na webových stránkách

AFP. *K-pop's BTS 'worth \$3.6 billion a year' to South Korea*. Online. In: *The Korea Herald*. 18.12.2018. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20181218000811> [citováno 2024-03-31]

Brawl Stars. [*@BrawlStars*] *The Lunar Festival event starts starts now!*. Online. In: X. 26.9.2023. Dostupné z: <https://twitter.com/BrawlStars/status/1706566331036762441?lang=cs> [citováno 2024-01-15]

C ZANN E. *About us*. Online. In: C ZANN E. Dostupné z: <https://www.c-zanne.com/about> [citováno 2024-01-17]

KIM, Monica. *Exclusive: A Look at Chanel's Star Turn in Okja, the Surprise Cannes Hit*. Online. In: *Vogue*. 22.5.2017. Dostupné z: <https://www.vogue.com/article/okja-netflix-cannes-film-festival-2017-chanel-costumes> [citováno 2024-02-03]

Zdroje v češtině

Knižní publikace

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA. *Made in Korea*. Online. V Praze: Nová vlna, 2018. ISBN 978-80-88343-20-2. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/287701/made-in-korea/> [citováno 2023-06-15]

Články na webových stránkách

The Sims. *Milovníci módy, nachystejte si cestovní pasy. Příští destinace: Soul, Jižní Korea*. Online. In: *The Sims*. (bez data). Dostupné z: <https://www.ea.com/cs-cz/games/the-sims/news/incheon-arrivals-kit> [citováno 2023-11-21]

Zdroje v ruštině

Knižní publikace

HOHLOVA, Elena. *Glavnoe v istorii iskusstva Korei* (Nejdůležitější z dějin umění Koreje). 2023. Moskva: Mann, Ivanov i Ferber. ISBN: 978-5-00195-313-5 [citováno 2023-10-03]

Videa

Seul v 1870-1945 godah; novaâ i staraâ eda, novaâ i staraâ odežda. Část I (Soul v letech 1870-1945; nové a staré jídlo, nové a staré oblečení. Část I). [YouTube video]. KIM Magazine. 2016. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=f-NX_kfT3P8 [citováno 2023-07-07]

„*Obmančivaâ hrupkost Asadal*“. *Nacional'nyj kockûm hanbok i prekrasnye devuški v âpkih narâdah*. (Klamná křehkost Asadal. Nacionální oblek hanbok a krásné dívky v zářivých šatech) [YouTube video] The State Hermitage Museum, 2020. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1fvntCRkKc> [citováno 2022-12-07]

Odborné články a studie

DASHEYEVA, Vera V. a Viktoria V. KHANDARKHAYEVA. *Yin yang 阴阳 system of philosophy in the chinese cultural tradition*. Online. Vestnik Burâtskogo gosudarstvennogo filozofiâ. 2022(2), 17-24 ISSN 1994-0866. Dostupné z: <https://journals.bsu.ru/content/articles/3155.pdf>. [citováno 2024-02-12].

MUSHAEV, Vladimir N. a Zhanna A. MUKABENOVA. *Color in the culture of the Korean people*. Online. The Journal of Direction and Development of Korean Studies in Russia. 2021, vol. 2(2), 89–93. ISSN 2713-3249. Dostupné z: <https://docs.yandex.ru/docs/view?url=ya-disk-public%3A%2F%2FbFIad7AgVRmUSHsR3AjfT9zT7PebAB8a%2BEyKIqQYpAWmq1ZO%2BfCQOPHyj1ZDI0Qrq%2FJ6bpmRyOJonT3VoXnDag%3D%3D%3A%2F2021.03.01.pdf&name=2021.03.01.pdf> [citováno 2024-02-12].

Zdroje v korejštině

Knižní publikace

21 segi hanbok, 2016 hanbok kabal pchūrōdžektchūi. (Hanbok 21. století, projekt vývoje hanboku 2016) 2016. Hanbok Advancement center. ISBN 978-89-97252-66-4. [citováno 2023-10-21]

Güllimča. *Hanbok ijagi: Čosōnsidä uriot.* (Vyprávění o hanboku: Naše oblečení v době Čosōn) 6 vyd. Kjōnggido: Dosōčchulpan hječiwōn, 2021. ISBN 978-89-8379-954-8. [citováno 2023-9-15]

Příspěvky na webových stránkách

DANHA . *About.* In: Danha. Online. (bez data). Dostupné z: <https://en.danhaseoul.com/about> [citováno 2024-01-25]

Dolsilnai. *CEO. Insamal* (proslov). Online. In: Dolsinai. (bez data). Dostupné z: <https://dolsilnai.co.kr/page/intro.html> [citováno 2024-02-05]

Dolsinai. *Ccomaque.* Online. In: Dolsinai. (bez data). Dostupné z: <https://en.dolsilnai.co.kr/page/ccomaque.html> [citováno 2024-02-07]

Guiroe.[@Guiroe_SSGGYB]. Online. In:X. 26.10.2021. Dostupné z: https://twitter.com/Guiroe_SSGGYB/status/1452906129722253312 [citováno 2024-03-10]

KANG, Sunče. *katjjūn.* Online. (bez data). In: Encyclopedia of Korean Culture. Dostupné z: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0000946> [citováno 2023-08-03]

Korea Hanbok Promotion Institute. <*Hanbok činhūngsentcho 5wōl sosikči*> *Hanbogūl mannada: 1 sedä hanbok tičainōūi jusan* (<*Korea Hanbok Promotion Institute May Newsletter*> *Seznamte se s hanbokem: Dědictví první generace návrhářů hanboku.*) Online. In: Naver Blog, 5.13.2020. Dostupné z: <https://m.blog.naver.com/hanbokcenter/221960493272> [citováno 2024-03-31]

KWŎN, Hje-čin. *I Ri-dža*. Online. In: Encyclopedia of Korean Culture. Dostupné z: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0079851> [citováno 2024-04-06]

Lotte duty free. *Lottemjŏn, 3 čchŏnman böčhuöl inpŭlluönsŏ nobadi sosidžiwa kchollaboreisjŏn čönsi činhän* (Lotte duty free, pořádá společnou výstavu s 30ti milionovým virtuálním influencerem Nobody Sausage). Online. (11.07.2023). In: Lotte duty free. Dostupné z: <https://kr.lottedfs.com/brand/media-library/view.do?seq=484> [citováno 2024-01-09]

Masak. *Company history*. Online. In: Masak. (bez data) Dostupné z: <http://jilkyungyee.co.kr/en/company/company-history/> [citováno 2024-01-26]

Ouwr. *Scene Stealer*. Online. (bez data). In: Ouwr. Dostupné z: https://www.ouwr.kr/p_scenestealer [citováno 2024-03-10]

Seoul Fashion Week. *About*. Online. (bez data). In: Seoul Fashion Week. Dostupné z: https://www.seoulfashionweek.org/hmpg/fawk/abou/contPageDetail.do?conts_no=51F81B3208C311EEA73700224D6749B7 [citováno 2023-08-03]

Sheen:Seoul [*3.1 og | somäčchigi bangči*] *sinbaghan topcho čakchit, ilsangdo jöhäng downbjökhi*. ([*3,1 mil. Ochrana proti kapesním krádežím. Nová a originální topcho bunda, ideální pro každodenní nošení i cestování.*]) Online. In: Wadiz. (bez data). Dostupné z: <https://www.wadiz.kr/web/campaign/detail/260095?path=makerprofile&status=done> [citováno 2024-02-10]

Tiskové zprávy

Ministry of Culture, Sports and Tourism. „*Hanbok ibko, hakkoro iltchŏ*“, *hanbökkünmubökkwa hanbökkobok mannabosejo* („Obleč si hanbok do školy a do práce“, seznamte se s pracovní a školní uniformou hanbok). Online. 9.2.2022. Tisková zpráva. Dostupné z: https://www.mcst.go.kr/kor/s_notice/press/pressView.jsp?pSeq=19375 [citováno 2024-02-03]

Ministry of Culture, Sports and Tourism. *Hanbökkjobok ibko düngkjo sičaghanda. 16 gä čung kodünggakjo 2,308 mjöng čchagjong, jöhaksäng hanbok bači kjobokdo sönbojŏ* (Žáci začínají chodit do školy v uniformách hanbok. 2 308 žáků ze 16 středních škol. Byly také zavedeny hanbokové kalhoty pro dívky). Online. 20.11.2020. Tisková zpráva. Dostupné z:

https://www.mcst.go.kr/kor/s_notice/press/pressView.jsp?pSeq=18467 [citováno 2024-02-02]

Ministry of Culture, Sports and Tourism. *Hanbokül doibhal čung kodünghakkjo 12 gäjo gongmo* (Soutěž pro 12 středních a vysokých škol o zavedení školních uniforem hanbok).

Online. 20.4.2022. Tisková zpráva. Dostupné z:

https://www.mcst.go.kr/kor/s_notice/press/pressView.jsp?pSeq=19461 [citováno 2024-02-08]

Videa

“Ari”ttun uri hanbokčön | takchjimentchöri jöngsang – rikü obü rečöndü (“Ari”(krásný) náš hanbok | Dokumentární video - League of Legends). [YouTube video]. League of Legends. 21. 10. 2020. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=odQRzu69RJk> [citováno 2024-01-02]

Interview

Interview s Geum Keysook, módní návrhářka, Soul 7.5.2023.

Zdroje ilustrací

Ilustrace 1: <https://www.ikoreanspirit.com/news/articleView.html?idxno=70649>

Ilustrace 2: <https://www.nfm.go.kr/kbox/ui/hanbok/male.do;jsessionid=624A034B3404B4FC74C81EF2DA03C2EA?lang=ko#popup25>

Ilustrace 3: <https://blog.naver.com/norfs/220755258621>

Ilustrace 4: <http://www.sctoday.co.kr/news/articleView.html?idxno=41277>

Ilustrace 5: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0015901>

Ilustrace 6:

<https://smartstore.naver.com/costume/products/2600715477?NaPm=ct%3Dlu6ttksw%7Cci%3Df27cca653887a8ab4b05316eae101bcf2cc8a9f4%7Ctr%3Dimg%7Csn%3D409108%7Chk%3D99e3b62544560be3cd04829af38accaa7b53cc91>

Ilustrace 7:

<https://www.kculture.or.kr/brd/board/1077/L/menu/1067?brdType=R&thisPage=1&bbIdx=271&searchCategory1=1002&searchField=&searchText=>

Ilustrace 8:

https://ko.wikipedia.org/wiki/%EB%A7%88%EA%B3%A0%EC%9E%90#/media/%ED%8C%8C%EC%9D%BC:Magoja_PS01002001-min038-min038251.jpg

Ilustrace 9:

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=122132971100063077&set=pb.61551892328436.-2207520000&type=3&locale=cs_CZ

Ilustrace 10: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20190916120100005>

Ilustrace 11: <https://blog.naver.com/juniahnbok/130187921237>

Ilustrace 12: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0058353>

Ilustrace 13:

https://dh.aks.ac.kr/Encyves/wiki/index.php/%ED%8C%8C%EC%9D%BC:%EA%B6%81%EC%A4%91%EA%B8%B0%EB%A1%9D%ED%99%94_%EB%B3%B5%EC%8B%9D_%EA%B8%B0%ED%83%80_%EB%B2%84%EC%84%A001_%EB%AF%BC%EC%86%8D%EB%B0%95%EB%AC%BC%EA%B4%80.jpg

Ilustrace 14: <https://ncms.nculture.org/traditional-clothes/story/11381#none>

Ilustrace 15: <https://www.koya-culture.com/news/article.html?no=128997>

Ilustrace 16: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0025100>

Ilustrace 17:

<https://namu.wiki/jump/hBZjmDQcx%2BYbfjLn2Mw2ZNoeZks5oGSrTS3UoHqL0AfNJ1L8UUDYe%2BwLWwINPAYA>

Ilustrace 18: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0012731>

Ilustrace 19: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0053228>

Ilustrace 20: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0040702>

Ilustrace 21:

https://tumblrbug.com/danha03?_branch_match_id=946398196368775196&utm_source=Kakao&utm_campaign=project_detail&utm_medium=share&_branch_referrer=H4sIAAAAAAAAAAA8soKSkottLXz8nMy9YrKc1NykkqTddLzs%2FVLzAvzM4Kjco2rEwCAHsqmLElAAAA

Ilustrace 22:

https://tumblrbug.com/danha03?_branch_match_id=946398196368775196&utm_source=Kakao&utm_campaign=project_detail&utm_medium=share&_branch_referrer=H4sIAAAAAAAAAAA8soKSkottLXz8nMy9YrKc1NykkqTddLzs%2FVLzAvzM4Kjco2rEwCAHsqmLElAAAA

Ilustrace 23:

<https://tumblrbug.com/danha?ref=%ED%94%84%EB%A1%9C%ED%95%84%2F%EC%98%AC%EB%A6%B0%ED%94%84%EB%A1%9C%EC%A0%9D%ED%8A%B8>

Ilustrace 24:

<https://tumblrbug.com/danha?ref=%ED%94%84%EB%A1%9C%ED%95%84%2F%EC%98%AC%EB%A6%B0%ED%94%84%EB%A1%9C%EC%A0%9D%ED%8A%B8>

Ilustrace 25: <https://leesle.kr/product/leesle%C3%97kard-moonlight-changdeok-cheollik-robe-ivory/1269/category/165/display/1/>

Ilustrace 26: <https://leesle.kr/product/leesle%C3%97kard-moonlight-changdeok-cheollik-robe-ivory/1269/category/165/display/1/>

Ilustrace 27: <https://leesle.kr/product/king-taejo-eojinmun-waist-skirt-mint/2343/category/1/display/20/>

Ilustrace 28: <https://leesle.kr/product/king-taejo-eojinmun-waist-skirt-mint/2343/category/1/display/20/>

Ilustrace 29: https://www.ouwr.kr/p_scenestealer

Ilustrace 30: https://www.ouwr.kr/p_doldahm

Ilustrace 31: https://www.ouwr.kr/p_shimmer

Ilustrace 32: <https://www.ouwr.kr/shimmer>

Ilustrace 33: <https://www.allkpop.com/article/2021/02/jyp-entertainment-issues-official-apology-for-copying-blackpinks-customized-hanbok-style-in-twice-dahyun-chaeyoungs-switch-to-me-video>

Ilustrace 34: vlastní ilustrace

Ilustrace 35: <https://www.newsquest.co.kr/news/articleView.html?idxno=77260>

Ilustrace 36: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Miindo-Yun.family.of.Haenam-d1.jpg#/media/Soubor:Miindo-Yun.family.of.Haenam.jpg>

Ilustrace 37: <https://namu.wiki/w/%EB%8B%A8%EC%98%A4%ED%92%8D%EC%A0%95>

Ilustrace 38: <https://herohanbok.wordpress.com/types/>

Ilustrace 39 :

<https://zjs0002.cafe24.com/product/24004-%EC%84%A0%EC%97%BC-%EB%AC%B4%EB%AA%8517%EC%88%98-%EB%B8%8C%EC%9D%B4%EB%84%A5-%ED%95%9C%EB%B2%8C%EC%A0%95%EA%B5%AD%EA%B0%9C%EB%9F%89%ED%95%9C%EB%B3%B5%EC%83%9D%ED%99%9C%ED%95%9C%EB%B3%B5%EC%A0%88%EB%B3%B5%EB%B2%95%EB%B3%B5%EA%B3%B5%ED%95%AD%ED%8C%A8%EC%85%98-%EC%8A%A4%ED%83%80%EC%9D%BC%EC%A7%80%EC%9E%A5%EC%82%AC/3457/category/1/display/2/>

Ilustrace 40:

<https://zjs0002.cafe24.com/product/8115-%EB%A9%B4-%EB%B4%84%EA%BD%83-%EC%A0%80%EA%B3%A0%EB%A6%AC-%EC%83%81%EC%9D%98-%EC%83%9D%ED%99%9C%ED%95%9C%EB%B3%B5-%EA%B0%9C%EB%9F%89%ED%95%9C%EB%9F%89%ED%95%9C%EB%B3%B5%EC%A0%88%EB%B3%B5%EB%B2%95%EB%B3%B5%EA%B3%B5%ED%95%AD%ED%8C%A8%EC%85%98-%EC%8A%A4%ED%83%80%EC%9D%BC%EC%A7%80%EC%9E%A5%EC%82%AC/3457/category/1/display/2/>

B3%B5-%EB%B2%95%EB%B3%B5-%EC%A0%88%EB%B3%B5/3708/category/1/display/2/

Ilustrace 41:

<https://zjs0002.cafe24.com/product/1180-%EA%B3%A0%EA%B8%89%EB%A9%B4-3%ED%94%BC%EC%8A%A4-%ED%92%80%EC%A7%88-%EC%95%88-%ED%95%B4%EB%8F%84-%EB%90%A9%EB%8B%88%EB%8B%A4-%EC%8A%A4%EB%8B%98-%EC%8A%B9%EB%B3%B5-%EB%B2%95%EB%B3%B5-%EC%83%9D%ED%99%9C%ED%95%9C%EB%B3%B5-%EA%B0%9C%EB%9F%89%ED%95%9C%EB%B3%B5/3999/category/4/display/1/>

Ilustrace 42: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2011-ready-to-wear/carolina-herrera/slideshow/collection#13>

Ilustrace 43: <https://love.seoul.go.kr/articles/2249>

Ilustrace 44: <https://twitter.com/asunnydisposish/status/1384412893165199360/photo/2>

Ilustrace 45: [http://miss-](http://miss-korea.com/beauland/universe/1959.htm?PHPSESSID=ace96e4a860fe019b1c3405e9f641c06)

[korea.com/beauland/universe/1959.htm?PHPSESSID=ace96e4a860fe019b1c3405e9f641c06](http://miss-korea.com/beauland/universe/1959.htm?PHPSESSID=ace96e4a860fe019b1c3405e9f641c06)

Ilustrace 46: <https://m.blog.naver.com/hanbokcenter/221960493272>

Ilustrace 47: <https://m.blog.naver.com/hanbokcenter/221960493272>

Ilustrace 48: <https://www.anothermag.com/fashion-beauty/gallery/12551/hallyu-the-korean-wave/8>

Ilustrace 49: <https://artsandculture.google.com/asset/mi-in-do-ensemble-0001/BQFumQrmNnWy5w>

Ilustrace 50: https://artsandculture.google.com/asset/traditional-embroidery-on-contemporary-vest-0001/0gFkkMbgo_4KtA

Ilustrace 51: <https://www.orientpalms.com/lie-sang-bong-2367>

Ilustrace 52: <https://us.fashionnetwork.com/news/lie-sang-bong-exhibits-in-london,498119.html>

Ilustrace 53: https://www.instagram.com/p/B3mg2tQlc4C/?img_index=1

Ilustrace 54: https://www.instagram.com/p/B3xBWhzFXEY/?img_index=1

Ilustrace 55: https://www.jkeshop.co.kr/goods/goods_view.php?goodsNo=1000001706

Ilustrace 56: <http://jilkyungyee.co.kr/en/wedding-clothes/small-wedding-clothes/?uid=351&mod=document&pageid=1>

Ilustrace 57: https://www.instagram.com/p/Cdcj6UrvmPZ/?img_index=1

Ilustrace 58: https://www.instagram.com/p/Cy4g8ZEPvGK/?img_index=2

Ilustrace 59: <https://en.kumdanje.co.kr/article/history/8/127/>

Ilustrace 60:

https://dolsilnai.co.kr/product/detail.html?product_no=3543&cate_no=96&display_group=1

Ilustrace 61:

https://dolsilnai.co.kr/product/detail.html?product_no=3388&cate_no=81&display_group=1

Ilustrace 62:

https://dolsilnai.co.kr/product/detail.html?product_no=3606&cate_no=101&display_group=1

Ilustrace 63: <https://dolsilnai.co.kr/article/%ED%83%9C%EA%B6%8C%EB%8F%84-2006-2010/21/2945/>

Ilustrace 64: <https://www.behance.net/gallery/164182493/>

Ilustrace 65: <https://www.behance.net/gallery/164182493/>

Ilustrace 66: <https://en.danhaseoul.com/collection>

Ilustrace 67: <https://en.danhaseoul.com/collection>

Ilustrace 68: <https://leesle.kr/product/sky-blue-tweed-short-sleeve-jeogori/2020/category/159/display/1/>

Ilustrace 69: <https://leesle.kr/product/romantic-tweed-jeogori-black/1731/category/49/display/1/>

Ilustrace 70: <https://www.chanel.com/us/fashion/p/24C-PODIUM-024/look-24/>

Ilustrace 71: <https://leesle.kr/product/soft-hanbok-cardigant-unisexbeigem-size-shipped-on-november-7th/2160/category/50/display/1/>

Ilustrace 72: <https://leesle.kr/product/knit-crop-magoja-black/2093/category/50/display/1/>

Ilustrace 73: <https://leesle.kr/product/artificial-leather-top/1757/category/1/display/28/>

Ilustrace 74: <https://leesle.kr/product/un-hak-hanbok-jean-jacket-long-blue-scratch/2099/category/50/display/1/>

Ilustrace 75: <https://leesle.kr/product/magoja-jeogori-ivory/1588/category/49/display/1/>

Ilustrace 76: <https://leesle.kr/product/king-taejo-eojin-adjust-hanbok-dress-sage-green/2292/category/48/display/1/>

Ilustrace 77: <https://images.app.goo.gl/X3G6ZixAzDHJvMJ1A>

Ilustrace 78:

https://www.wconcept.co.kr/Product/301484234?entry_channel=brand&brand_no=109572&brand_nm=C-ZANN%20E&brand_menu=LP

Ilustrace 79: https://en.tchaikim.co.kr/product/TCHAIcollectionlist.html?cate_no=122

Ilustrace 80: https://en.tchaikim.co.kr/product/TCHAIcollectionlist.html?cate_no=122

Ilustrace 81:

https://cs.wikipedia.org/wiki/D%C3%A1ma_se_slune%C4%8Dn%C3%ADkem#/media/Soub

or: Claude_Monet_-_Woman_with_a_Parasol_-_Madame_Monet_and_Her_Son_-_
_Google_Art_Project.jpg

Ilustrace 82: <https://en.guioe.com/product/%EB%8C%80%EC%97%AC-lovers-%EB%AF%B8%EB%9E%98/239/category/49/display/1/>

Ilustrace 83: https://twitter.com/Guioe_SSGGYB/status/1452907677789552641/photo/1

Ilustrace 84: https://tumblrbug.com/eunbin_2023coat

Ilustrace 85: <https://sheen-seoul.com/product/510-%EB%B0%9C%EC%86%A1-%EB%82%98%EC%9D%98-ootd%EC%97%90-%EC%84%9C%EC%9A%B8%EC%9D%98-%EC%83%89%EC%9D%84-%EB%8B%B4%EB%8B%A4-%EC%8B%A0%EC%84%9C%EC%9A%B8-%EC%9D%BC%EC%9B%94%EC%98%A4%EB%B4%89%EB%8F%84-%ED%94%84%EB%A1%9C%EC%A0%9D%ED%8A%B8/118/category/1/display/2/>

Ilustrace 86:

<https://tumblrbug.com/sheen11?ref=%ED%94%84%EB%A1%9C%ED%95%84%2F%EC%98%AC%EB%A6%B0%ED%94%84%EB%A1%9C%EC%A0%9D%ED%8A%B8>

Ilustrace 87:

<https://tumblrbug.com/sheen11?ref=%ED%94%84%EB%A1%9C%ED%95%84%2F%EC%98%AC%EB%A6%B0%ED%94%84%EB%A1%9C%EC%A0%9D%ED%8A%B8>

Ilustrace 88:

https://tumblrbug.com/sheen_dopo?ref=%ED%94%84%EB%A1%9C%ED%95%84%2F%EC%98%AC%EB%A6%B0%ED%94%84%EB%A1%9C%EC%A0%9D%ED%8A%B8

Ilustrace 89:

https://tumblrbug.com/sheen_dopo?ref=%ED%94%84%EB%A1%9C%ED%95%84%2F%EC%98%AC%EB%A6%B0%ED%94%84%EB%A1%9C%EC%A0%9D%ED%8A%B8

Ilustrace 90: Vlastní ilustrace, aplikace Zapeto

Ilustrace 91: Vlastní ilustrace, aplikace Zapeto

Ilustrace 92: Vlastní ilustrace, aplikace Zapeto

Ilustrace 93: Vlastní ilustrace, platforma Another town

Ilustrace 94: <https://www.instagram.com/p/CiRVmwNvd7U/?hl=cs>

Ilustrace 95: https://www.instagram.com/p/CgJBiWCPVa1/?hl=cs&img_index=3

Ilustrace 96: https://dressx.com/products/unmasked?_pos=6&_sid=e528abf41&_ss=r

Ilustrace 97: https://dressx.com/products/metamorphosis?_pos=10&_sid=e528abf41&_ss=r

Ilustrace 98: <https://www.instagram.com/p/CujtZkOooYi/?hl=cs>

Ilustrace 99: <https://www.instagram.com/p/CujtZkOooYi/?hl=cs>

Ilustrace 100: Vlastní ilustrace, aplikace Zóna AR

Ilustrace 101: Vlastní ilustrace, aplikace Zóna AR
Ilustrace 102: Vlastní ilustrace, aplikace Zóna AR
Ilustrace 103: Vlastní ilustrace, aplikace Zóna AR
Ilustrace 104: Vlastní ilustrace, aplikace Zóna AR
Ilustrace 105: Vlastní ilustrace, aplikace Memoji
Ilustrace 106: Vlastní ilustrace, aplikace Memoji
Ilustrace 107: <https://www.woohnayoung.com/works?pgid=k7y9x0i1-601d1bbb-0473-4fb8-bde7-7cdc1eb31ec8>
Ilustrace 108: https://www.instagram.com/p/CaPD8jyvUf9/?img_index=1
Ilustrace 109: <https://twitter.com/OverwatchNaeri/status/1460793443681124354/photo/1>
Ilustrace 110: <https://www.oneesports.gg/league-of-legends/dynasty-ahri-is-brought-to-life-as-riot-celebrates-hanbok-day/>
Ilustrace 111: https://www.naeu.playblackdesert.com/en-US/Adventure/History?_groupMasterNo=4698
Ilustrace 112: <https://www.naeu.playblackdesert.com/en-US/News/Detail?groupContentNo=4338>
Ilustrace 113: Vlastní ilustrace, hra DOTA 2
Ilustrace 114: Vlastní ilustrace, hra DOTA 2
Ilustrace 115: https://en.wikipedia.org/wiki/Sin_Yun-bok#/media/File:Hyewon-jeonmosseun.yeoin.jpg
Ilustrace 116: <https://www.sportsq.co.kr/news/articleView.html?idxno=163688>
Ilustrace 117: Vlastní ilustrace, hra The Sims 4
Ilustrace 118: Vlastní ilustrace, hra The Sims 4
Ilustrace 119: Vlastní ilustrace, hra The Sims 4
Ilustrace 120: Vlastní ilustrace, hra The Sims 4
Ilustrace 121: <https://www.behance.net/gallery/163937139/-X->
Ilustrace 122: <https://twitter.com/BrawlStars/status/1706566331036762441/photo/1>
Ilustrace 123: <https://twitter.com/OverwatchNaeri/status/1485682917959692288/photo/2>
Ilustrace 124: https://brawlhalla.fandom.com/wiki/Hanbok_Jaeyun
Ilustrace 125: <https://www.playlostark.com/en-us/game/classes/specialist>
Ilustrace 126: <https://macheriedior.blogspot.com/2011/05/christian-dior-haute-couture-2011-full.html>
Ilustrace 127: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2011-ready-to-wear/carolina-herrera/slideshow/collection#24>

Ilustrace 128: <https://www.wmagazine.com/story/rihanna-grammys-giambattista-valli>

Ilustrace 129: <https://fashionweekdaily.com/chanel-resort-2016/>

Ilustrace 130: <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2016/chanel/slideshow/collection#41>

Ilustrace 131: <https://fashionweekdaily.com/chanel-resort-2016/>

Ilustrace 132: <https://twitter.com/gucci/status/1658477242471825409/photo/1>

Ilustrace 133: <https://www.vogue.com/article/okja-netflix-cannes-film-festival-2017-chanel-costumes>

Ilustrace 134: <https://fashionweekdaily.com/chanel-resort-2016/>

Ilustrace 135:
<https://www.vogue.co.kr/2015/07/30/%ed%95%9c%ec%98%a5%ec%9d%98-%ed%8b%b8%eb%8b%a4-%ec%8a%a4%ec%9c%88%ed%8a%bc/>

Ilustrace 136: <https://blog.naver.com/hanbokcenter/222846695495>

Ilustrace 137: <https://blog.naver.com/hanbokcenter/222846695495>

Ilustrace 138: <https://www.hankyung.com/article/202005055780Y>

Ilustrace 139: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20220209072500005>

Ilustrace 140:
<https://www.korea.net/NewsFocus/HonoraryReporters/view?articleId=244502&pageIndex=1>

Ilustrace 141:
<https://www.chosun.com/english/2023/12/21/COK6JPDTGZCXVHP22KCKCEHJNA/>

Ilustrace 142: <https://southeast.newschannelnebraska.com/story/50283336/hanbok-pictorial-video-of-actor-suzy-released-in-new-york>

Ilustrace 143: <https://www.pinterest.com/pin/feel-the-rhythm-of-korea-jeonju-by--353110427042365032/>

Ilustrace 144: <https://m.blog.naver.com/jisoooyoungbok/222591954636>

Ilustrace 145: <https://m.blog.naver.com/jisoooyoungbok/222591954636>

Ilustrace 146: <https://www.youtube.com/watch?v=07AT6fLH1Gs>

Ilustrace 147:
https://www.youtube.com/watch?v=_FrZBqRD0wU&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=4

Ilustrace 148: <https://www.soompi.com/article/1412974wpp/watch-blackpink-scores-7th-win-for-how-you-like-that-on-show-champion-performances-by-ab6ix-woodz-sf9-and-more>

Ilustrace 149: <https://imgur.com/a/6hVH8CH>

Ilustrace 150: <https://www.youtube.com/watch?v=Sa7u3kWeq3s>

Ilustrace 151: https://www.youtube.com/watch?v=qHvqJtC_oAw

Ilustrace 152: <https://www.youtube.com/watch?v=-FepfM097jg&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=4>

Ilustrace 153: <https://www.youtube.com/watch?v=GOkRTITk75w>

Ilustrace 154: <https://www.youtube.com/watch?v=QOdbtSqv12g>

Ilustrace 155: <https://www.youtube.com/watch?v=QOdbtSqv12g>

Ilustrace 156: <https://www.youtube.com/watch?v=2qREigsxxbA>

Ilustrace 157: <https://www.youtube.com/watch?v=CdRrfuTcDII>

Ilustrace 158: <https://www.youtube.com/watch?v=6uHpD2TyyLI>

Ilustrace 159: <https://www.soompi.com/article/1572127wpp/stray-kids-back-door-becomes-their-2nd-mv-to-hit-300-million-views>

Ilustrace 160: <https://www.youtube.com/watch?v=gNpfpaOfwdY>

Ilustrace 161:
https://www.reddit.com/r/beatACE/comments/im9v16/ace_goblin_favorite_boys_mnet_m_countdown_site/

Ilustrace 162: https://sitelikeet.life/product_details/9696994.html

Ilustrace 163: <https://hallyuism.com/2022/04/27/k-song-review-daechwita-by-agust-d-suga-of-bts/>

Ilustrace 164: <https://www.tvcnews.tv/2019/03/bts-idol-music-video-hits-400-million-views-on-youtube/>

Ilustrace 165: <https://www.soompi.com/article/1272135wpp/bts-wins-best-artist-best-album-2018-melon-music-awards-total-7-awards>

Ilustrace 166: <https://www.youtube.com/watch?v=GUdnTGnm6Yk>

Ilustrace 167:
https://www.reddit.com/r/kpop/comments/r3fb0s/kai_exo_the_2nd_mini_album_peaches_teaer_images/

Ilustrace 168: <https://www.youtube.com/watch?v=0lEO1X-O1UQ>

Ilustrace 169: https://aminoapps.com/c/mamamoo-br/page/blog/mamamoo-maria-aya-2020-kbs-song-festival/25Vk_zNuNuxWa5BlIMWqYpl5pMzxGn475aCl

Ilustrace 170: <https://www.koreaboo.com/stories/oh-girl-stuns-modern-hanbok-designer-blackpink-like/>

Ilustrace 171: <https://www.soompi.com/article/1355883wpp/watch-oneus-makes-return-with-mv-for-lit-comeback>

Ilustrace 172: <https://images.app.goo.gl/MckA4rsziiZd465T8>

Illustrace 173: <https://dbkpop.com/mv/stray-kids-thunderous/>

Illustrace 174: <https://www.udiscovermusic.com/news/superms-tiger-inside-video/>

Illustrace 175: <https://kpoponmymind.wordpress.com/2017/05/15/vixx-shangri-la-the-fangirl-version/>

Illustrace 176: <https://kpoponmymind.wordpress.com/2017/05/15/vixx-shangri-la-the-fangirl-version/>

Illustrace 177: <https://www.soompi.com/article/1102493wpp/vixx-perform-shangri-la-music-core-due-popularity-mbc-gayo-daejeon-stage>

Illustrace 178: <https://thebiaslist.com/2020/04/23/song-review-zico-x-kang-daniel-refresh/>

Illustrace 179: <https://www.soompi.com/article/1532458wpp/kim-jong-kook-ji-hyun-woo-noh-sang-hyun-and-more-are-ready-to-travel-in-denmark-in-poster-for-new-variety-show>

Illustrace 180: <https://www.allkpop.com/article/2019/11/btss-jungkook-popularizing-the-modern-hanbok-has-lead-to-it-being-sold-offline-for-the-first-time-ever-in-lotte-department-stores-under-his-name>

Příloha

Hudební videa korejských K-pop zpěváků dostupné na platformě YouTube

A.C.E - Favorite Boys – <https://www.youtube.com/watch?v=P416UUrDV8s>

Agust D - '대취타' – <https://www.youtube.com/watch?v=qGjAWJ2zWWI>

ATEEZ - Deja Vu+흥+멋 – <https://www.youtube.com/watch?v=07AT6fLH1Gs>

BDC – Shoot the moon (K-Culture) –

https://www.youtube.com/watch?v=_FrZBqRD0wU&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=3

Blackpink - "How You Like That – <https://www.youtube.com/watch?v=ioNng23DkIM>

BTOB - 그리워하다 (Theatre Ver.) – <https://www.youtube.com/watch?v=Sa7u3kWeq3s>

BTS – Idol – <https://www.youtube.com/watch?v=pBuZEGYXA6E>

BTS - Intro + Fake Love + IDOL – <https://www.youtube.com/watch?v=0j2Rypbrbwo>

BVNDIT – JUNGLE (K-Culture) –

https://www.youtube.com/watch?v=qHvqJtC_oAw&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=9

Cignature – 아리송 (K-Culture) – [https://www.youtube.com/watch?v=-](https://www.youtube.com/watch?v=-FepfM097jg&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=4)

[FepfM097jg&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=4](https://www.youtube.com/watch?v=-FepfM097jg&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=4)

CIX - 정글(Jungle) (K-Culture) –

<https://www.youtube.com/watch?v=GOkRTITk75w&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km>

CLC - “ME(美)” – <https://www.youtube.com/watch?v=QOdbtSqV12g>

Dreamcatcher - BOCA (K-Culture) – <https://www.youtube.com/watch?v=tc2iXOuAS9U>

ENOi - W.A.Y (Where Are You) (K-Culture) –

<https://www.youtube.com/watch?v=2qREigsxxbA&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=6>

Kai - Peaches – <https://www.youtube.com/watch?v=GUdnTGnm6Yk>

KARD - Dumb Litty (Korean Traditional REMIX) –

<https://www.youtube.com/watch?v=01EO1X-O1UQ>

MAMAMOO - Maria + AYA (2020 KBS Song Festival) –

<https://www.youtube.com/watch?v=RXyU0R6-w6s>

MCND - ㄷ (Spring) (K-Culture) –

<https://www.youtube.com/watch?v=CdRrfuTcDII&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=10>

Oh MY Girl - nonstop (oriental. Ver.) – <https://www.youtube.com/watch?v=zKY6uZeL5OM>

Oneus - Lit – <https://www.youtube.com/watch?v=ggPF6Wb8A50>

Oneus - luna – https://www.youtube.com/watch?v=oe2_BrZx9mc

REDSQUARE - Colorfull (K-Culture) –

<https://www.youtube.com/watch?v=6uHpD2TyyLI&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=8>

Stray Kids - Back Door – <https://www.youtube.com/watch?v=X-uJtV8ScYk>

Stray Kids - Thunderous – <https://www.youtube.com/watch?v=EaswWiwMV8>

Super M - Tiger Inside – <https://www.youtube.com/watch?v=jUsUzbmSLOW>

TOO - Count 1, 2 (K-Culture) –

<https://www.youtube.com/watch?v=gNpfpAOfwdY&list=PLihMMFMYqK8FdoQXaIIqk81f-4m6yn8km&index=7>

VIXX - Shangri-la – <https://www.youtube.com/watch?v=CYEaI5y7QaM>

VIXX - Shangri-La (Remix ver) – <https://www.youtube.com/watch?v=XtzyyVoBz3w>

ZICO x KANG DANIEL - Refresh – <https://www.youtube.com/watch?v=k7aIhVBX3hw>

*(K-Culture) – vystoupení v rámci projektu K-Culture na YouTube kanálu Piki Pictures

Videa ze série Feel the Rhythm of KOREA

Feel the Rhythm of Korea: Gyeongju&Andong –

<https://www.youtube.com/watch?v=dpjCK7cpO3Q>

Feel the Rhythm of Korea: JEONJU (by 원슈타인)“ –

<https://www.youtube.com/watch?v=QEXPYsaWRZA>

Feel the Rhythm of Korea: SEOUL1 – <https://www.youtube.com/watch?v=nmY3X5dE9HQ>

Feel the Rhythm of KOREA: GANGNEUNG –

<https://www.youtube.com/watch?v=RdzvyvGcOYQ>

Feel the Rhythm of KOREA: SEOUL – <https://www.youtube.com/watch?v=3P1CnWI62Ik>

Webové/instagramové stránky designerů/brandů

71to96 – <https://71to96.com/>

C ZANN E – <https://www.c-zanne.com/>

Check my recipe – https://checkmyrecipe.kr/product/list.html?cate_no=29

Danha – <https://en.danhaseoul.com/>

Dolsilnai – <https://www.dolsilnai.co.kr/>

Eunbin – https://www.instagram.com/eunbin_seoul/

Guiroe – <https://en.guiroe.com/>

Jilkyungyee/Masak – <http://jilkyungyee.co.kr/en/>

Kumdanje – <https://en.kumdanje.co.kr/>

Leesle – <https://leesle.kr/>

Lie Sangbong – <https://www.liesangbong.com/>

Maroulee3D – <https://www.instagram.com/maroulee3d/>

Meehee Habok – <https://meeheehanbok.com/>

Ouwr – <https://en.ouwr.kr/main>

Sheen:Seoul – <https://sheen-seoul.com/>

Tchai Kim – <https://en.tchaikim.co.kr/>

Wooh Nayoung – <https://www.woohnayoung.com/>

Zijangsa – <https://zijangsa.com/>